

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

VÚZE

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2005

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Studii “Panorama potravinářského průmyslu 2005“
vypracoval pod gescí odboru potravinářské výroby
a legislativy MZe Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky,
Praha

Ministerstvo zemědělství

Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, Praha

Autoři: Ing. JUDr. Josef Mezera, CSc. (OKEČ 15)

Ing. Václav Pokorný (OKEČ 15.1, 15.2, 15.5, 15.7 a 15.9)

Ing. Marie Puticová, CSc. (OKEČ 15.3, 15.6 a 15.8)

Ing. Lenka Mejstříková (OKEČ 15.4)

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha I

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 80-7084-546-5

Tisk: JPM TISK spol. s r. o., Na Popelce 19, 150 00 Praha 5

*Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo její části jakýmkoliv způsobem je zakázáno
bez předchozího písemného souhlasu autora: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, Praha.
Text neprošel jazykovou úpravou.*

**PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2005**

OBSAH

Úvod a metodické přístupy	4
I. VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ A NÁPOJŮ (OKEČ 15)	
1. Charakteristika odvětví.....	5
2. Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu	6
3. Struktura odvětví podle počtu zaměstnanců v organizacích	7
4. Regionální struktura odvětví.....	7
5. Hlavní ekonomické ukazatele	8
6. Zahraniční obchod	15
7. Investice	18
8. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	19
9. Shrnutí a perspektivy odvětví	20
II. VÝROBNÍ OBORY POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU	
VÝROBA, ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ MASA A MASNÝCH VÝROBKŮ 22	
1. Charakteristika oboru.....	22
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	23
3. Hlavní ekonomické ukazatele	23
4. Zahraniční obchod	26
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	29
6. Shrnutí a perspektivy oboru	30
ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ RYB A RYBÍCH VÝROBKŮ 32	
1. Charakteristika oboru.....	32
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	32
3. Hlavní ekonomické ukazatele	32
4. Zahraniční obchod	35
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	37
6. Shrnutí a perspektivy oboru	38
ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ OVOCE, ZELENINY A BRAMBOR 39	
1. Charakteristika oboru.....	39
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	39
3. Hlavní ekonomické ukazatele	39
4. Zahraniční obchod	42
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	43
6. Shrnutí a perspektivy oboru	43
VÝROBA ROSTLINNÝCH A ŽIVOČIŠNÝCH OLEJŮ A TUKŮ 44	
1. Charakteristika oboru.....	44
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	45
3. Hlavní ekonomické ukazatele	45
4. Zahraniční obchod	49
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	50
6. Shrnutí a perspektivy oboru	52

ZPRACOVÁNÍ MLÉKA, VÝROBA MLÉKÁRENSKÝCH VÝROBKŮ A ZMRZLINY 54

1. Charakteristika oboru.....	54
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	55
3. Hlavní ekonomické ukazatele	55
4. Zahraniční obchod.....	58
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	59
6. Shrnutí a perspektivy oboru	60

VÝROBA MLÝNSKÝCH A ŠKROBÁRENSKÝCH VÝROBKŮ 62

1. Charakteristika oboru.....	62
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	62
3. Hlavní ekonomické ukazatele	62
4. Zahraniční obchod.....	66
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	66
6. Shrnutí a perspektivy oboru	66

VÝROBA KRMIV 68

1. Charakteristika oboru.....	68
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	68
3. Hlavní ekonomické ukazatele	69
4. Zahraniční obchod.....	72
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	73
6. Shrnutí a perspektivy oboru	74

VÝROBA OSTATNÍCH POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ 75

1. Charakteristika oboru.....	75
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	75
3. Hlavní ekonomické ukazatele	76
4. Zahraniční obchod.....	79
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	80
6. Shrnutí a perspektivy oboru	80

VÝROBA NÁPOJŮ..... 81

1. Charakteristika oboru.....	81
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	82
3. Hlavní ekonomické ukazatele	82
4. Zahraniční obchod.....	86
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	87
6. Shrnutí a perspektivy oboru	89

Použité zkratky a vysvětlivky pojmů	91
---	----

ÚVOD A METODICKÉ PŘÍSTUPY

Publikace „Panorama potravinářského průmyslu 2005“ je pokračováním předchozích studií o vývoji výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) podle metodiky MPO, kterou toto ministerstvo používá i pro ostatní odvětví zpracovatelského průmyslu.

Tato publikace byla zpracována ve VÚZE pod gescí MZe ČR. Zahrnuje vývoj za odvětví OKEČ 15 (bez dalších odvětví zpracovatelského průmyslu) v letech 2000 - 2005, ale navíc samostatně uvádí i jeho rozhodující výrobní obory, resp. jejich skupiny (OKEČ 15.1 až 15.9).

Cílem publikace bylo zachytit produkční a ekonomické trendy výše uvedeného odvětví a jeho výrobních oborů. Uváděné produkční charakteristiky zahrnují výsledky ekonomické činnosti podnikatelských subjektů, zařazených Českým statistickým úřadem do výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15). Zahrnuty jsou všechny podnikatelské subjekty, bez ohledu na právní formu, počet zaměstnanců a zda jsou či nejsou zapsány v Obchodním rejstříku.

Datovou základnou pro kvantifikaci produkčních charakteristik v roce 2004 byly roční statistické výkazy právnických a fyzických osob P 5-01 a P 4-01, podnikajících převážně v odvětví OKEČ 15. Datovou základnou pro kvantifikaci produkčních charakteristik v roce 2005 jsou meziroční trendy 2005/2004 vyplývající ze čtvrtletních statistických výkazů P 3-04. Bazickým rokem pro přepočtení na stálé ceny byl rok 2000.

Metodika pro výpočet ukazatelů zahraničního obchodu, která byla použita již při zpracování předchozí publikace z roku 2005, se v zásadě nemění. Zdrojem informací o zahraničním obchodu jsou data získávaná celními orgány. Sběr dat zajišťuje generální ředitelství cel, jejich další zpracování a kontrolu zajišťuje od 1. 1. 2004 ČSÚ. Zahraniční obchod je v publikaci posuzován z výrobního pohledu. Tyto údaje zahrnují veškeré dovozy a vývozy potravinářských výrobků a nápojů (SKP 15), bez ohledu na dovozce resp. vývozce. Aktualizace dat byla provedena k 9. 3. 2006. Vedle zahraničního obchodu, publikace zahrnuje i hodnotové údaje o tuzemské spotřebě výrobků SKP 15.

Publikace obsahuje i problematiku investic, pojatou z hlediska podpor a dále též údaje o přímých zahraničních investicích. Část studie je věnována mezinárodnímu srovnání, konkurenceschopnosti a perspektivě hodnoceného odvětví, resp. oborů. Publikace se v omezeném rozsahu věnuje i konkurzům a likvidacím ve sledovaném odvětví a s tím související „životnosti podniků“ a platné legislativě.

Vzhledem k tomu, že tato publikace obsahuje poměrně ucelenou charakteristiku potravinářského sektoru a jeho rozhodujících výrobních oborů (oborových skupin), může posloužit poskytování informací veřejnosti (zákon č. 106/1999 Sb.).

Tato publikace bude jako v minulých letech k dispozici na Ministerstvu zemědělství České republiky, v Úseku potravinářských výrob – Úřadu pro potraviny, v odboru potravinářské výroby a legislativy (na internetu na adrese: <http://www.mze.cz>) resp. ve Výzkumném ústavu zemědělské ekonomiky, oddělení struktury a ekonomiky navazujících sektorů (na internetu na adrese: <http://www.vuze.cz>).

I. Výroba potravinářských výrobků a nápojů – OKEČ 15

I. Charakteristika odvětví

Charakteristickým rysem výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) je její úzká návaznost na zemědělství, jehož produkci dále zpracovává a dodává distribuci či přímo na spotřební trh. Zajišťování výživových potřeb obyvatel činí z výroby potravinářských výrobků a nápojů strategický sektor. Za hlavní prioritu v současnosti, ale i v budoucnosti je nutno považovat bezpečnost potravin.

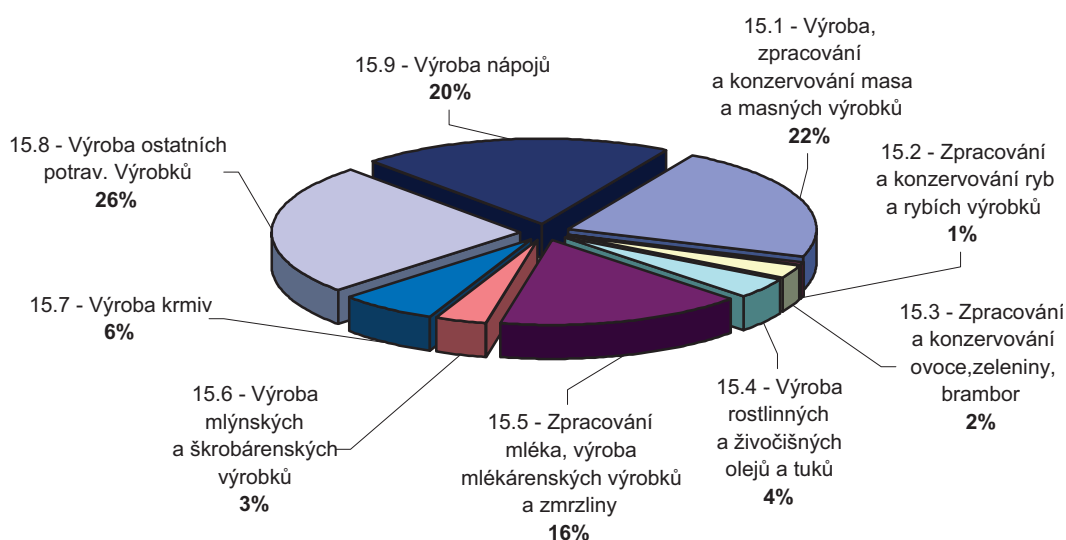
K významu odvětví OKEČ 15 přispívá i to, že je svou produkční výkonností jedním z klíčových sektorů zpracovatelského průmyslu. Samotné charakterizované odvětví je oborově poměrně členité.

Jde o následující výrobní obory, resp. jejich skupiny podle systému OKEČ:

- **15.1** – výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků,
- **15.2** – zpracování a konzervování ryb a rybích výrobků,
- **15.3** – zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor,
- **15.4** – výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků,
- **15.5** – zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny,
- **15.6** – výroba mlýnských a škrobárenských výrobků,
- **15.7** – výroba krmiv,
- **15.8** – výroba ostatních potravinářských výrobků,
- **15.9** – výroba nápojů.

Podíly výše uvedených oborů, resp. jejich skupin na celkových tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb hodnoceného odvětví v roce 2005 naznačuje graf I. Z tohoto grafu je zřejmé, že z hlediska produkční výkonnosti jsou rozhodující čtyři obory, resp. jejich skupiny. Jmenovitě jde o (řazeno podle objemu tržeb sestupně): OKEČ 15.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků, 15.1 – Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků, 15.9 – Výroba nápojů a 15.5 – Zpracování mléka a výroba zmrzliny.

Graf I – Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2005

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

2. Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu

Na rozdíl od zpracovatelského průmyslu celkem se analyzované odvětví (OKEČ 15), měřeno produkčními charakteristikami, rozvíjelo v letech 2000 – 2005 podstatně nižším tempem. Dynamika poklesu počtu zaměstnanců byla však u analyzovaného odvětví rychlejší, než u zpracovatelského průmyslu. V krátkodobém horizontu 2004 – 2005 dokonce počet zaměstnaných osob, vlivem rychle se rozvíjejících odvětví ve zpracovatelském průmyslu mírně vzrostl, zatímco v hodnoceném odvětví pokračoval jejich pokles a týkal se všech jeho rozhodujících výrobních oborů.

Podíl odvětví OKEČ 15 na zpracovatelském průmyslu v roce 2005 činil - měřeno ukazatelem tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. 10,2 % a ve s. c. 9,7 %. Tento podíl u účetní přidané hodnoty v b. c. činil 10,2 % a ve s. c. 8,1 % a u počtu zaměstnaných osob 9,7 %. Z analýzy produkčních charakteristik vyplývá, že podíl hodnoceného odvětví na zpracovatelském průmyslu v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 podle jednotlivých ukazatelů sice poněkud rozdílně, ale celkově mírně klesl.

Pro výkonnost a konkurenceschopnost odvětví OKEČ 15 jsou s ohledem na jeho firemní strukturu, významné podpory určené pro malé a střední podniky (MSP). V roce 2005 činila u potravinářské výroby podpora pro MSP u zvýhodněných úvěrů (PROGRES – celkem) celkem 125,5 mil. Kč (podíl z podpory celkem činil 11,0 %) a u poskytnutých záruk celkem podpora dosáhla 42,3 mil. Kč (podíl 5,3 %). U příspěvků na úhradu úroků ve zmíněném roce (VESNICE), činila tato podpora 0,3 mil. Kč (podíl z podpory celkem dosáhl 3,4 %) a u ostatních příspěvků (TRH – certifikace, SPECIAL) celkem 2,1 mil. Kč (podíl 1,1 %). Celkově v roce 2004 činil objem podpor včetně úvěrů u výroby potravinářských výrobků a nápojů 170,2 mil. Kč. V porovnání s předcházejícími roky 2004 a 2003 objem podpor klesá.

Podpůrný program 13. Podpora zvyšování konkurenceschopnosti českého potravinářského průmyslu (s podprogramy 13.A a 13.B), uplatňovaný MZe v letech 2002 a 2003, v roce 2004 nepokračoval a k obnovení obdobného programu došlo až koncem roku 2005, takže podpory formou dotací z národního rozpočtu, budou vypláceny až v roce 2006.

V rámci podpor z veřejných zdrojů (EU a ČR) z Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP zemědělství) bylo v roce 2005 na opatření „Zlepšování zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing“ a na podopatření „Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb“ čerpáno celkem 44 mil. Kč.

Podpora z prostředků Operačního programu Průmysl a podnikání (OPPP) u programu 2.1 ROZVOJ a 2.3 ÚSPORY ENERGIE v roce 2005 činila 28 mil. Kč.

U obou těchto programů (OP zemědělství a OPPP) podpory v roce 2004 vypláceny nebyly. Dále byly pro subjekty patřící převažující činností do OKEČ 15 poskytnuty v roce 2005 některé další specifické podpory (např. na úhradu části úroků z úvěrů z PGRLF, prémie pro výrobce škrobu, daňové úlevy pro malé nezávislé pivovary aj.).

3. Struktura odvětví podle počtu zaměstnanců v organizacích

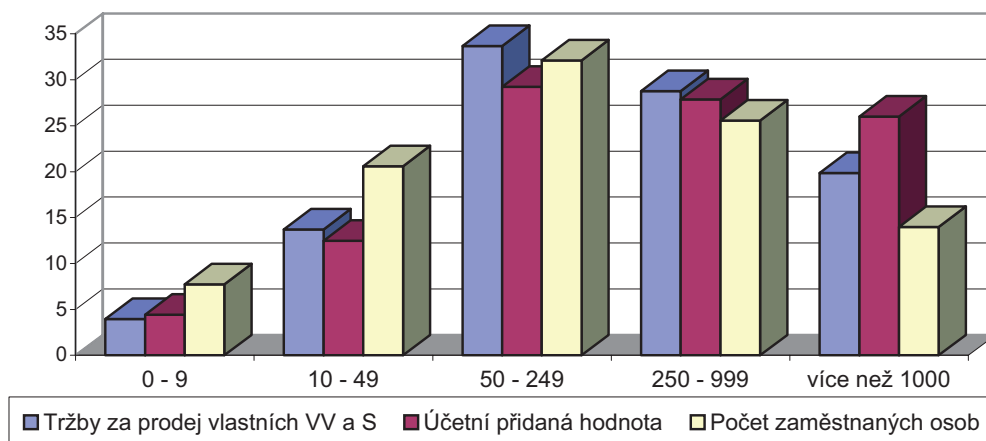
Produkční charakteristiky za rok 2004 podle velikostních skupin subjektů u OKEČ 15 uvádí tabulka 1 a graf 2.

Tabulka 1 – Produkční charakteristiky v roce 2004 podle velikostních skupin – OKEČ 15

(mil. Kč, osob)	0 – 9	10 – 49	50 – 249	250 – 999	více než 1000
Tržby za prodej V a S v b.c.	10 956,8	37 894,0	93 055,0	79 436,9	54 879,4
Účetní přidaná hodnota v b.c.	2 838,2	7 989,9	18 743,8	17 865,7	16 679,5
Počet zaměstnaných osob	5 831	26 211	43 059	34 567	18 917

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 2 – Podíly velikostních skupin organizací na produkčních charakteristikách v roce 2004

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Nejvyšší podíl na objemu tržeb za prodej výrobků a služeb v b. c., účetní přidané hodnotě v b. c. a na počtu zaměstnaných osob si v roce 2004, obdobně jako v roce 2003 u analyzovaného odvětví udržuje kategorie středních podniků (s 50 až 249 zaměstnanci). Poměrně vysoké úrovně účetní přidané hodnoty v b. c. dosahují také kategorie velkých a velmi velkých podniků (s více než 250, resp. více než 1000 zaměstnanci) a u velmi velkých podniků s poměrně nízkým počtem zaměstnanců, což vyplývá z vysoké úrovně produktivity práce v těchto podnicích v rámci odvětví OKEČ 15.

Nejmenší podíl na produkčních charakteristikách za OKEČ 15 vykazuje kategorie mikropodniků (s 0 až 10 zaměstnanci). Zaměstnanost u těchto drobných podnikatelů je však v porovnání k tržbám a účetní přidané hodnotě vyšší než u ostatních kategorií společností. Právě tito drobní podnikatelé udržují pracovní místa ve venkovských regionech a tím přispívají k vytváření pracovních míst v oblastech, mnohdy nejvíce postižených nezaměstnaností.

4. Regionální struktura odvětví

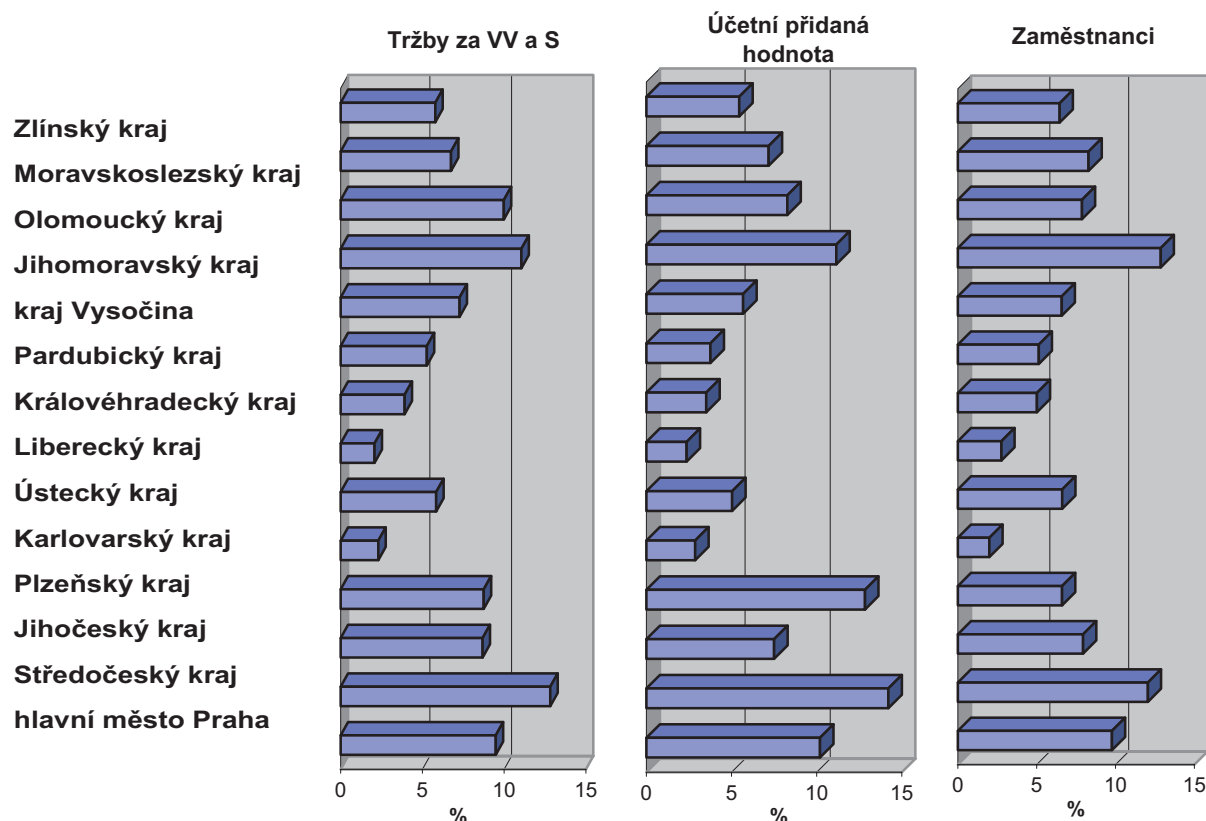
Regionální strukturu výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) v roce 2004, podle produkčních charakteristik znázorňuje graf 3. Z tohoto grafu je zřejmé, že hodnocená výroba je plošně rozmístěna ve všech čtrnácti krajích.

První pozici v této regionální struktuře si stále udržuje Středočeský kraj (s podílem na tržbách 13 %, na účetní přidané hodnotě 14 % a na počtu zaměstnanců 12 %). Tento kraj vytváří „prstenec“ kolem hlavního města Prahy, které také do značné míry zásobuje.

Další místa zaujímají dva moravské kraje Jihomoravský a Olomoucký s poměrně vysokou produkcí agrárních surovin a hlavní město Praha, které je velkým spotřebním centrem a sídlem mnoha potravinářských podniků. Pouze mírně nižší podíl přidané hodnoty než Středočeský kraj vykazuje také kraj Plzeňský, kde je lokalizován jeden z největších potravinářských podniků v ČR, a to Plzeňský Prazdroj, a. s..

Nejnižší podíly na regionální struktuře vykazují kraje Liberecký a Karlovarský, kde je zastoupení výroby potravinářských výrobků a nápojů nejmenší. Přesto nelze očekávat, že by v některém z krajů nenašla v nejbližším období výroba potravinářských výrobků a nápojů své zastoupení a s rostoucí výrobní koncentrací zcela zanikla.

Graf 3 – Podíly krajů na produkčních charakteristikách v roce 2004

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Hlavní ekonomické ukazatele

5.1 Cenový vývoj

Cenový vývoj potravinářských výrobků a nápojů (SKP 15) v členění podle hlavních produktů (SKP 15.1 – 15.9) v letech 2000 – 2005 je zachycen v tabulce 2. Z této tabulky je zřejmý cenový růst u výrobků SKP 15 v letech 2001 (o 2,7 %), 2003 (o 4,0 %) a 2004 (o 3,1 %) a naopak pokles cen v roce 2002 (o 3,7 %) a 2005 (o 2,9 %). Jde tedy o kolísavý vývoj v závislosti na tlaku především distribučních řetězců, které usilují o udržení relativně nízkých cen potravinářského zboží a dále ve vazbě na vývoj cen především obilovin. K cenovému růstu však dochází většinou pouze v případech výrazného růstu cena to at' již agrárních či ostatních vstupů, které již nelze utlumit v nákladech zpracovatelů.

V krátkodobém horizontu cenového vývoje v roce 2005 zesílil především tlak silných, nadnárodních distribučních řetězců, který vedl k poklesu u většiny skupin výrobků SKP 15, s výjimkou zpracovaných ryb (SKP 15.2) a zpracovaného ovoce, zeleniny a brambor (SKP 15.3), kde cenový růst byl velmi mírný a pouze u nápojů (SKP 15.9) meziroční cenový index dosáhl hodnoty 101,5.

Tabulka 2 – Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 – 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.1	100,3	86,5	103,7	105,3	97,7
SKP 15.2	110,2	106,8	99,2	99,2	100,9
SKP 15.3	100,5	98,5	103,1	100,5	100,8
SKP 15.4	100,0	100,7	100,7	94,8	97,2
SKP 15.5	105,2	99,8	101,9	105,2	96,9
SKP 15.6	102,6	97,0	105,8	100,7	92,3
SKP 15.7	104,2	88,7	106,8	94,9	87,6
SKP 15.8	102,1	99,0	107,3	104,9	96,9
SKP 15.9	103,6	103,5	101,5	104,1	101,5
SKP 15	102,7	96,3	104,0	103,1	97,1

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5.2 Základní produkční charakteristiky

Základní produkční charakteristiky OKEČ 15 v letech 2000 – 2005 jsou zachyceny v tabulkách 3, 4 a 5. U tržeb za prodej V a S v b. c., ale i ve s. c. nedosahoval hodnocený sektor takového tempa růstu jako zpracovatelský průmysl celkem, jehož některá odvětví se v posledních letech velmi dynamicky rozvíjela. Tento progresivní trend platí pro zpracovatelský průmysl i pro krátkodobé období posledního analyzovaného roku 2005, zatímco pro hodnocené odvětví OKEČ 15 je charakteristické pouze mírné tempo růstu produkce, které je důsledkem stále vyšší nasycenosti domácího potravinového trhu. Lze předpokládat, že tato odlišnost v tempu rozvoje mezi OKEČ 15 a zpracovatelským průmyslem celkem bude pokračovat i v roce 2006.

U účetní přidané hodnoty v b. c. však zvýšil hodnocený sektor OKEČ 15 v roce 2005 dynamiku růstu v porovnání se zpracovatelským průmyslem celkem. U téhož ukazatele, vyjádřeného ve s. c., naopak OKEČ 15 v porovnání se zpracovatelským průmyslem v roce 2005 zaostal, takže vývoj v letech 2000 – 2005 lze u hodnoceného sektoru v tomto ukazateli charakterizovat v podstatě jako stagnaci.

Pro vývoj počtu zaměstnaných osob za odvětví OKEČ 15 a zpracovatelský průmysl celkem v platí v letech 2000 – 2005 poněkud odlišná charakteristika, která se týká zejména roku 2005. U hodnoceného odvětví počet zaměstnaných osob v roce 2005 obdobně jako v předcházejících letech dále klesl, jako důsledek snížení počtu pracovníků u všech jeho výrobních oborů (OKEČ 15.1 - 15.9) s výjimkou výroby ostatních potravinářských výrobků (OKEČ 15.8), v níž jako jediné výrobě byla vytvořena nová pracovní místa. Ve zpracovatelském průmyslu celkem se však počet zaměstnaných osob v roce 2005, a to vlivem jeho rozvíjejících se odvětví, po prvé po roce 2002, opět mírně zvýšil.

Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2005 v hodnoceném odvětví OKEČ 15 a ve zpracovatelském průmyslu znázorňuje graf 4, z něhož je patrný odlišný vývoj obou těchto porovnávaných průmyslových segmentů v posledních letech a zejména v roce 2005.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	50 155,6	56 084,1	58 794,6	55 549,5	59 634,4	61 140,7
OKEČ 15.2	1 856,4	2 163,7	1 886,4	1 911,1	2 043,5	1 692,7
OKEČ 15.3	7 203,5	5 956,7	6 704,3	5 991,0	6 559,5	6 871,2
OKEČ 15.4	11 471,1	12 556,5	12 213,2	11 607,3	12 268,8	11 283,7
OKEČ 15.5	37 900,6	39 508,8	39 106,0	37 544,0	41 417,4	44 286,5
OKEČ 15.6	8 030,8	8 823,2	7 291,1	8 405,1	10 286,9	9 633,4
OKEČ 15.7	18 404,3	22 869,5	20 862,9	19 565,5	19 652,6	17 471,6
OKEČ 15.8	56 589,9	57 829,9	61 757,3	60 509,5	68 542,7	70 369,4
OKEČ 15.9	47 937,4	52 450,4	53 864,9	56 030,1	55 816,3	56 344,4
OKEČ 15	239 549,6	258 242,8	262 480,7	257 113,1	276 222,1	279 093,6
meziroční index (b.c.)	X	107,8	101,6	98,0	107,4	101,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	107,8	109,6	107,3	115,3	116,5
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	50 155,6	51 508,8	58 949,0	58 505,2	60 283,8	61 158,1
OKEČ 15.2	1 856,4	2 004,7	1 699,0	1 736,4	1 845,0	1 527,9
OKEČ 15.3	7 203,5	5 797,4	6 783,4	6 147,0	6 592,2	6 947,1
OKEČ 15.4	11 471,1	12 311,2	12 352,4	11 796,3	12 114,7	11 642,3
OKEČ 15.5	37 900,6	37 980,6	37 628,2	36 313,7	38 178,0	40 874,0
OKEČ 15.6	8 030,8	8 371,2	7 044,7	8 218,7	9 204,3	9 451,1
OKEČ 15.7	18 404,3	20 319,3	19 573,6	19 470,5	18 208,5	18 052,4
OKEČ 15.8	56 589,9	55 554,9	59 691,6	58 387,2	61 890,7	64 134,6
OKEČ 15.9	47 937,4	49 830,8	50 079,7	51 299,4	49 763,6	49 050,7
OKEČ 15	239 549,6	243 678,9	253 801,6	251 874,4	258 080,8	262 838,2
meziroční index (s.c.)	X	101,7	104,2	99,2	102,5	101,8
kumulovaný index (s.c.)	100,0	101,7	105,9	105,1	107,7	109,7

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	7 001,2	8 427,6	9 563,6	9 099,2	9 006,1	10 215,5
OKEČ 15.2	367,1	315,8	269,4	366,6	383,9	428,6
OKEČ 15.3	1 600,6	1 357,2	1 624,2	1 523,8	1 505,5	1 649,8
OKEČ 15.4	2 255,9	1 929,5	2 032,3	1 736,8	1 476,8	2 737,0
OKEČ 15.5	5 058,6	4 989,3	3 988,4	3 414,7	4 875,4	5 425,5
OKEČ 15.6	1 265,6	1 392,1	1 438,4	1 479,2	1 907,7	2 036,4
OKEČ 15.7	3 934,4	4 314,5	4 288,4	4 129,0	4 096,0	4 316,5
OKEČ 15.8	16 159,2	18 253,3	18 767,8	19 066,8	22 366,6	21 575,9
OKEČ 15.9	13 702,9	14 427,5	16 927,2	18 516,5	18 499,1	20 196,7
OKEČ 15	51 345,5	55 406,8	58 899,7	59 332,6	64 117,1	68 581,9
meziroční index (b.c.)	X	107,9	106,3	100,7	108,1	107,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	107,9	114,7	115,6	124,9	133,6
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	7 001,2	6 805,4	8 986,3	10 239,4	10 230,1	10 113,3
OKEČ 15.2	367,1	232,3	60,3	139,6	60,9	207,2
OKEČ 15.3	1 600,6	1 342,6	1 683,1	1 629,8	1 704,7	1 471,9
OKEČ 15.4	2 255,9	1 979,6	2 062,0	1 770,4	1 648,2	2 688,4
OKEČ 15.5	5 058,6	5 561,8	2 193,6	1 168,8	2 267,4	2 889,2
OKEČ 15.6	1 265,6	1 329,5	1 332,4	1 415,9	1 603,7	1 406,4
OKEČ 15.7	3 934,4	2 910,2	3 511,7	4 316,9	4 072,4	4 229,1
OKEČ 15.8	16 159,2	16 955,2	16 719,0	16 766,1	17 481,6	15 069,3
OKEČ 15.9	13 702,9	12 723,4	13 465,5	14 231,3	14 273,2	13 630,3
OKEČ 15	51 345,5	49 840,0	50 013,9	51 678,2	53 342,2	51 705,1
meziroční index (s.c.)	X	97,1	100,3	103,3	103,2	96,9
kumulovaný index (s.c.)	100,0	97,1	97,4	100,6	103,9	100,7

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

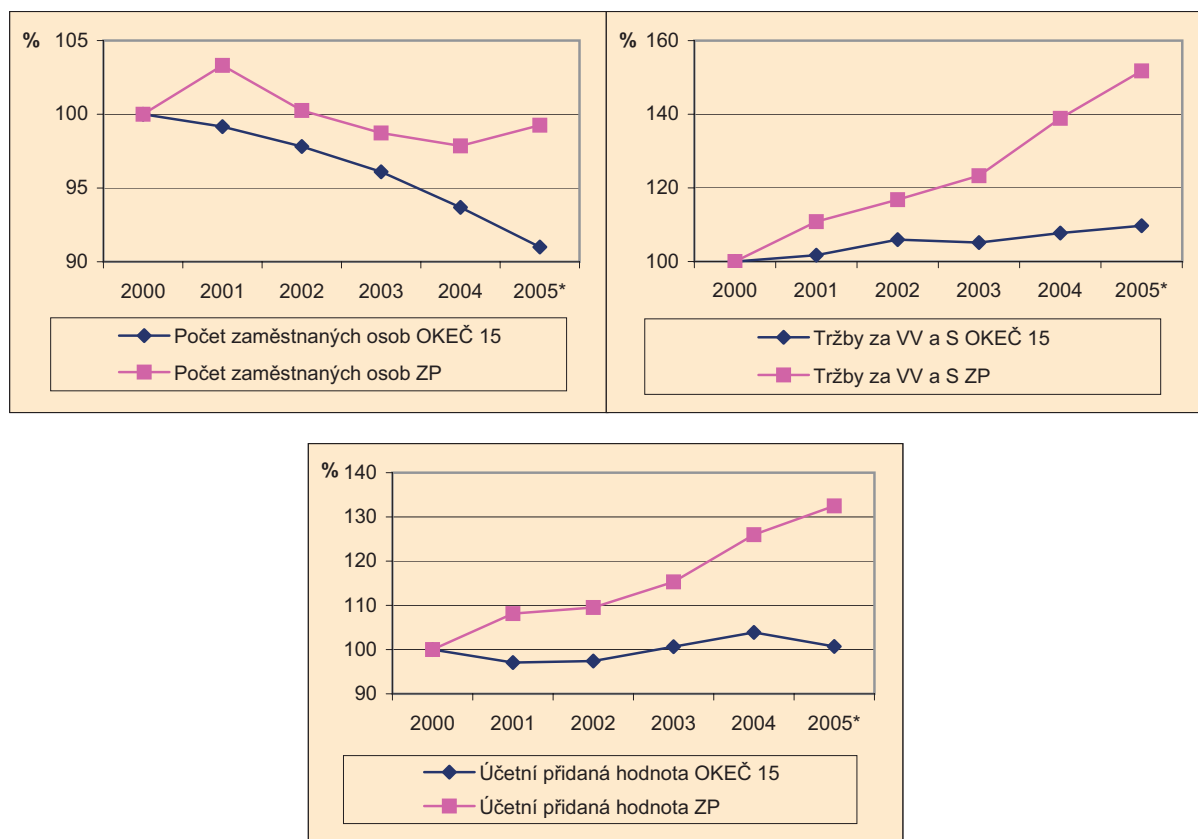
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2005

osob.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	29 510	29 484	30 573	29 217	27 897	26 165
OKEČ 15.2	1 164	972	819	1 066	956	743
OKEČ 15.3	5 385	4 285	4 512	4 095	3 842	3 958
OKEČ 15.4	3 243	3 357	3 313	3 112	2 866	2 393
OKEČ 15.5	14 121	13 427	13 506	12 797	12 324	11 946
OKEČ 15.6	4 425	3 968	3 781	4 285	4 229	3 998
OKEČ 15.7	8 003	7 809	7 764	7 581	6 840	6 588
OKEČ 15.8	57 755	59 158	57 354	57 942	57 840	58 873
OKEČ 15.9	20 744	20 682	19 577	18 621	18 444	16 693
OKEČ 15	144 350	143 142	141 199	138 716	135 238	131 357
meziroční index (b.c.)	X	99,2	98,6	98,2	97,5	97,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	99,2	97,8	96,1	93,7	91,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 4 – Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V období let 2000 – 2005 rostly náklady celkem za OKEČ 15 výrazně nižším tempem (kumulovaný index 2005/2000 činil 104,5), než ve zpracovatelském průmyslu celkem (kumulovaný index 2005/2000 činil 142,5). Umírněný růst nákladů v hodnoceném období byl do značné míry ovlivněn tlakem distribučních řetězců, které ve snaze udržet poměrně stabilní hladinu cen potravin, neumožňovaly výrobcům tohoto spotřebního zboží promítat narůstající ceny vstupů do svých cen, ale tito výrobci byli nuceni hledat rezervy zejména v materiálových nákladech. K nejvyššímu nárůstu nákladů celkem u analyzovaného odvětví došlo v roce vstupu do EU, tj. v roce 2004 (meziroční index 2004/2003 činil 110,6), což bylo vyvoláno především náročnou přípravou na zmíněný vstup, zejména z hlediska posílení bezpečnosti potravin, jejich propagace apod. Bližší údaje o nákladech celkem v oborové struktuře uvádí tabulka 6. Obdobný vývoj nastal i u součásti nákladů celkem, tj. u osobních nákladů. Jak ukazuje tabulka 7, rozdíly u tempa růstu u hodnoceného odvětví a u zpracovatelského průmyslu za celé sledované období již nebyly tak značné. Sledovaný sektor OKEČ 15 růst osobních nákladů také celkem dynamicky zvyšoval.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	65 382,8	72 374,6	74 782,8	69 995,0	76 230,4	75 527,2
OKEČ 15.2	2 684,3	2 508,5	2 022,9	2 135,0	2 275,5	2 002,1
OKEČ 15.3	8 550,2	7 856,9	8 237,2	6 769,7	8 135,7	8 185,6
OKEČ 15.4	18 770,7	16 966,1	18 150,5	15 868,7	18 668,1	22 904,7
OKEČ 15.5	48 416,2	48 071,8	50 259,0	45 479,1	54 519,4	55 690,1
OKEČ 15.6	10 766,9	11 308,2	9 307,2	10 254,5	12 693,6	11 271,1
OKEČ 15.7	33 752,9	39 472,6	36 860,8	35 040,9	39 815,7	31 591,1
OKEČ 15.8	89 107,0	76 188,8	81 384,5	77 025,1	87 225,8	90 475,7
OKEČ 15.9	67 962,0	72 294,7	64 651,8	64 408,0	62 012,4	63 135,0
OKEČ 15	345 393,0	347 042,2	345 656,7	326 976,0	361 576,6	360 782,6
meziroční index (b.c.)	x	100,5	99,6	94,6	110,6	99,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	100,5	100,1	94,7	104,7	104,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	4 773,9	5 023,1	5 848,6	5 770,6	5 969,7	5 881,7
OKEČ 15.2	223,2	195,9	170,9	210,0	207,9	180,7
OKEČ 15.3	854,2	786,4	901,3	844,9	881,7	928,5
OKEČ 15.4	923,8	1 009,1	1 069,4	1 000,7	984,0	1 033,8
OKEČ 15.5	2 677,7	2 784,5	3 001,8	2 958,8	3 124,0	3 210,5
OKEČ 15.6	846,7	822,9	860,1	960,9	1 041,9	985,7
OKEČ 15.7	1 819,3	1 960,1	2 096,7	2 099,7	2 016,7	1 872,6
OKEČ 15.8	9 620,3	10 288,3	10 946,5	11 291,3	12 513,1	13 071,4
OKEČ 15.9	5 303,6	5 682,0	5 792,8	5 992,1	6 401,0	6 428,6
OKEČ 15	27 042,7	28 552,3	30 688,1	31 129,0	33 140,0	33 593,5
meziroční index (b.c.)	x	105,6	107,5	101,4	106,5	101,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,6	113,5	115,1	122,5	124,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c., vykazuje u OKEČ 15 při trvalém poklesu pracovníků, za hodnocené období let 2000 – 2005, vcelku výrazný vzestup. U téhož ukazatele ve s. c., nastal u analyzovaného odvětví pokles v roce 2001 a 2005, kdy se také snížil vykazovaný objem účetní přidané hodnoty. Údaje o vývoji produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. i ve s. c. v hodnoceném období za analyzované odvětví uvádí tabulka 8. V příštím období lze očekávat další růst produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. u hodnoceného odvětví.

Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. za hodnocené období uvádí tabulka 9. Tento podíl za OKEČ 15 klesl v roce 2005 na 0,490 z podílu 0,527, který byl vykázan v roce 2000. Za zpracovatelský průmysl celkem zůstal tento podílový ukazatel v roce 2005 na úrovni 0,540.

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2005 za zpracovatelský průmysl a za OKEČ 15 ilustruje graf 5.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	237,2	285,8	312,8	311,4	322,8	390,4
OKEČ 15.2	315,4	324,9	328,9	343,9	401,6	577,2
OKEČ 15.3	297,2	316,7	360,0	372,1	391,9	416,9
OKEČ 15.4	695,6	574,8	613,4	558,1	515,3	1 143,7
OKEČ 15.5	358,2	371,6	295,3	266,8	395,6	454,2
OKEČ 15.6	286,0	350,8	380,4	345,2	451,1	509,4
OKEČ 15.7	491,6	552,5	552,3	544,6	598,8	655,2
OKEČ 15.8	279,8	308,6	327,2	329,1	386,7	366,5
OKEČ 15.9	660,6	697,6	864,6	994,4	1 003,0	1 209,9
OKEČ 15	355,7	387,1	417,1	427,7	474,1	522,1
meziroční index (b.c.)	x	108,8	107,8	102,5	110,8	110,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	108,8	117,3	120,2	133,3	146,8
(tis. Kč/zaměstnance) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	237,2	230,8	293,9	350,5	366,7	386,5
OKEČ 15.2	315,4	239,0	73,6	131,0	63,7	279,0
OKEČ 15.3	297,2	313,3	373,0	398,0	443,7	371,9
OKEČ 15.4	695,6	589,7	622,4	568,9	575,2	1 123,4
OKEČ 15.5	358,2	414,2	162,4	91,3	184,0	241,8
OKEČ 15.6	286,0	335,1	352,4	330,5	379,2	351,8
OKEČ 15.7	491,6	372,7	452,3	569,4	595,4	641,9
OKEČ 15.8	279,8	286,6	291,5	289,4	302,2	256,0
OKEČ 15.9	660,6	615,2	687,8	764,3	773,9	816,5
OKEČ 15	355,7	348,2	354,2	372,5	394,4	393,6
meziroční index (s.c.)	x	97,9	101,7	105,2	105,9	99,8
kumulovaný index (s.c.)	100,0	97,9	99,6	104,7	110,9	110,7

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

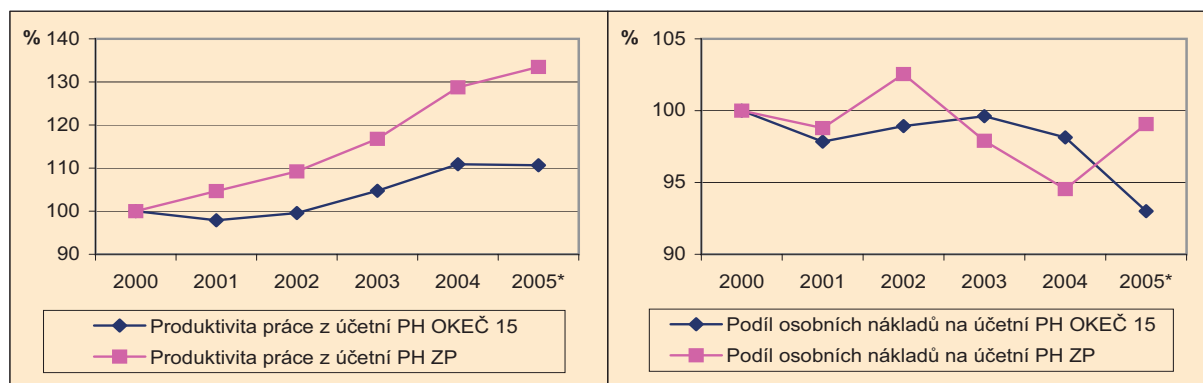
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 – 2005

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	0,682	0,596	0,612	0,634	0,663	0,576
OKEČ 15.2	0,608	0,620	0,634	0,573	0,542	0,422
OKEČ 15.3	0,534	0,579	0,555	0,554	0,586	0,563
OKEČ 15.4	0,410	0,523	0,526	0,576	0,666	0,378
OKEČ 15.5	0,529	0,558	0,753	0,866	0,641	0,592
OKEČ 15.6	0,669	0,591	0,598	0,650	0,546	0,484
OKEČ 15.7	0,462	0,454	0,489	0,509	0,492	0,434
OKEČ 15.8	0,595	0,564	0,583	0,592	0,559	0,606
OKEČ 15.9	0,387	0,394	0,342	0,324	0,346	0,318
OKEČ 15	0,527	0,515	0,521	0,525	0,517	0,490

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 5 – Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Z analýzy trendů úpadků a likvidací v letech 2000 – 2005 ve zpracovatelském průmyslu a službách vyplynulo, že z hlediska úbytku pracovních sil byly v těchto odvětvích nejvíce postiženy OKEČ 51 – Velkoobchod s 25 051 pracovníky a na dalším místě hodnocená výroba OKEČ 15 s 24 459 pracovníky.

Souhrnné údaje o konkursech a likvidacích v letech 2000 – 2005 za OKEČ 15 uvádí následující přehled:

Rok	Počet podniků	Počet pracovníků
2000	142	9 811
2001	119	5 428
2002	106	4 712
2003	66	1 845
2004	74	1 946
2005	83	717
Celkem	590	24 459

Z porovnání roku 2005 s rokem 2004 vyplývá, že počet podniků postižených konkursem a likvidacemi sice vzrostl (o 9 subjektů), ale úbytek pracovních míst se snížil (z 1 946 míst v roce 2004 na 717 míst v roce 2005, tj. o 1 229 pracovních míst). Lze očekávat, že úbytek pracovních míst v hodnoceném sektoru v příštích letech bude vykazován i nadále, ale tento úbytek bude dále klesat.

Analýza ekonomické životnosti podnikatelských subjektů zpracovatelského průmyslu a služeb ukázala, že největší počet podniků v konkursu a likvidaci (tedy nikoliv všech registrovaných podniků) existoval 10 let než skončil tímto způsobem. Táž doba platí i pro hodnocený OKEČ 15. Z počtu 590 subjektů u tohoto odvětví vykázalo 10 let existence 87 firem.

6. Zahraniční obchod

6.1 Vývoj zahraničního obchodu

Vývoj salda zahraničního obchodu u výrobků a nápojů (SKP 15) v letech 2000 – 2005 uvedený v tabulce 10 se od roku 2002 trvale zhoršoval a v roce 2005 dosáhl záporné hodnoty téměř 19 mld. Kč. Tento trend se prosazuje i při výrazném růstu vývozu uvedených výrobků od roku 2003. Důvodem tohoto vývoje je převažující vliv dovozu v bilanci zahraničního obchodu výrobky SKP 15, pro něž se vytvořily výhodné podmínky včetně dovozních cen při pohybu kurzu CZK vůči EUR a USD.

Z hodnocení zbožové struktury zahraničního obchodu výrobky (SKP 15) vyplývá, že výrazné zhoršení záporného salda v letech 2004 a 2005 nastalo u masa a masných výrobků, a to vlivem zrychlení tempa dovozu těchto výrobků do ČR, na rozdíl od nižší dynamiky růstu jejich vývozu. Jde zejména o dovoz levnějších dílů masa.

Kladné saldo zahraničního obchodu vykazují pouze mlékárenské výrobky (SKP 15.5), i když je výrazně nižší než v letech 2000 a 2001 a tradičně také nápoje (SKP 15.9), když významnými vývozními komoditami této skupiny jsou pivo a slad.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 – 2005

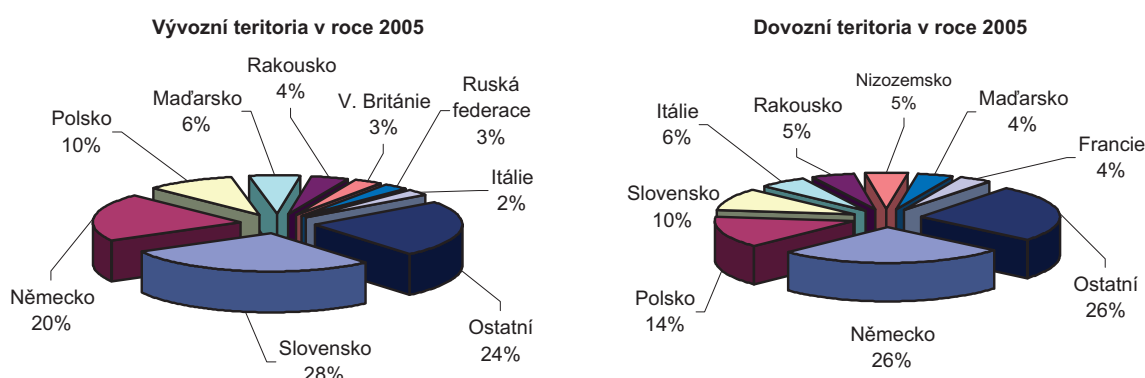
Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.1	2 815,4	3 905,6	3 547,2	3 068,8	4 226,5	4 900,2
SKP 15.2	189,4	247,8	211,1	236,2	360,2	518,7
SKP 15.3	1 684,3	1 756,9	1 592,3	1 750,4	2 056,2	2 355,6
SKP 15.4	2 185,7	2 418,7	1 696,6	1 560,2	1 682,2	2 737,2
SKP 15.5	6 731,8	7 800,7	5 407,2	5 952,1	8 068,3	9 802,8
SKP 15.6	1 256,5	1 147,1	1 070,8	1 056,2	1 258,9	1 491,6
SKP 15.7	511,2	854,1	819,0	829,4	1 161,6	1 709,3
SKP 15.8	10 001,6	12 467,4	12 657,7	15 026,5	19 973,3	22 013,8
SKP 15.9	6 953,3	7 146,7	7 400,5	7 415,6	8 782,7	8 917,2
SKP 15	32 329,2	37 745,0	34 402,4	36 895,4	47 569,9	54 446,4
meziroční index	x	116,8	91,1	107,2	128,9	114,5
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.1	4 575,9	4 631,8	4 980,6	5 724,1	9 583,7	12 672,5
SKP 15.2	2 705,6	3 160,3	2 810,6	2 556,7	2 667,2	3 003,9
SKP 15.3	4 534,7	4 587,4	4 908,9	5 294,4	5 823,4	6 146,1
SKP 15.4	6 111,5	7 088,7	7 038,0	7 360,3	8 029,0	7 252,8
SKP 15.5	2 736,8	3 135,5	3 655,4	4 167,3	5 531,1	7 161,5
SKP 15.6	2 244,0	1 998,3	2 175,3	2 084,2	2 773,4	2 909,3
SKP 15.7	1 991,8	2 234,7	2 327,1	2 291,2	3 083,3	3 072,6
SKP 15.8	15 767,5	16 835,5	16 101,4	17 955,1	21 183,6	23 913,3
SKP 15.9	3 542,4	3 972,8	4 108,1	4 806,6	6 697,9	7 179,1
SKP 15	44 210,2	47 645,0	48 105,4	52 239,9	65 372,6	73 311,1
meziroční index	x	107,8	101,0	108,6	125,1	112,1
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.1	-1 760,5	-726,2	-1 433,4	-2 655,3	-5 357,2	-7 772,3
SKP 15.2	-2 516,2	-2 912,5	-2 599,5	-2 320,5	-2 307,0	-2 485,2
SKP 15.3	-2 850,4	-2 830,5	-3 316,6	-3 544,0	-3 767,2	-3 790,5
SKP 15.4	-3 925,8	-4 670,0	-5 341,4	-5 800,1	-6 346,8	-4 515,6
SKP 15.5	3 995,0	4 665,2	1 751,8	1 784,8	2 537,2	2 641,3
SKP 15.6	-987,5	-851,2	-1 104,5	-1 028,0	-1 514,5	-1 417,7
SKP 15.7	-1 480,6	-1 380,6	-1 508,1	-1 461,8	-1 921,7	-1 363,3
SKP 15.8	-5 765,9	-4 368,1	-3 443,7	-2 928,6	-1 210,3	-1 899,5
SKP 15.9	3 410,9	3 173,9	3 292,4	2 609,0	2 084,8	1 738,1
SKP 15	-11 881,0	-9 900,0	-13 703,0	-15 344,5	-17 802,7	-18 864,7

6.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu potravinářskými výrobky a nápoji (SKP 15) v roce 2005 ilustruje graf 6 v členění na vývozní a dovozní teritoria. Hlavním vývozním teritoriím v roce 2005 stejně jako v předchozích letech bylo pro výrobky SKP 15 Slovensko s 28% podílem (24% podíl byl vykázán v roce 2004). Druhé pořadí v hodnoceném roce zaujala Německo s 20% podílem (s 18% podílem v roce 2004). Třetí pořadí zaujala též sousední země, a to Polsko s 10% podílem (s tímž podílem i v roce 2004).

U dovozních teritorií připadl u SKP 15 v roce 2005 největší podíl na Německo (26 %, tj. stejně jako v roce 2004), další v pořadí je Polsko (se 14% podílem, když v roce 2004 činil 11 %) a třetí v pořadí je Slovensko s 10% podílem (11% podíl v roce 2004).

Graf 6 – Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu 2005 – SKP 15

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

6.3 Tuzemská spotřeba

6.3.1 Tuzemská spotřeba výrobků

Vývoj tuzemské spotřeby potravinářských výrobků a nápojů (SKP 15) v b. c. v letech 2000 – 2005 ukazuje tabulka 11. Tuzemská spotřeba zmíněných výrobků vyjádřená v b. c. v uvedené časové řadě měla klesající trend až do roku 2003 a v roce 2004 se spotřeba zvýšila a růst pokračoval i v roce 2005.

Zvýšení spotřeby v roce 2005 se projevilo u většiny významných skupin výrobků, a to SKP 15.1 – maso a masné výrobky, SKP 15.3 – zpracované ovoce, zelenina a brambory, 15.5 – mlékárenské výrobky a zmrzlina, 15.8 – ostatní potravinářské výrobky a 15.9 – nápoje.

Tabulka 11 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.1	62 418,8	57 123,0	52 717,2	52 057,1	58 421,8	62 245,6
SKP 15.2	4 314,3	4 707,4	4 188,5	3 867,6	4 262,7	4 107,2
SKP 15.3	8 933,5	7 799,6	8 643,8	7 828,2	10 076,6	10 408,0
SKP 15.4	21 654,1	22 505,3	19 018,8	16 888,1	17 888,1	15 143,5
SKP 15.5	38 043,4	32 330,9	32 016,8	30 942,5	30 855,6	33 109,6
SKP 15.6	12 131,8	10 355,6	10 019,8	9 314,0	10 169,7	9 533,3
SKP 15.7	21 382,7	20 181,3	17 588,4	15 692,4	18 281,9	15 926,1
SKP 15.8	59 404,2	49 845,0	51 948,0	51 055,3	50 135,5	52 191,7
SKP 15.9	52 422,0	41 289,6	40 744,0	43 882,8	44 773,0	45 622,4
SKP 15	280 704,9	246 137,7	236 885,2	231 528,1	244 864,9	248 287,4
meziroční index (b.c.)	x	87,7	96,2	97,7	105,8	101,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	87,7	84,4	82,5	87,2	88,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

7. Investice

Objem hmotných investic u hodnoceného sektoru po roce 2000 překračoval 11 mld. Kč a postupně se zvyšoval. Je žádoucí další pokračování investičních akcí v tomto sektoru i po roce 2005. Tyto akce s ohledem na charakter odvětví, mají často formu rekonstrukcí a modernizací stávajících závodů a vedou ke zlepšení zpracování agrární produkce a k vyšší konkurenceschopnosti potravinářských provozů. Jde o takové technologie, které zachovávají nutričně významné složky v potravinách a minimálně budou ohrožovat životní prostředí.

Podpora investičního procesu v sektoru potravin je zajišťována většinou programy, které jsou analyzovány v bodě č. 2. Při využití podpor je současně třeba dbát na efektivitu investičního procesu a návratnost vložených prostředků.

7.1 Přímé zahraniční investice

Objem přímých zahraničních investic v ČR za sledované odvětví OKEČ 15 k 31. 12. 2004 vzrostl na 45,3 mld. CZK (tabulka 12), což představuje 8,8% podíl ze zpracovatelského průmyslu. Podle předběžných údajů ČNB činil příliv těchto investic do odvětví OKEČ 15 a 16 v roce 2005 celkem 3,8 mld. Kč.

Také tuzemské investice v hodnoceném odvětví v zahraničí k 31. 12. 2004 se dále zvýšily a k 31. 12. 2004 dosáhly 1,3 mld. Kč, což znamená 12,4% podíl na zpracovatelském průmyslu. Jejich odliv z ČR v roce 2005 předběžně za OKEČ 15 a 16 činil 0,5 mld. Kč.

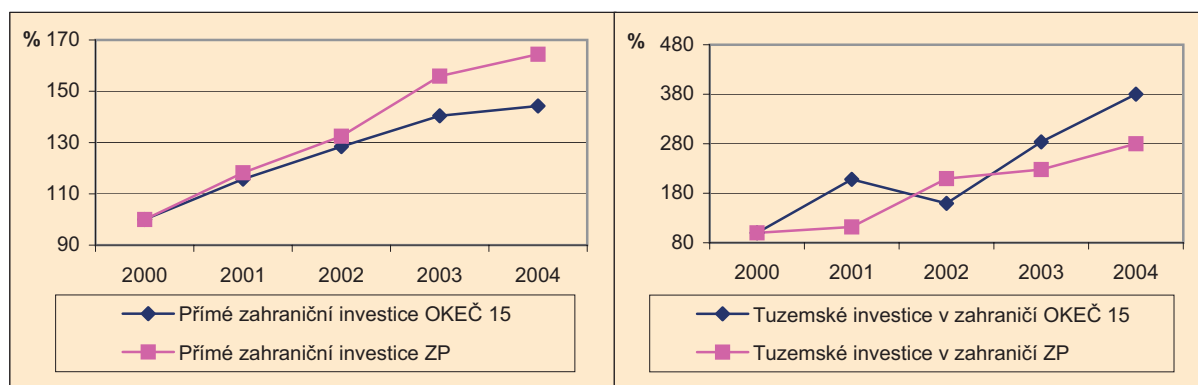
Tuzemské a zahraniční investice v letech 2000 – 2004 za zpracovatelský průmysl a za OKEČ 15 znázorňuje graf 7, z něhož je patrný vzestupný trend (u přímých zahraničních investic strmější u zpracovatelského průmyslu celkem, zejména v letech 2003 a 2004 a u tuzemských investic v zahraničí naopak u OKEČ 15).

Tabulka 12 – Přímé zahraniční investice OKEČ 15

(v mil. CZK)	k 31.12.2000	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 31.12.2003	k 31.12.2004
Zahr.investice v ČR	31 424,5	36 374,5	40 359,5	44 126,2	45 334,7
Tuzem.investice v zahraničí	338,3	704,0	539,9	959,7	1 286,2

Pramen: ČNB

Graf 7 – Tuzemské a zahraniční investice

Pramen: ČNB

8. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Jak ukazuje tabulka 13 vývoj exportu výrobků SKP 15 před vstupem do EU ze zemí CEFTA v roce 2003 a v 1. – 4. měsíci 2004 výrazně rostl, přičemž z ČR bylo tempo růstu, zejména v roce 2003 pomalejší. To svědčí též o menší míře konkurenceschopnosti českého odvětví. Export výrobků SKP 15 z ČR na vnitřní trh EU v období po vstupu do EU, tj. za 5. – 12. měsíc 2004 (tabulka 14) představuje 17,6% podíl z nově přistoupivších zemí a 0,9% podíl z vyspělých zemí EU (15).

Z hlediska zvyšování úrovně konkurenceschopnosti hodnoceného odvětví v příštích letech bude důležité zaměřit se na výrobky vyšší fáze zpracování agrárních komodit. K tomu je potřeba rozšířit inovační aktivity potravinářských podniků. Vzhledem k tomu, že hodnocené odvětví zahrnuje značnou část malých podniků i mikropodniků, které jen obtížně realizují výzkum a vývoj (VaV) v rámci vlastních provozních kapacit a finančních zdrojů, je žádoucí podpora firemního VaV z veřejných prostředků. Vnitřní výdaje na výzkum a vývoj u OKEČ 15 a 16 za rok 2004 činily 151,7 mil. Kč, z toho z veřejných prostředků 14,6 mil. Kč. Podíl těchto výdajů celkem u zmíněného sektoru ze zpracovatelského průmyslu v uvedeném roce činil 1,1 % a z veřejných prostředků 1,6 %. Z hlediska vytváření podmínek pro rozvoj hodnoceného odvětví v příštích letech je nutno hledat cesty k tomu, aby se oba uvedené podíly zvýšily. To by také umožnilo zachytit nejnovější trend, což je vývoj potravin „na míru“. Na tento trend upozorňuje jedna z priorit České technologické platformy pro potraviny, která se vytvořila pod záštitou Potravinářské komory ČR a zabývá se kvalitou potravin a jejich produkcí. Předpokladem je však hlubší znalost spotřebitelské poptávky po konkrétním sortimentu potravin.

Tabulka 13 – Vývoj exportu výrobků SKP 15 do zemí EU od roku 2000 před vstupem do EU

(tis. ECU, EUR, %)	2000	2001	2002	2003	I. – 4. 2004
z CEFTA	2 282 817	2 980 658	3 000 158	3 441 958	1 209 164
meziroční index	x	130,6	100,7	114,7	117,8
z toho z ČR	273 149	377 127	380 519	409 353	152 463
meziroční index	x	138,1	100,9	107,6	115,8

Pramen: EUROSTAT

Tabulka 14 – Vývoj exportu výrobků SKP 15 na vnitřní trh EU z vybraných uskupení po vstupu do EU

(tis. EUR)	5.- 12.2004
z ČR	794 886
z nově přistoupičských zemí	4 526 675
z vyspělých zemí EU (15)	86 719 972
ze zemí OECD (mimo členy EU)	8 277 404

Pramen: EUROSTAT

9. Shrnutí a perspektivy odvětví

Jak již bylo zmíněno, za hlavní prioritu v současnosti i v budoucnosti je nutno v daném odvětví považovat bezpečnost potravin. K jejímu zajištění slouží potravinová a veterinární legislativa, a to ES i ČR. Základ tvoří tzv. hygienický balíček z roku 2004. Jde o nařízení evropského Parlamentu a Rady (ES), která jsou použitelná v každém státě a závazná ve všech svých částech. Další nařízení jsou z roku 2005 a zmíněný balíček doplňují.

V národní legislativě byl v roce 2005 novelizován zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a některé novely k prováděcím předpisům k tomuto zákonu. Další novelizace tohoto zákona je připravována v letošním roce.

Novelizován byl i zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů. Novela se týkala zavedení a shromažďování informací v informačním systému dozorových orgánů působících v oblasti potravinového práva, vedeném pro účely prohloubení spolupráce při vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele.

Dále jde o zákon č. 48/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

Zhruba tříleté zavádění IPPC v hodnoceném odvětví u subjektů spadajících pod zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečišťování přineslo nejen zajišťování environmentální ochrany, ale i finanční náročnost pro zmíněné subjekty. Jednak jde o jednorázové náklady (spojené s předkládáním žádostí o integrované povolení) a dále o trvalé náklady (zavedení environmentálního managementu). Z hlediska budoucího vývoje se však jeví nejlepší dostupné techniky (BAT) a referenční dokumenty (BREF) EU jako podněty ke snížení provozních nákladů. Tento zahraniční poznatek vede ke zvýšení konkurenceschopnosti potravinářského odvětví.

Podle dosud zpracovaných predikcí bude OKEČ 15, při zachování současných tržních a ekonomických podmínek do roku 2010, zvyšovat produkci, avšak zřejmě mírnějším tempem, než zpracovatelský průmysl celkem. Zhoršení podmínek pro podnikání v daném sektoru by patrně

vedlo k jeho stagnaci a jeho setrvání mezi odvětvími s nejvyšším úbytkem pracovních míst. Naopak zajištění podmínek pro vyšší čerpání různých druhů podpor z veřejných a unijních fondů než dosud, by umožnilo hodnocenému odvětví intenzivnější tempo rozvoje, které by se více opíralo o širší zapojení do evropské a světové ekonomiky.

II. Výrobní obory potravinářského průmyslu

Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků – OKEČ 15.1

I. Charakteristika oboru

Obor 15.1 – Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků v systému OKEČ je dále členěn takto:

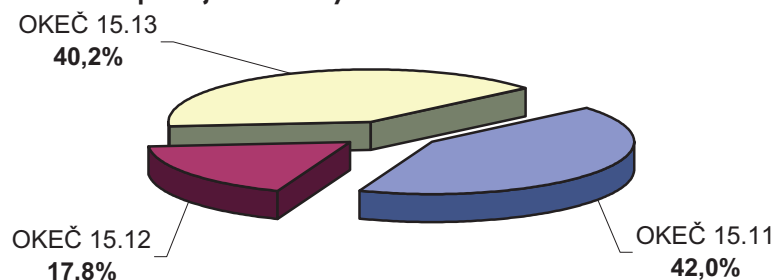
15.11 - výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků z velkých hospodářských zvířat,

15.12 - výroba, zpracování a konzervování drůbežího masa, zvěřiny aj. drobných hospodářských zvířat,

15.13 - výroba masných výrobků (vč. drůbežích) a výroba umělých střev.

Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků (OKEČ 15.1) patří k nosným oborům výroby potravinářských výrobků a nápojů v ČR, s přímou návazností na produkci chovu zvířat. Podíl jednotlivých výrobních skupin v rámci OKEČ 15.1 je uveden v grafu I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2005

Pozn.: údaje v běžných cenách,
Pramen: ČSÚ

Tabulka I uvádí vybrané údaje o počtu zpracovatelů živočišných produktů schválených a registrovaných SVS ČR v roce 2005 pro vývoz do EU a registrovaných pro vnitřní trh. Tento stav není konečný a může se z různých důvodů měnit. Podrobnější údaje lze získat na www.svs.cz.

Tabulka I - Zpracovatelé živočišných produktů, schválení a registrování pro trh EU a vnitřní trh v roce 2005

Název	Schválené pro obchodování s EU v roce 2005 -		Schválené pro vnitřní trh v roce 2005	
	I. pololetí	II. pololetí	I. pololetí	II. pololetí
Čerstvé maso – jatky	110	111	165	156
Čerstvé maso – bourárny	183	189	282	278
Čerstvé maso – mrazírny	86	89	5	5
Čerstvé drůbeží maso – porážky	24	25	20	21
Čerstvé drůbeží maso – porcovny	45	48	38	41
Čerstvé drůbeží maso – mrazírny	49	52	9	9
Masné výrobny	157	163	283	279
Králíčí maso a maso farmové zvěře	4	3	2	2

Pramen: SVS ČR

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor zpracování masa a masných výrobků vč. drůbeže se v roce 2005 (zpřesněny údaje za rok 2004) podílel na celém potravinářském sektoru tržbami za prodej vlastní V a S v b. c. 21,9 % (v roce 2004 činil 21,6 %).

Na účetní přidané hodnotě se tento obor podílel v rámci celého potravinářského sektoru v roce 2005 jen 14,9 % (v roce 2004 však 14,1 %) a na počtu zaměstnanců celého potravinářského sektoru 19,9 % (v roce 2003 pak 20,6 %).

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vývoj cen zemědělských výrobců (CZV) rozhodujících živočišných komodit byl ovlivněn růstem poptávky po hovězím masu. V meziročním srovnání rozhodujících komodit živočišného původu došlo ke zvýšení cen zejména jatečného skotu ve snaze vyrovnání CZV dosahovaných v tradičních zemích EU. Naopak u jatečných prasat a jatečné drůbeže došlo z důvodu vyšší konkurence ke snížení cen. Tento vývoj kopírovaly i ceny průmyslových výrobců.

Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny kuchařských kuřat kopírovaly vývoj CZV a dosahovaly nižší úroveň než v roce 2004. Průměrná CPV kuřat se snížila o 5,9 % na 38,10 Kč/kg a průměrná SC poklesla o 1,1 % na 51,58 Kč/kg. Touto úrovní se tyto ceny, které se přibližovaly výši dosažené v roce 2003. Vliv na snížení cen měl mimo jiné i pokles cen krmných směsí pro brojlery. Vývoj cenových indexů výrobků SKP 15.1 v uplynulých letech je zachycen v tabulce 2.

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.1	100,3	86,5	103,7	105,3	97,7

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Při růstu hodnoty tuzemské spotřeby i vývozu výrobků SKP 15.1 v roce 2005 došlo k mírnému zvýšení tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. v hodnoceném o 2,5 %, oproti roku 2004. K mírnému růstu u tohoto ukazatele došlo ve zmíněném období i ve s. c. Jednou z příčin, které způsobily pokles tržeb u zpracovatelů drůbeže, byla medializace výskytu ptačí chřipky. Jak uvádí tabulka 3, výrazné zvýšení bylo zaznamenáno u hodnoceného ukazatele v b. c. i ve s. c. v časové řadě let 2000 – 2005.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	50 155,6	56 084,1	58 794,6	55 549,5	59 634,4	61 140,7
meziroční index (b.c.)	X	111,8	104,8	94,5	107,4	102,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	111,8	117,2	110,8	118,9	121,9
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	50 155,6	51 508,8	58 949,0	58 505,2	60 283,8	61 158,1
meziroční index (s.c.)	X	102,7	114,4	99,2	103,0	101,5
kumulovaný index (s.c.)	100,0	102,7	117,5	116,6	120,2	121,9

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V roce 2005 v porovnání s rokem 2004 došlo k výraznému zvýšení účetní přidané hodnoty (tabulka 4) u OKEČ 15.1 o 13,4 % i když obor v rámci celého potravinářského sektoru s podílem 14,9 %, se umístil na třetím místě po výrobě ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8 (34,9 %) a výrobě nápojů OKEČ 15.9 (28,9 %). V celé časové řadě let 2000 – 2005 byl však zaznamenán u hodnoceného ukazatele výrazný růst.

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	7 001,2	8 427,6	9 563,6	9 099,2	9 006,1	10 215,5
meziroční index (b.c.)	X	120,4	113,5	95,1	99,0	113,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	120,4	136,6	130,0	128,6	145,9
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	7 001,2	6 805,4	8 986,3	10 239,4	10 230,1	10 113,3
meziroční index (s.c.)	X	97,2	132	113,9	99,9	98,9
kumulovaný index (s.c.)	100,0	97,2	128,4	146,3	146,1	144,5

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

U počtu pracovníků oboru (tabulka 5) došlo v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 k poklesu o 6,2 %. K nárůstu počtu zaměstnanců došlo pouze v roce 2002. Jednou z příčin snižování počtu zaměstnanců v posledních letech byla nadále probíhající restrukturalizace v oboru i po vstupu do EU.

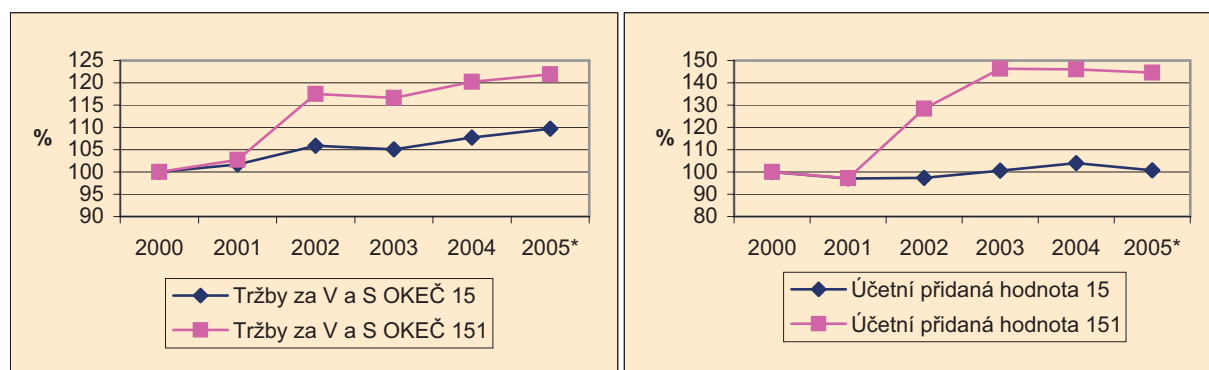
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2005

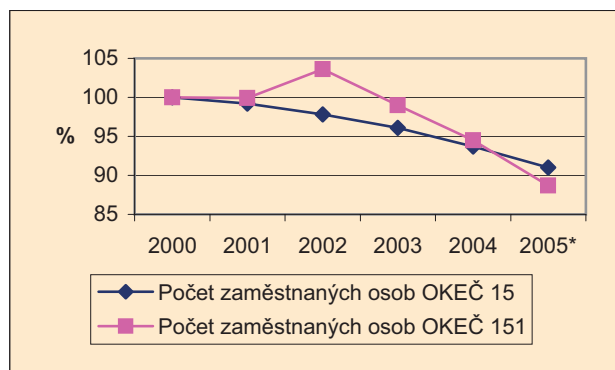
osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	29 510	29 484	30 573	29 217	27 897	26 165
meziroční index (b.c.)	X	99,9	103,7	95,6	95,5	93,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	99,9	103,6	99,0	94,5	88,7

* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik ve s. c. roku 2000 včetně zaměstnanosti v letech 2000 – 2005 u oboru výroby masa a masných výrobků v porovnání s celým odvětvím výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) ukazuje následující graf 2.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

U oboru výroby masa a masných výrobků v roce 2005 (tabulka 6) došlo ke snížení nákladů celkem o 0,9 %. Jednou z příčin pouze mírného snížení nákladů byl cenový růst vstupů a nadále pokračující implementace potravinové legislativy ES. Současně se na tomto vývoji podílelo i snížení osobních nákladů v roce 2005 o 1,5 % (tabulka 7).

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	65 382,8	72 374,6	74 782,8	69 995,0	76 230,4	75 527,2
meziroční index (b.c.)	X	110,7	103,3	93,6	108,9	99,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	110,7	114,4	107,1	116,6	115,5

* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.1	4 773,9	5 023,1	5 848,6	5 770,6	5 969,7	5 881,7
meziroční index (b.c.)	X	105,2	116,4	98,7	103,5	98,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,2	122,5	120,9	125,0	123,2

* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

V roce 2005 pracovalo v hodnoceném oboru 26 165 zaměstnanců, což bylo o 1 732 zaměstnanců méně než v roce 2004. Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v tomto oboru činila v roce 2005 na pracovníka 390,4 tis. Kč, když došlo k výraznému zvýšení o 20,9 % oproti roku 2004 (tabulka 8). Za celý sektor výroby potravin a nápojů dosáhl tento ukazatel výše 522,1 tis. Kč na zaměstnance), takže obor v tomto ukazateli i přes zlepšení zao- stává.

Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. vykazuje v roce 2005 pokles oproti roku 2004 (tabulka 9).

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(tis. Kč/zaměstnanec) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.I	237,2	285,8	312,8	311,4	322,8	390,4
meziroční index (b.c.)	X	120,5	109,4	99,6	103,7	120,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	120,5	131,9	131,3	136,1	164,6
(tis. Kč/zaměstnanec) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.I	237,2	230,8	293,9	350,5	366,7	386,5
meziroční index (s.c.)	X	97,3	127,3	119,3	104,6	105,4
kumulovaný index (s.c.)	100,0	97,3	123,9	147,8	154,6	162,9

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2005

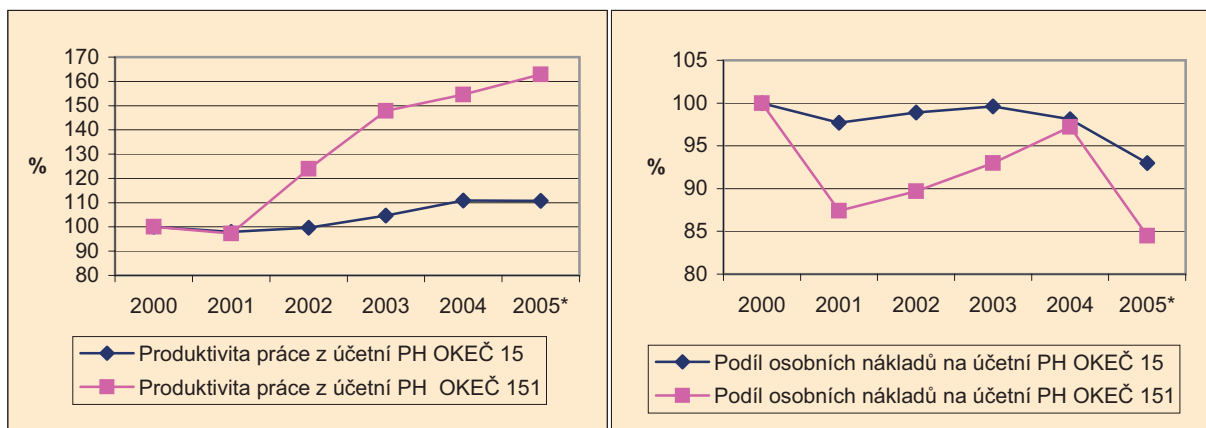
-	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.I	0,682	0,596	0,612	0,634	0,663	0,576

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V grafu 3 je porovnání vývoje podílových a poměrových ukazatelů oboru výroby, zpracování a konzervace masa a masných výrobků s odvětvím OKEČ 15 v letech 2000 – 2005. Produktivita práce z účetní přidané hodnoty oboru ve s. c. dosahuje přibližně stejné hodnoty které bylo dosaženo za odvětví OKEČ 15. Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. oboru 15.I. dosahuje (0,576) v posledním hodnoceném roce 2005 vyšší hodnotu, než které bylo dosaženo za odvětví OKEČ 15 (0,490).

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

V důsledku odstranění cel vůči členským zemím EU a uplatňování společné zahraničně obchodní politiky této unie vůči třetím zemím, měly výrazný vliv na meziroční vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR v roce 2005.

Podle odhadu USDA se v roce 2005 zvýšila meziročně světová produkce hovězího masa o 1,3 % na 51,98 mil. t. Většina významných světových výrobců produkci zvýšila, k jejímu poklesu došlo pouze v EU (o 1,5 %) a Argentině (o 5,1 %). V roce 2005 se spotřeba hovězího masa včetně telecího v EU 25 podle odhadu Evropské komise snížila o 2,3 % na 8 067 tis. t, z toho k největší redukci došlo v Maďarsku (o 8,9 %), Španělsku (o 8,2 %) a Nizozemsku (8,2 %). Zatímco v EU 15 dosáhla spotřeba hovězího masa na obyvatele za rok 19,5 kg v nových členských zemích to bylo jen 7,3 kg. Naopak dovoz do EU meziročně vzrostl o 3,7 %. Objemové saldo zahraničního obchodu s živým skotem a hovězím masem bylo v roce 2005 kladné a dosáhlo 4,1 tis. t ž. hm. Nižší domácí výroba hovězího masa však byla kompenzována dovozem.

V roce 2005 dosáhl dovoz živého skotu a hovězího masa po přepočtu na živou hmotnost předběžně 36,4 tis. t, tj. o 17,2 tis. t více než v předchozím roce. Jeho podíl na domácí spotřebě se zvýšil na 26,0 %, zatímco v roce 2004 to bylo jen 12,7 %. Hlavním dovozním artiklem bylo hovězí maso, které pocházelo zejména ze Slovenska, Německa a Polska. Živých zvířat bylo importováno pouze 1,48 tis. t, z toho převážná část (68 %) byla určena k jatečným účelům. Dovezený živý skot pocházel hlavně ze Slovenska a Polska.

Podíl vývozu na domácí produkci v roce 2005 dosáhl 27,3 % což představuje zvýšení proti předchozímu roku o 1,1 %. Celkový vývoz hovězího masa včetně živých zvířat meziročně poklesl na 40,5 tis. t ž. hm., tj. téměř o 13,0 %. Stejně jako v předchozích letech převažoval export živých zvířat.

Za období let 2001 – 2005 zahraniční obchod s vepřovým masem a z výrobky z něj rostl. Zatímco import byl realizován převážně v mase, export se soustředil jak na živá prasata, tak i na maso. Po vstupu do EU se dovozy vepřového masa ještě zvýšily až na rekordních 112 tis. t v roce 2005. V tabulce 10 je uveden vývoj vývozních a dovozních průměrných cen.

Tabulka 10 – Dovozy a vývozy vepřového masa v letech 2001 – 2005 (KN 0203)

Rok	Dovoz vepřového masa		Vývoz vepřového masa	
	t v mase	Kč/kg	t v mase	Kč/kg
2001	15 807	59,83	8 154	74,49
2002	24 216	52,16	16 117	51,39
2003	28 457	47,46	9 145	44,97
2004	62 989	53,08	14 479	48,18
2005	111 599	49,93	21 327	53,33

Pramen: Celní statistika

Bilance zahraničního obchodu SKP 15.1 byla ve všech hodnocených letech od roku 2000 záporná. V roce 2005 došlo opět ke zhoršení bilance zahraničního obchodu (tabulka 11), na které měl výrazný podíl dovoz vepřového masa, z důvodu poklesu dovozních cen.

Tabulka 11 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.1	2 815,4	3 905,6	3 547,2	3 068,8	4 226,5	4 900,2
meziroční index	x	138,7	90,8	86,5	137,7	115,9
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.1	4 575,9	4 631,8	4 980,6	5 724,1	9 583,7	12 672,5
meziroční index	x	101,2	107,5	114,9	167,4	132,2
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.1	-1 760,5	-726,2	-1 433,4	-2 655,3	-5 357,2	-7 772,3

Údaje k 9.3.2006
Pramen: ČSÚ

V tabulkách 12 až 14 je uveden dovoz a vývoz hovězího, vepřového a drůbežího masa do nejvýznamnějších zemí v letech 2003 – 2005.

Tabulka 12 – Dovoz a vývoz hovězího masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2003	Slovensko	1 628	Polsko	487	Maďarsko	127	Dánsko	127
2004	Slovensko	2 967	Německo	1 470	Rakousko	1 141	Polsko	1 074
2005	Polsko	6 723	Rakousko	3 253	Slovensko	2 499	Německo	1 943
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2003	Slovensko	1 020	Bosna a H.	339	Itálie	146	Jugoslávie	140
2004	Slovensko	9 890	Slovensko	266	Rakousko	262		171
2005	Polsko	772	Dánsko	605	Slovensko	407	Německo	122

Pramen: Celní statistika

Tabulka 13 – Dovoz a vývoz vepřového masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2003	Německo	10 287	Maďarsko	6 061	Dánsko	5 206	Francie	2 264
2004	Německo	28 232	Dánsko	7 365	Rakousko	4 710	Polsko	4 248
2005	Německo	50 944	Rakousko	15 599	Polsko	14 959		7 022
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2003	Slovensko	6 612	Rumunsko	1 104		521	Maďarsko	427
2004	Slovensko	8 166	Maďarsko	2 006	Rumunsko	1 330	Polsko	1 021
2005	Slovensko	16 710	Rakousko	1 031	Rumunsko	707	Německo	677

Pramen: Celní statistika

Tabulka 14 – Dovoz a vývoz drůbežího masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2003	Brazílie	17 276	Maďarsko	4 919	Slovensko	3 387	Francie	1 902
2004	Brazílie	20 495	Maďarsko	6 489		5 459	Slovensko	4 816
2005	Polsko	11 038	Brazílie	10 992	Slovensko	6 549		6 357
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2003	Brazílie	814	Maďarsko	235	Slovensko	133	Francie	86
2004	Brazílie	1 041	Maďarsko	271		279		198
2005	Polsko	543	Brazílie	654	Slovensko	319		245

Pramen: Celní statistika

4.2 Tuzemská spotřeba

Vzhledem k omezení tuzemské spotřeby byla ČR ve výrobě hovězího masa také v roce 2005 plně soběstačná a vyrobená domácí produkce byla spotřebována zejména na domácím trhu. Spotřeba hovězího masa na obyvatele za rok se podle odhadu VÚZE snížila z 10,3 kg v roce 2004 na odhadovaných 8,7 kg v roce 2005.

Tuzemská spotřeba vepřového masa se ve srovnání s rokem 2004 zvýšila o 3,7 %. Také v roce 2005 nebyla ČR ve výrobě vepřového masa soběstačná, neboť domácí spotřeba výrazně převyšovala produkci o 113 tis. t. Stupeň soběstačnosti v roce 2005 poklesl na 80,7 % z 96,9 % v roce 2004.

Tuzemská spotřeba drůbežího masa v ČR se zvýšila na 360,73 tis. t ž. hm. tj. o 10,5 %. Spotřeba drůbežího masa na obyvatele se proti roku 2004 zvýšila o 0,8 kg na 26,1 kg/rok.

V tabulce 15 je vyjádřená celková tuzemská spotřeba v b. c. v letech 2000 – 2005.

Tabulka 15 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.1	62 418,8	57 123,0	52 717,2	52 057,1	58 421,8	62 245,6
meziroční index (b.c.)	x	91,5	92,3	98,7	112,2	106,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	91,5	84,5	83,4	93,6	99,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Hovězí maso

V roce 2005 se spotřeba hovězího masa včetně telecího v EU 25 podle odhadu Evropské komise snížila o 2,3 % na 8 067 tis. t, z toho k největší redukci došlo v Maďarsku (o 8,9 %), Španělsku (o 8,2 %) a Nizozemsku (8,2 %). Zatímco v EU 15 dosáhla spotřeba hovězího masa na obyvatele za rok 19,5 kg v nových členských zemích to bylo jen 7,3 kg. Objemy hovězího masa nakupovaného ze zemí Jižní Ameriky do EU se každoročně zvyšují. V roce 2005 vzrostly tyto importy proti roku 2004 o 3 %.

I přes pokles domácí spotřeby v roce 2005 došlo ke zvýšení producentůvých cen jatečného skotu téměř ve většině zemí EU 25, vyjma Velké Británie. Výroba hovězího masa včetně telecího v ČR je do značné míry limitována klesající domácí poptávkou. Tento pokles spotřeby byl výraznější u hovězího masa využívaného do výrobků a konzerv.

Vepřové maso

Podle odhadu USDA vzrostla v roce 2005 ve světě nejen produkce a spotřeba vepřového masa, ale i zahraniční obchod s touto komoditou. Zvyšující se poptávka po této komoditě motivovala téměř všechny hlavní producenty (tj. Čínu, USA, Brazílii a Kanadu), k meziročnímu zvýšení výroby. Pouze v EU došlo k omezení výroby, její podíl na světové produkci dosahoval 22 %.

Produkce vepřového masa v EU 25 v roce 2005 podle údajů OFIVAL ve srovnání s rokem 2004 mírně poklesla o 0,2 % na 21,35 mil. t. Nové členské země se na výrobě podílely jen 16 %, tj. 3,35 mil. t (ČR pouze 1,6 %). Ke snížení výroby došlo především ve většině nových členských zemích, ale rovněž v některých zemích v EU 15. Nejvýrazněji snížily produkci ČR (-14 %), Maďarsko (-7,7 %) a Itálie (-4,3 %), naopak k růstu došlo v Portugalsku (+5 %), Nizozemsku (+2,5 %), Německu (+2 %), ale i Polsku (+1,5 %). Německo zaznamenalo v produkci vepřového masa v roce 2005 rekordní úroveň. Spotřeba vepřového masa v EU se podle odhadu OFIVAL v roce 2005 snížila o 1,2 % na 19,6 mil. t, z toho v nových členských zemích poklesla o 0,7 % a v EU 15 o 1,4 %. Spotřeba na osobu za rok zaznamenala meziroční snížení o 1,8 % na 42,5 kg. Soběstačnost v roce 2005 u této komodity dosáhla 108,3 %.

V roce 2005 došlo k dalšímu výraznému snížení celkové produkce vepřového masa o 13,7 % na 472 tis. t ž. hm., z toho tržní produkce poklesla o 13,3 % na 422 tis. t ž. hm. a na domácí porážky připadalo podle odhadu ČSÚ 50 tis. t ž. hm. Pokles produkce souvisel se snižováním stavů téměř všech kategorií prasat včetně prasnic a dynamicky rostoucími dovozy vepřového masa.

Drůbeží maso

Světová produkce drůbežího masa vykazovala podle odhadu OFIVAL v roce 2005 rostoucí trend. V porovnání s rokem 2004 vzrostla o 2,3 % na 80,4 mil. t zejména v důsledku zvýšení výroby v hlavních producentských zemích tzn. v Brazílii, USA, Číně a Rusku. Také producenti ze zemí jihovýchodní Asie, především Thajsko, zvýšili opět produkci drůbežího masa a zaměřili se na výrobu zpracovaného drůbežího masa.

Produkce drůbežího masa v zemích EU 25 se v roce 2005 meziročně mírně zvýšila o 0,4 % na 11,01 mil. t. Ke zvýšení došlo především v nových členských státech o 3,4 %, s významným nárůstem produkce hlavně v Polsku (o 6 %). V zemích bývalé EU 15 došlo k mírnému snížení produkce o 2 %. Pokles byl zaznamenán především v Belgii, Dánsku, Španělsku, Francii a Itálii, naopak produkce se zvýšila v Německu, Nizozemsku, Portugalsku a Velké Británii. Konec roku byl v EU 25 ovlivněn výskytem ptačí chřipky, která způsobila jak pokles poptávky spotřebitelů po drůbežím mase, tak pokles cen.

V roce 2005 vzrostla produkce drůbežího masa o 3,9 % na 322,3 tis. t ž. hm. Tržní produkce jatečné drůbeže se zvýšila v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 o 4,2 % na 302,3 tis. t ž. hm. a překročila tak úroveň dosahovanou v posledních čtyřech letech. Samozásobení a drobný prodej je odhadován na 20 tis. t ž. hm.

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Z uvedených výsledků vývoje oboru 15.1 bude nutné v následujících letech se soustředit na zintenzivnění inovací a vývoje nových výrobků s tvorbou vlastních privátních značek a tak zvýšit konkurenceschopnost na trzích EU a třetích zemí. Významnou podporou zpracovatelského sektoru musí být i formy podpůrných marketingových programů jak na národní úrovni, tak i v rámci EU a ve třetích zemích.

Ke zlepšení podnikatelského prostředí v oboru bude nutné zvýšit aktivitu v programech financovaných z EU i z národních zdrojů a o jejich větší stabilitu.

Při zlepšení ekonomických, marketingových a legislativních podmínek pro podnikání v oblasti

výroby potravinářských výrobků a nápojů a při užším propojování firem a příchodem zahraničních investorů, lze očekávat i růst konkurenceschopnosti oboru I 5. I v náročných podmínkách rozšiřující se globalizace, která se projevuje sílícím vlivem distributorů potravin a gastronomií.

Zpracování a konzervace ryb a rybích výrobků – OKEČ 15.2

I. Charakteristika oboru

Obor 15.2 – Zpracování a konzervování ryb a rybích výrobků se v systému OKEČ dále nečlení.

Počet zpracoven ryb v roce 2005 se ustálil na 15, z toho 13 zpracoven má povolení k vývozu vyráběného sortimentu do EU a ostatní mají povolení distribuce v rámci tuzemského trhu. V ČR na základě údajů SVS v roce 2005 bylo schváleno a registrováno 49 provozů, které splňovali parametry pro trh EU a 33 provozů na zpracování ryb pro přímý prodej v ČR. Tyto údaje zahrnují všechny provozy zpracovávající jak sladkovodní, tak mořské ryby. Jejich hlavní činností nemusí vždy být zpracování ryb a tím k zařazení do OKEČ 15.2.

Mezi zpracovny, jejichž hlavní činností je zpracování ryb, lze jmenovat firmu Jan Varmuža (Hodonín), FISH FOOD, a. s. Třeboň, RYBENOR, s. r. o. Litoměřice, FRIGOPRIMA, s. r. o. Mikulov a zpracovny na jednotlivých rybářstvích např. jde o Klatovské rybářství, a. s., Rybářství V. Meziříčí, a. s., Rybářství Telč, a. s., Blatenská ryba, s. r. o. a další firmy.

Zpracované ryby z celkové produkce ryb zaujímají dosud malý podíl. V roce 2005 bylo celkem zpracováno na základě informací Rybářského sdružení 2170 tun ryb v živé hmotnosti, tzn. jen zhruba 11 % celkové produkce tržních ryb. Z tohoto objemu bylo dodáno 1314 t na domácí trh a 856 t na vývoz.

Nejvýznamnějším subjektem, sdružujícím rybářské subjekty, je Rybářské sdružení ČR se sídlem v Českých Budějovicích. Jde o sdružení právnických a fyzických osob podnikajících v rybářství. Toto sdružení koordinuje zájmy producentů a uživatelů revírů při jednáních se státní správou, v rámci legislativní činnosti a obchodní politiky, včetně vývozu ryb do zahraničí. V roce 2005 v něm bylo registrováno 63 členů.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Zpracování ryb a rybích výrobků v rámci odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů patří k nejmenším oborům. Na tržbách za prodej vlastních V a S v b. c. v roce 2005 se tento obor podílel 0,6 % účetní přidanou hodnotou z výkonů také 0,6 % a stejným podílem na počtu zaměstnanců potravinářského průmyslu (OKEČ 15).

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

V roce 2005 došlo k mírnému nárůstu cen výrobků z ryb oproti roku 2004 o 0,9 % (tabulka 1). Cena zemědělských výrobců (CZV) za kapra tř. I. v roce 2005 dosáhla podle ČSÚ 49,16 Kč/kg ž. hm. a byla o 0,4 % nižší než v roce 2004 a nejnižší za posledních pět let. Poptávka spotřebitelů po zpracovaných rybách je do značné míry ovlivňována cenou a má sezónní charakter.

Z důvodů nezvyšující se spotřebitelské poptávky po výrobcích ze sladkovodních ryb je pokračující tlak obchodních organizací na ceny. Významná je též úloha konkurenční nabídky sortimentu výrobků z mořských ryb se značným cenovým rozpětím.

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.2	110,2	106,8	99,2	99,2	100,9

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj základních produkčních charakteristik u oboru zpracování a konzervování rybích výrobků ukazují tabulky 2 až 4. V roce 2005 došlo ke snížení tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. o 17,2 % a u účetní přidané hodnoty v b. c. ke zvýšení o 11,6 %. Pokud se týká počtu zaměstnanců došlo v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 ke snížení o 22,3 %.

Výsledky základních produkčních charakteristik tohoto oboru, přesto obsahují určitou nepřesnost, vzhledem k tomu, že většina zpracoven je vedena podle převažující činnosti (chovu ryb) v rámci prvovýroby v OKEČ 05. V poklesu tržeb za prodej vlastních V a S v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 došlo i ve s. c.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	1 856,4	2 163,7	1 886,4	1 911,1	2 043,5	1 692,7
meziroční index (b.c.)	x	116,6	87,2	101,3	106,9	82,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	116,6	101,6	102,9	110,1	91,2
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	1 856,4	2 004,7	1 699,0	1 736,4	1 845,0	1 527,9
meziroční index (s.c.)	x	108,0	84,8	102,2	106,3	82,8
kumulovaný index (s.c.)	100,0	108,0	91,5	93,5	99,4	82,3

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	367,1	315,8	269,4	366,6	383,9	428,6
meziroční index (b.c.)	x	86,0	85,3	136,1	104,7	111,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	86,0	73,4	99,9	104,6	116,8
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	367,1	232,3	60,3	139,6	60,9	207,2
meziroční index (s.c.)	x	63,3	26	231,5	43,6	340,2
kumulovaný index (s.c.)	100,0	63,3	16,4	38,0	16,6	56,4

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2005

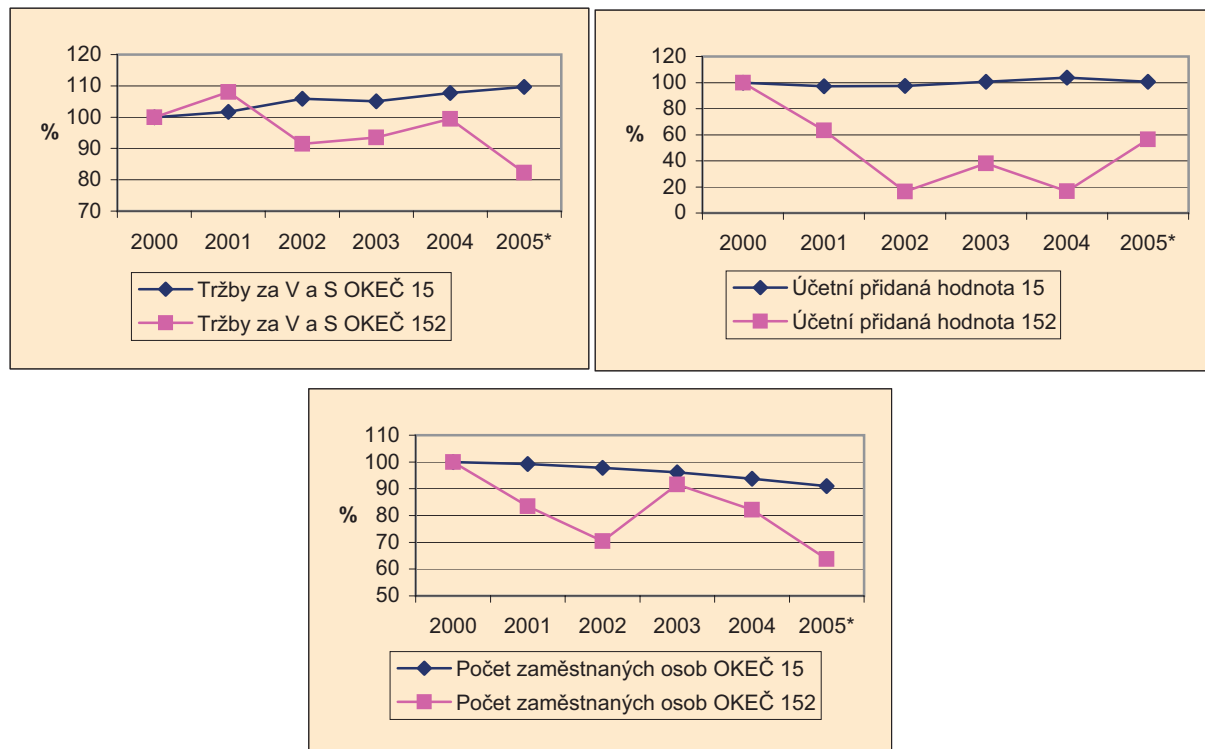
osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	1 164	972	819	1 066	956	743
meziroční index (b.c.)	x	83,5	84,3	130,2	89,7	77,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	83,5	70,4	91,6	82,1	63,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V následném grafu I je zachyceno porovnání základních produkčních charakteristik oboru zpracování a konzervace rybích výrobků s odvětvím potravinářských výrobků a nápojů v letech 2000 – 2005.

Graf I - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Jak ukazuje tabulka 5 v roce 2005 došlo v porovnání s rokem 2004 ke snížení nákladů celkem o 12,0 %. K obdobnému poklesu došlo i u osobních nákladů, a to o 13,1 % (tabulka 6). Příčinou těchto poklesů v roce 2005 bylo snížení provozních nákladů, cen krmiv a mírný nárůst průměrné nominální měsíční mzdy (u podnikatelských subjektů s 20 a více zaměstnanci o 1,6 %) při výrazném snížení počtu zaměstnaných osob.

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	2 684,3	2 508,5	2 022,9	2 135,0	2 275,5	2 002,1
meziroční index (b.c.)	x	93,5	80,6	105,5	106,6	88,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	93,5	75,4	79,5	84,8	74,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	223,2	195,9	170,9	210,0	207,9	180,7
meziroční index (b.c.)	x	87,8	87,2	122,9	99,0	86,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	87,8	76,6	94,1	93,1	81,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. u OKEČ 15.2 zaznamenává výrazně zvyšující se trend. Oproti roku 2004 se tato produktivita zvýšila v roce 2005 o 43,7 % (tabulka 7), zatímco odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů celkem o 10,1 %. Tabulka 8 uvádí podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. v letech 2000 až 2005.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	315,4	324,9	328,9	343,9	401,6	577,2
meziroční index (b.c.)	x	103,0	101,2	104,6	116,8	143,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	103,0	104,3	109,0	127,3	183,0
(tis. Kč/zaměstnance) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	315,4	239,0	73,6	131,0	63,7	279,0
meziroční index (s.c.)	x	75,8	30,8	178,0	48,6	438,0
kumulovaný index (s.c.)	100,0	75,8	23,3	41,5	20,2	88,5

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 – 2005

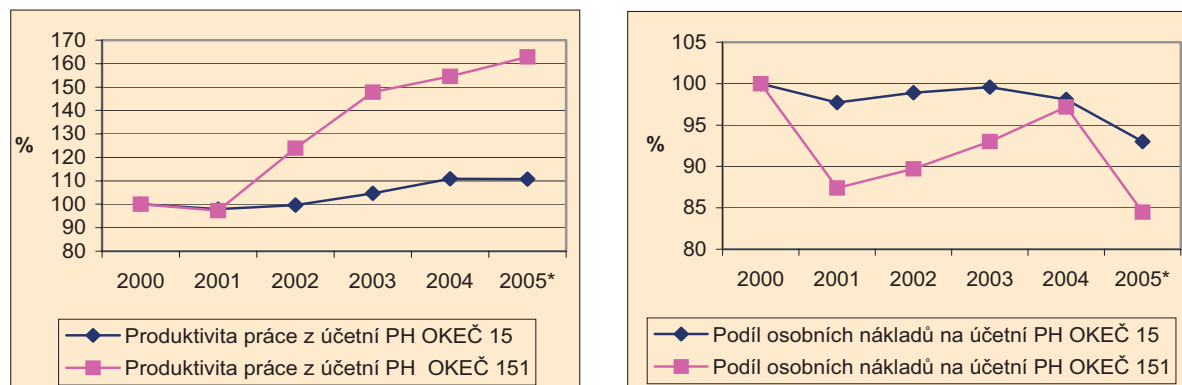
-	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.2	0,608	0,620	0,634	0,573	0,542	0,422

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 2 znázorňuje vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 až 2005 u oboru OKEČ 15.2 a odvětví celkem (OKEČ 15).

Graf 2 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Převážná část produkce sladkovodních ryb a hlavně kapra je exportována v živém stavu. V roce 2005 poklesl meziročně vývoz živých sladkovodních ryb z ČR o 28,5 % na 9,9 tis. t. Z toho vý-

voz živého kapra se snížil o 28,6 % na 8,3 tis. t. Kapr byl exportován především do Německa, Polska a Slovenska, kam směřovalo 76 % vývozu.

Pokud se týká výrobků z ryb v roce 2005 se uskutečnil vývoz zhruba 856 t. CZV za kapra tř. I. v roce 2005 dosáhla podle ČSÚ 49,16 Kč/kg ž. hm. a byla o 0,4 % nižší než v roce 2004 a nejnížší za posledních pět let.

Z tabulky 9 vyplývá nárůst vývozu o 44,0 %. Jde však o dovoz a vývoz sladkovodních a mořských ryb a dalších produktů moře apod. SKP 15.2).

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.2	189,4	247,8	211,1	236,2	360,2	518,7
meziroční index	x	130,8	85,2	111,9	152,5	144,0
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.2	2 705,6	3 160,3	2 810,6	2 556,7	2 667,2	3 003,9
meziroční index	x	116,8	88,9	91,0	104,3	112,6
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.2	-2 516,2	-2 912,5	-2 599,5	-2 320,5	-2 307,0	-2 485,2

Údaje k 9.3.2006
Pramen: ČSÚ

V tabulce 10 je uvedeno pět největších států podílejících se na dovozu a vývozu ryb, měkkýšů, koryšů a ostatních bezobratlovců v roce 2005 na základě uvedené statistické hodnoty v celní statistice ČR (celní položky 0302 až 0307).

Tabulka 10 – Pět největších vývozů a dovozů ryb, měkkýšů, koryšů a ostatních bezobratlých v roce 2005

Dovoz (CP 0302 až 0307)		Vývoz (CP 0302 až 0307)	
Stát	mil. Kč	Stát	mil. Kč
Čína	297	Slovensko	201
Polsko	143	Německo	40
Norsko	138	Maďarsko	36
Německo	135	Francie	28
Argentina	126	Polsko	15

Pramen: Celní statistika

4.2 Tuzemská spotřeba

Tuzemská spotřeba výrobků SKP 15.2 v roce 2005 v hodnotovém vyjádření oproti roku 2004 zaznamenala snížení o 3,6 %. Přesto lze hodnotit spotřebu ryb a ostatních produktů v ČR v uvedených letech u sladkovodních ryb za stagnující (tabulka 11).

Tabulka 11 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.2	4 314,3	4 707,4	4 188,5	3 867,6	4 262,7	4 107,2
meziroční index (b.c.)	x	109,1	89,0	92,3	110,2	96,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,1	97,1	89,6	98,8	95,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

V EU představují chované ryby zhruba 30 % všech konzumovaných ryb. Rozhodující skupinou v produkci jsou ryby lososovité (např. losos obecný, pstruh duhový) a mořské ryby chované ve Středomoří. Až po těchto druzích následuje kapr, kterého se ročně získá chovem cca 65 tis. tun. Další ryby jsou spíše jen specifickým doplňkem evropské akvakultury.

V tabulce 12 je uvedena celková produkce ryb akvakulturou států EU 25, bez států (Irsko, Litva, Estonsko, Kypr, Malta, Slovinsko, Slovensko), jejichž produkce ryb akvakulturou představuje zhruba do 2 tis. tun ročně.

V tabulce 13 je uvedena celková produkce ryb a její hodnota v evropských zemích v letech 2000 – 2004.

Tabulka 12 - Celková produkce ryb akvakulturou v EU 25 (tis. t ž. hm.)

Země	2000	2001	2002	2003	2004
Belgie/Lucembursko	1,5	1,5	1,2	1,2	1,2
Česká republika	19,5	20,1	19,2	19,7	19,4
Dánsko	40,2	40,1	39,8	35,5	36,0
Finsko	15,2	17,0	14,9	13,9	13,9
Francie	59,7	59,2	59,8	56,6	59,6
Itálie	61,9	62,6	59,8	56,6	54,7
Maďarsko*)	19,5	17,7	18,4	17,7	17,7
Nizozemsko	6,7	6,7	6,4	8,3	8,5
Německo	35,6	36,1	36,0	36,0	36,0
Polsko	34,6	34,3	30,7	33,9	33,4
Portugalsko	5,4	5,0	5,1	6,1	6,1
Rakousko	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Řecko	62,0	66,8	73,8	78,8	79,8
Španělsko	44,7	47,4	52,1	53,9	55,5
Švédsko	7,7	7,7	7,1	3,6	3,6
V. Británie	156,8	165,3	162,5	179,2	167,5

Pozn.: *) Maďarsko včetně hmotnosti násadového kapra.

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Tabulka 13 – Celková produkce ryb a její hodnota v evropských zemích

Název	2000	2001	2002	2003	2004
Produkce tis. tun	1 171,9	1 212,6	1 269,4	1 336,4	1 277,6
Hodnota* (mil. EUR)	3 832	3 217	3 278	3 522	3 692
Za kg ryb** (EUR)	3,27	2,65	2,58	2,64	2,89

Pozn.: *) Farmářské ceny

**) Zprůměrnováno za všechny druhy a hmotnosti kategorie ryb

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Mnohaletá tradice v prodeji kapra v živém přetrvává a v rámci této tradice je z pohledu trhu s rybami nutno i nadále počítat s dosavadním prodejem živých ryb. Jednou ze stěžejních úloh obchodní strategie oboru je s použitím marketingových aktivit upevnit pozici ochranné známky „český kapr“ u domácích i zahraničních spotřebitelů, jako významného výrobku produkčních rybářství ČR.

Pokud jde o výrobky z ryb, hlavně kapra, pstruha a ostatních ryb nebyl v posledních letech v ČR zaznamenán nárůst spotřeby na obyvatele/rok, jak ukazuje následná tabulka 14. V tabulce 15 je uvedena celková produkce chovem v ČR od roku 2002.

Tabulka 14 - Spotřeba ryb v kg/obyv./rok

Druh	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Ryby celkem	5,4	5,4	5,3	5,3	5,5	5,5
z toho: sladkovodní	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9

Pozn.: rok 2005 odhad VÚZE
Pramen: ČSÚ

Tabulka 15 - Produkce tržních ryb vyprodukovaných chovem v ČR v letech 2002 – 2004 (tis. t/ž. hm.)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005
Celková produkce tržních ryb (z toho kapr)	19,2 (16,6)	19,7 (16,9)	19,4 (17,0)	20,5 (17,8)
z toho: prodej živých ryb na domácím trhu	7,6	7,8	8,2	8,6
zpracované ryby v živé hmotnosti *)	1,6	1,8	1,7	2,2
export živých ryb	9,2	9,6	9,9	9,3

Pozn.: *) zakalkulovány jsou zásoby ryb na počátku a konci roku, ztráty a případný dovoz
Pramen: Rybářské sdružení České republiky

V ČR je dostatek moderně vybavených zpracoven, které splňují parametry EU pro výrobu do obchodní sítě i na export. U prodeje živého kapra nelze v budoucnosti počítat s extrémním nárůstem prodeje.

Perspektivní do budoucna je inovace (atraktivní balení) a vývoj nových výrobků (např. polotovárů), a to především vysoké kvality, se snadným zpracováním v kuchyni. Podmínkou pro uplatnění těchto výrobků na trhu budou i masivní propagační akce.

Určitým problémem je i to, že trh preferuje mořské ryby. Jejich spotřeba ve srovnání se sladkovodními rybami je přibližně čtyřikrát vyšší.

Dalším velmi významnou součástí rybářství je rybářství na tekoucích vodách – sportovní rybářství. V rybářských revírech se uloví přibližně 5 tis. tun ryb ročně. Toto množství se také podílí na celkové spotřebě sladkovodních ryb v ČR. S touto formou rybářství lze počítat i v příštích letech.

Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor OKEČ 15.3

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován **15.3 – Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor** a zahrnuje:

15.31 – zpracování a konzervování brambor,

15.32 – výrobu ovocných a zeleninových nápojů,

15.33 – zpracování a konzervování ovoce, zeleniny j.n.

Obor zajišťuje zásobování spotřebitelů výrobky v upraveném stavu, hlavně mimo sezónu, kdy čerstvé produkty ze zeleniny a ovoce nejsou běžně dostupné na trhu a nebo je jejich prodejní cena příliš vysoká.

Produkce v tomto potravinářském oboru je výrazně závislá na vnějších klimatických faktorech, které zásadně ovlivňují množství, cenu a kvalitu vstupních zemědělských surovin do zpracovatelského průmyslu především s ohledem na možnosti jejich nákupu. Výroba má výrazně sezónní charakter. Cílem výrobců je uvádět na trh i nové, netradiční výrobky, které rozšiřují sortiment nabízených zpracovaných zeleninových a ovocných výrobků.

Celková sklizeň ovoce (včetně bobulovin) v ČR v roce 2005 vzrostla oproti roku 2004 o 21 % a dosáhla objemu 305,7 tis. tun při nadprodukcí jablek. Také výnosy některých druhů zeleniny (cibule, hlávkové zelí) byly nadprůměrné. Tento vývoj domácí produkce zeleniny a vyšších objemů dovozů čerstvé zeleniny v nízkých cenových hladinách byly důvodem poklesu cen zemědělských výrobců.

Mezi významné zpracovatelské firmy oboru patří ALIMA, a. s. Praha, FRUTA Podivín, a. s. Podivín, PIKA, a. s. Bzenec, Beskyd Fryčovice, a. s. Fryčovice a INTERSNACK, a. s. Choustník.

Zavádění nových technologií je finančně náročné. Směřuje především k vyšší hygieně výroby, výrobkové diverzifikaci a následně k produkci zboží s vyšší přidanou hodnotou. Technologické vybavení v podnicích oboru je na různé úrovni. Existují však i výrobní kapacity se špičkovou technologií.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravin a nápojů

Obor zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor se podílel v roce 2005 na tržbách za prodej V a S v b. c. v rámci odvětví výroby potravin a nápojů 2,5 %. Počet zaměstnaných osob v tomto oboru vzrostl v roce 2005 oproti roku 2004 o 3,0 % a představoval 3,0% podíl z celkového počtu zaměstnaných osob v rámci potravinářského sektoru a podíl účetní přidané hodnoty u tohoto oboru v roce 2005 činil 2,4 %.

Lze konstatovat, že podíl tohoto sezónního oboru na ekonomických ukazatelích potravinářského sektoru zůstává poměrně stálý a vykazuje v období 2000–2005 malé výkyvy.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1. Cenový vývoj

Vývoj cenových indexů výrobků z ovoce, zeleniny a brambor je zachycen v tabulce I a vykazuje kolísavý trend především v závislosti na ceně vstupních surovin a odbytu výrobků. Meziroční index 05/04 činil 100,8, tedy došlo pouze k mírnému cenovému nárůstu.

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.3	100,5	98,5	103,1	100,5	100,8

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Tržby za prodej výrobků a služeb v b. c. v období 2000 - 2005 vzhledem k závislosti oboru na klimatických podmínkách vykazují kolísavý vývoj a obdobně i účetní přidaná hodnota v b. c. a počet zaměstnaných osob (tabulky 2,3 a 4).

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	7 203,5	5 956,7	6 704,3	5 991,0	6 559,5	6 871,2
meziroční index (b.c.)	x	82,7	112,6	89,4	109,5	104,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	82,7	93,1	83,2	91,1	95,4
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	7 203,5	5 797,4	6 783,4	6 147,0	6 592,2	6 947,1
meziroční index (s.c.)	x	80,5	117,0	90,6	107,2	105,4
kumulovaný index (s.c.)	100,0	80,5	94,2	85,3	91,5	96,4

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	1 600,6	1 357,2	1 624,2	1 523,8	1 505,5	1 649,8
meziroční index (b.c.)	x	84,8	119,7	93,8	98,8	109,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	84,8	101,5	95,2	94,1	103,1
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	1 600,6	1 342,6	1 683,1	1 629,8	1 704,7	1 471,9
meziroční index (s.c.)	x	83,9	125,4	96,8	104,6	86,3
kumulovaný index (s.c.)	100,0	83,9	105,2	101,8	106,5	92,0

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

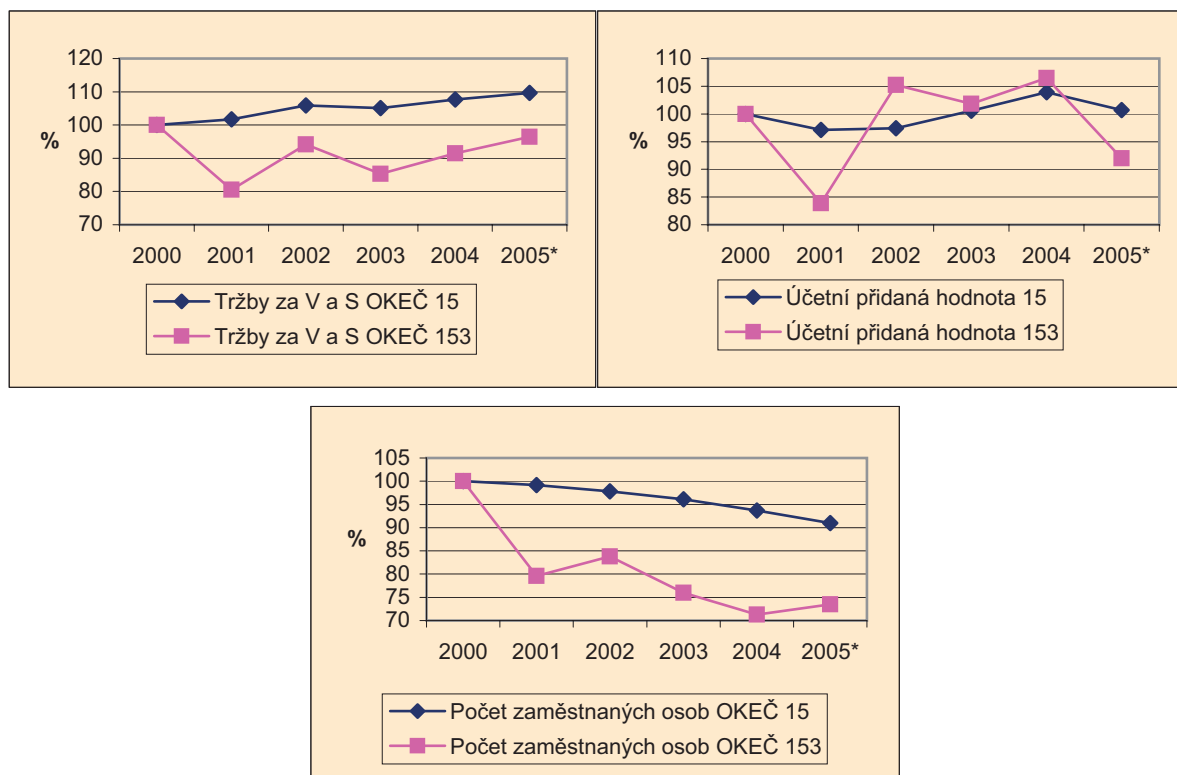
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2005

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	5 385	4 285	4 512	4 095	3 842	3 958
meziroční index (b.c.)	x	79,6	105,3	90,8	93,8	103,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	79,6	83,8	76,0	71,3	73,5

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

* předběžná hodnota

Vývoj základních produkčních charakteristik ve s. c. roku 2000 včetně zaměstnanosti v letech 2000 – 2005 u oboru OKEČ 15.3 v porovnání s celým odvětvím výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) ukazuje následující graf 1.

Graf I - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
 Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Celkové náklady v období let 2000 - 2005 vzrostly o 0,6 %. Vyšší nárůst byl vykázán ve stejném období u osobních nákladů (o 5,3 %). Údaje jak o celkových, tak osobních nákladech od roku 2000 do 2005 v b. c. jsou zachyceny v tabulkách 5 a 6.

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	8 550,2	7 856,9	8 237,2	6 769,7	8 135,7	8 185,6
meziroční index (b.c.)	x	91,9	104,8	82,2	120,2	100,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	91,9	96,3	79,2	95,2	95,7

* předběžná hodnota
 Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	854,2	786,4	901,3	844,9	881,7	928,5
meziroční index (b.c.)	x	92,1	114,6	93,7	104,4	105,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	92,1	105,5	98,9	103,2	108,7

* předběžná hodnota
 Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Meziroční index 2005/2004 vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. činil 6,4 % a odráží vývoj v technologickém vývoji. Celkový vývoj produktivity práce z účetní přidané

hodnoty v b. c. a ve s. c. v letech 2000 – 2005 je zachycen v tabulce 7. Vývoj podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. je zachycen v tabulce 8. Tento podíl v roce 2005, podle předběžných údajů, při nárůstu počtu zaměstnanců i osobních nákladů výrazně vzrostl a je nejvyšší v celém odvětví.

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000-2005 za sledovaný obor a odvětví OKEČ 15 je znázorněn v grafu 2.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	297,2	316,7	360,0	372,1	391,9	416,9
meziroční index (b.c.)	x	106,6	113,7	103,4	105,3	106,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	106,6	121,1	125,2	131,9	140,3
(tis. Kč/zaměstnance) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	297,2	313,3	373,0	398,0	443,7	371,9
meziroční index (s.c.)	x	105,4	119,1	106,7	111,5	83,8
kumulovaný index (s.c.)	100,0	105,4	125,5	133,9	149,3	125,1

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2005

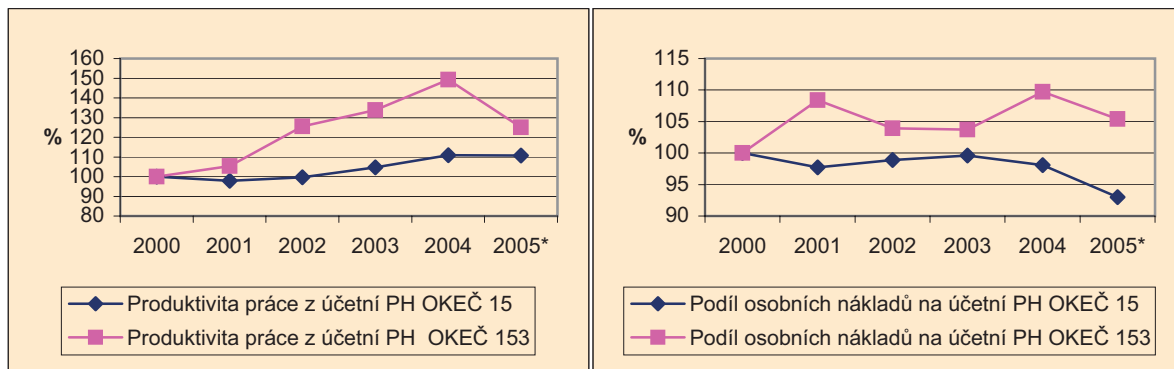
-	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.3	0,534	0,579	0,555	0,554	0,586	0,563

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V grafu 2 je porovnání vývoje podílových a poměrových ukazatelů oboru OKEČ 15.3 s odvětvím OKEČ 15 v letech 2000 – 2005.

Graf 2 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Saldo zahraničního obchodu oboru OKEČ 15.3 zůstává trvale záporné vzhledem k výrazně vyššímu objemu dovozu v porovnání s vývozem. Meziroční index 2005/2004 u vývozu u SKP 15.3 však činil 114,6 a u dovozu byl nižší, a to 105,5, jak ukazuje tabulka 9.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.3	1 684,3	1 756,9	1 592,3	1 750,4	2 056,2	2 355,6
meziroční index	x	104,3	90,6	109,9	117,5	114,6
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.3	4 534,7	4 587,4	4 908,9	5 294,4	5 823,4	6 146,1
meziroční index	x	101,2	107	107,9	110,0	105,5
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.3	-2 850,4	-2 830,5	-3 316,6	-3 544,0	-3 767,2	-3 790,5

Údaje k 9.3.2006

Pramen: ČSÚ

4.2 Tuzemská spotřeba

Kumulovaný index v období let 2001- 2005, uvedený v tabulce 10 ukazuje na pokles tuzemské spotřeby, která je ve větší míře zajišťována čerstvým ovocem a zeleninou.

Tabulka 10 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.3	8 933,5	7 799,6	8 643,8	7 828,2	10 076,6	10 408,0
meziroční index (b.c.)	x	87,3	110,8	90,6	128,7	103,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	87,3	96,8	87,6	112,8	116,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Vzhledem ke specifitě tohoto oboru, závislému výrazně na vhodných geografických a klimatických podmínkách, nelze předpokládat výraznější změny v objemu vývozu zpracovaného ovoce, zeleniny a brambor s výjimkou některých tradičních komodit, které jsou konkurenceschopné i mimo území ČR.

Růst konkurenceschopnosti bude též do značné míry záviset na schopnosti větších firem oboru přizpůsobit výrobní program zájmu tuzemských spotřebitelů o některé nové, více zpracované výrobky.

6. Shrnutí a perspektivy odvětví

Obor je výrobně výrazně závislý především na vnějších faktorech (klimatické vlivy), které zásadně ovlivňují množství cenu a kvalitu vstupních zemědělských surovin. V roce 2005 vzrostla tuzemská spotřeba SKP 15.3 ve srovnání s rokem 2004 o 3,3 % při nadprůměrné sklizni ovoce a zeleniny. Nadále bude nezbytné pokračovat v trendu rozšiřování sortimentu zpracovaných zeleninových a ovocných výrobků a zejména výrobků z brambor.

Technologické vybavení u většiny zpracovatelských podniků není dosud na potřebné úrovni. U zpracovatelů brambor jsou předpoklady pro inovaci výrobků vhodných pro širší využití v gastronomii i v domácnostech.

Výroba rostlinných a živočišných tuků OKEČ 15.4

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován: **15.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků**, a zahrnuje podobory :

15.41 – výroba surových olejů a tuků,

15.42 – výroba rafinovaných olejů a tuků, zpracování olejů

15.43 – výroba margarínu a podobných jedlých tuků.

Základ tukového průmyslu tvoří výroba dvou velkých skupin tuků a olejů, a to rostlinných (podle druhu olejnatých semen) a živočišných. Součástí oboru je dále produkce potravinářských výrobků (margarínu, směsí a pomazánek a složených pokrmových tuků), která je zpravidla propojena s dalšími nepotravinářskými a technologicky obdobnými výrobami. Jde zejména o glycerin, mýdlo a saponáty, čisticí a lešticí prostředky, parfémy a toaletní přípravky a ostatní spotřební drogerii.

Aktuální podnět v oblasti nepotravinářského užití olejin a rostlinných olejů v EU představuje nový strategický plán. Vzhledem k revizi směrnice o biopalivech, která je součástí strategie a která původně vytyčila cíl uspokojovat 2 % spotřeby pohonných hmot biopalivy v roce 2005 a 5,75 % v roce 2010, lze očekávat další rozvoj výroby methylesterů řepkového oleje (MEŘO) i v ČR. To potvrzuje i vládou schválený program biopaliv, z něhož plyne, že plošné přidávání biopaliv do pohonných hmot má začít v roce 2007. Vratka spotřební daně má činit 9,95 Kč na litr MEŘO¹. Současná produkční kapacita pro výrobu MEŘO se v ČR pohybuje okolo 200 tis. tun. Mezi 16 smluvních výrobců MEŘO patří především Agropodnik a.s., Jihlava, Setuza a.s., Ústí n. L., HH Corporation – Jan Horák, Česká Třebová a ostatní podniky s nižším objemem produkce.

Český tukový průmysl je relativně vysoce koncentrovaný. Průměrný počet podnikatelských subjektů, které působí ve výrobě rostlinných a živočišných olejů a tuků je poměrně nízký a nadále klesá. V roce 2005 byly ve skupině subjektů zaměstnávajících 20 a více pracovníků u OKEČ 15.4 evidovány 4 podniky, v roce 2003 o 4 více. Největším zpracovatelem olejových semen a dominantním výrobcem jedlých rostlinných olejů a tuků je na domácím trhu Setuza a. s. Ústí n. L., která zaměstnává zhruba 1 000 pracovníků. O vliv ve společnosti, jejíž sortiment zahrnuje také výrobky technické produkce včetně MEŘO pro výrobu bionafty² přišel stát loni na podzim, kdy byl PGRLF nucen 38,3 % akcií převést na společnost Český olej. Po přikoupení dalších akcií se tak zvýšil podíl společnosti Český olej v potravinářské firmě Setuza z předchozích 49,9 % na více než 90 %. Zhruba 15 % české produkce řepkového oleje zpracovává společnost Unilever ČR, spol. s r. o., ve která je zaměstnáno více než 1000 lidí. Hlavním produktem pro koncern Unilever jsou rostlinné tuky (margaríny), které jsou určeny především na vývoz. Olejnatá semena jsou také zčásti zpracovávána i v menších podnicích, např. Slovmlyn s. r. o., Velká nad Veličkou, Top Oil, s. r. o., Čáslav - Nové Město, atd., které současně nabízí produkci a další služby jiného charakteru.

Propojení v celé vertikále oblasti pěstování, zpracování a využití olejin zajišťuje Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejin (SPZO), jejímiž členy jsou nejen pěstitelé a zpracovatelé olejin, obchodní organizace a osivářské firmy, ale spolupracují i s univerzitami a výzkumnými ústavy. Důležitá role v tomto oboru patří také Sdružení pro výrobu bionafty.

¹ Systém státních podpor se plně neslučoval se systémem podpor platným v EU, proto pozbyl 30. 4. 2004 platnosti. Z důvodu nedořešené daňové legislativy se MEŘO na tuzemském trhu nepoužívalo od 1. 5. 2004 do 30. 6. 2006. V souladu s nařízením vlády č. 148/1005 Sb. od 1. 7. 2005 došlo k obnovení dodávek MEŘO na tuzemský trh.

² Bionafta – methylester vyrobený z rostlinného nebo živočišného oleje, kvalitou odpovídající kvalitě klasické motorové nafty, užívaný jako biopalivo.

2. Pozice odvětví v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

V oborové struktuře potravinářského sektoru celkem se mírně snížil podíl oboru rostlinných a živočišných olejů a tuků na tržbách za prodej V a S v b. c v roce 2005 na 4,0 % (v roce 2004 činil 4,4 % a v roce 2000 pak 4,7 %). Podíl oboru na počtu zaměstnaných osob v roce 2005 klesl na 1,8 % (v roce 2004 zaujímal 2,1 % a v roce 2000 pak 2,2 %), naopak podíl na účetní přidané hodnotě vzrostl na 4,0 % (v roce 2004 představoval jen 2,3 %, zatímco v roce 2000 dokonce 4,4 %).

Z dlouhodobého pohledu si OKEČ 15.4 přes mírné meziroční výkyvy udržuje stabilní pozici v rámci OKEČ 15.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Na cenový index 2005/2004 (za 12. měsíc) u výrobků SKP 15.4, který meziročně vzrostl o 2,4 p. b. na hodnotu 97,2, působily do značné míry ceny sklizně olejnin 2004/2005. Nadprodukce z minulého roku, kdy se sklídilo 960 tis. tun snížila jejich cenu a většina produkce jak řepky, tak MEŘO se vyvezla a koncem roku již nebyla na trhu žádná volná řepka. Proto lze předpokládat, i vzhledem k podpoře výroby MEŘO, vyšší ceny vstupní suroviny a postupný růst cenového indexu (tabulka 1).

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 – 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.4	100,0	100,7	100,7	94,8	97,2

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Produkční plochy olejnin v roce 2005/06 vzrostly proti roku 2004/05 o 4,5 % a zaujímaly 13,1 % orné půdy. Velmi dobré klimatické podmínky příznivě ovlivnily vývoj pěstovaných olejnin, což vedlo k dosažení kvalitní produkce o celkové výši 958,7 tis. t. Nejvyšší produkce dosáhla řepka olejná, jejíž podíl na celkovém objemu produkce olejnin činil 80,2 %. Průměrná roční cena zemědělských výrobců v marketingovém roce 2005/2006 se propadla na 5 950 Kč/t (tj. o 178 Kč/t oproti roku 2004/2005, a oproti roku 2003/04, kdy dosáhla nejvyšší úrovně, dokonce o 2 098 Kč/t).

Meziroční index spotřebitelských cen olejů a tuků 2005/04 poklesl na hodnotu 100,3 (index 2004/03 činil 104,1) především vlivem poklesu tuzemských cen zemědělských výrobků – a dále zpevněním kurzu koruny.

3.2 Základní produkční charakteristiky

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. nezopakovaly výrazné zlepšení z roku 2004, kdy vzrostly o 661,5 mil Kč (index 2004/2003 dosáhl hodnoty 105,7) a propadly se o 985,0 mil. Kč (hodnota indexu 2005/2004 je 92,0). Kumulovaný index v letech 2000 - 2005 v b. c. i přes zřetelný nárůst v roce 2004 pokračuje v poklesu. Obdobná situace je zřejmá i u tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb ve s. c. (tabulka 2).

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	11 471,1	12 556,5	12 213,2	11 607,3	12 268,8	11 283,7
meziroční index (b.c.)	x	109,5	97,3	95,0	105,7	92,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,5	106,5	101,2	107,0	98,4
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	11 471,1	12 311,2	12 352,4	11 796,3	12 114,7	11 642,3
meziroční index (s.c.)	x	107,3	100,3	95,5	102,7	96,1
kumulovaný index (s.c.)	100,0	107,3	107,7	102,8	105,6	101,5

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Naproti tomu účetní přidaná hodnota (tabulka 3) meziročně zřetelně vzrostla, a to jak v b. c., kdy index 2005/2004 zaznamenal dokonce hodnotu 185,3 (nárůst o 1 260,2 mil. Kč) tak i ve s. c., u kterých uvedený index dosáhl 163,1 (zvýšení o 1 039,8 mil. Kč). V roce 2005 kumulovaný index 2000 – 2005 v b. c. i ve s. c. zastavil prudký propad z let předchozích, jeho charakter však zůstává nadále proměnlivý.

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	2 255,9	1 929,5	2 032,3	1 736,8	1 476,8	2 737,0
meziroční index (b.c.)	x	85,5	105,3	85,5	85,0	185,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	85,5	90,1	77,0	65,5	121,3
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	2 255,9	1 979,6	2 062,0	1 770,4	1 648,2	2 688,4
meziroční index (s.c.)	x	87,8	104,2	85,9	93,1	163,1
kumulovaný index (s.c.)	100,0	87,8	91,4	78,5	73,1	119,2

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

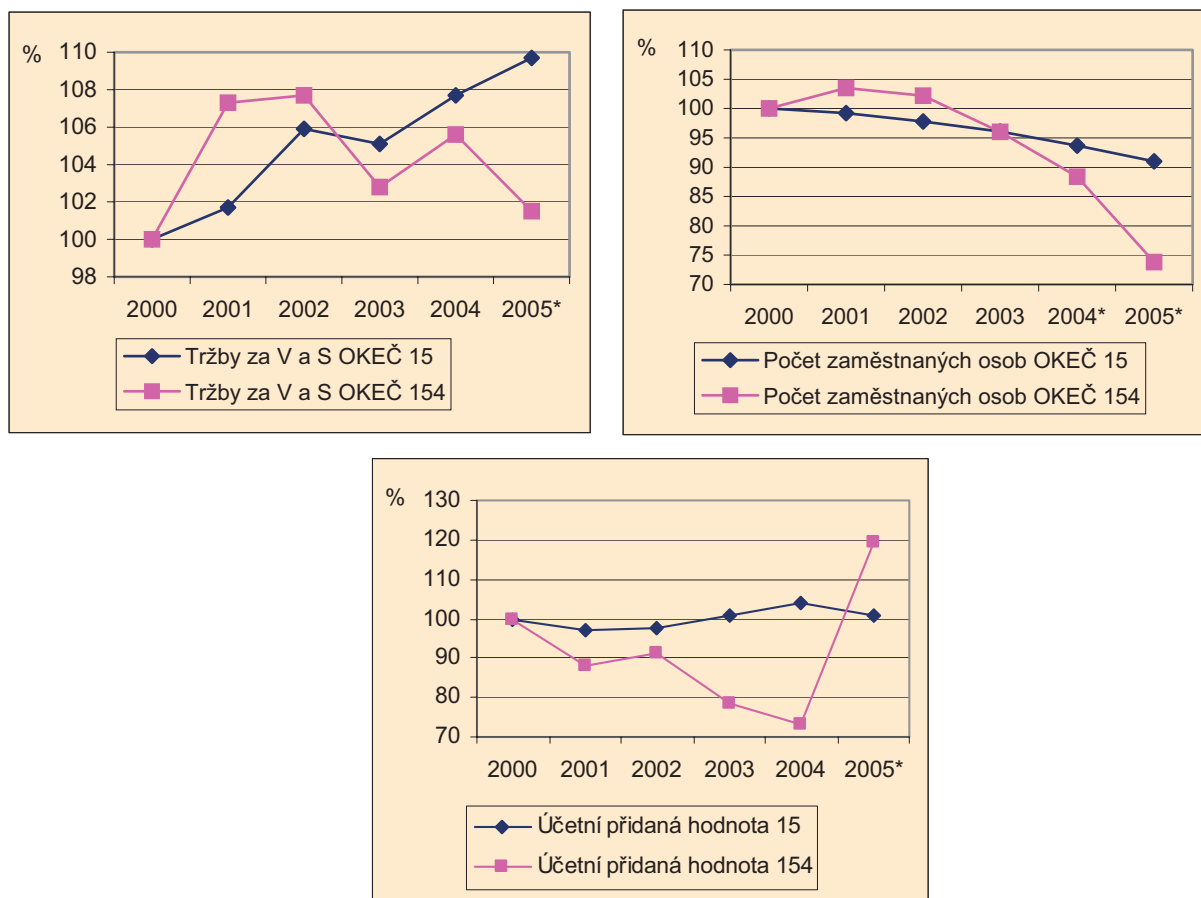
Počet zaměstnaných osob ve výrobě rostlinných a živočišných tuků (tabulka 4) si podržel trend poklesu, kdy v roce 2005 meziročně došlo ke snížení o 473 zaměstnanců a vzhledem k roku 2000 se jejich počet snížil o 850 osob.

Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2005

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	3 243	3 357	3 313	3 112	2 866	2 393
meziroční index (b.c.)	x	103,5	98,7	93,9	92,1	83,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	103,5	102,2	96,0	88,4	73,8

* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů v letech 2000 – 2005 u oboru OKEČ 15.4 v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 je zachycen v grafu 1. Zatímco tržby za prodej V a S a účetní přidaná hodnota u oboru OKEČ 15.4, i přes určitou proměnlivost, vykazují zcela opačný vývoj v porovnání s OKEČ 15. V případě počtu zaměstnaných osob je patrný pokles hodnot jak u hodnoceného oboru tak i u odvětví, u oboru pak s výrazně vyšší dynamikou.

Graf I -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
 Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Z hlediska nákladovosti se výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů řadí v rámci výroby potravin a nápojů k méně náročným. Především pak významný nárůst cen energií v roce 2005 vedly meziročně k významnému růstu nákladů o 4 236,6 mil. Kč (tj. o 22,7 % na 22 904,7 mil. Kč). Kumulovaný index v roce 2005 dosáhl tak oproti roku 2000 hodnoty 122,0 (zvýšení o 4 197,0 mil. Kč). Náklady celkem v letech 2000 – 2005 uvádí tabulka 5.

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	18 770,7	16 966,1	18 150,5	15 868,7	18 668,1	22 904,7
Meziroční index (b.c.)	x	90,4	107	87,4	117,6	122,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	90,4	96,7	84,5	99,5	122,0

* předběžná hodnota
 Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Na úroveň a růst nákladů působí celá řada faktorů. Největší podíl připadá na výkonovou spotřebu a dále na osobní náklady. Objem osobních nákladů, s ohledem na růst mezd, v roce 2005 vzrostl o 49,8 mil. Kč (tj. o 11,9 % na 1 033,8 mil. Kč.). Hodnoty kumulovaného indexu v letech 2000 – 2005 jsou mírně rozkolísané, převážně s tendencí růstu (tabulka 6).

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	923,8	1 009,1	1 069,4	1 000,7	984,0	1 033,8
meziroční index (b.c.)	x	109,2	106,0	93,6	98,3	105,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,2	115,8	108,3	106,5	111,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty u OKEČ 15.4, kde trvale klesá zaměstnanost, v roce 2005 nadprůměrně vzrostla a dosáhla tak druhou nejvyšší úroveň v rámci OKEČ 15. Meziročně se uvedený indikátor zvýšil o 628,4 tis. Kč na zaměstnance v b. c. a index 2005/2004 dosáhl hodnoty 221,9 (tabulka 7).

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

Tis. Kč/zaměstnance v b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	695,6	574,8	613,4	558,1	515,3	1 143,7
meziroční index (b.c.)	x	82,6	106,7	91,0	92,3	221,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	82,6	88,2	80,2	74,1	164,4
Tis. Kč/zaměstnance v s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	695,6	589,7	622,4	568,9	575,2	1 123,4
meziroční index (s.c.)	x	84,8	105,5	91,4	101,1	195,3
kumulovaný index (s.c.)	100,0	84,8	89,5	81,8	82,7	161,5

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vzhledem k vysokému tempu růstu produktivity práce z účetní přidané hodnoty, se podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě výrazně snížil i přes meziroční zvýšení osobních nákladů (o 11,9 %). V posledních čtyřech letech uvedený ukazatel rostl, zatímco v roce 2005 klesl i pod hodnotu z roku 2000 (tabulka 8).

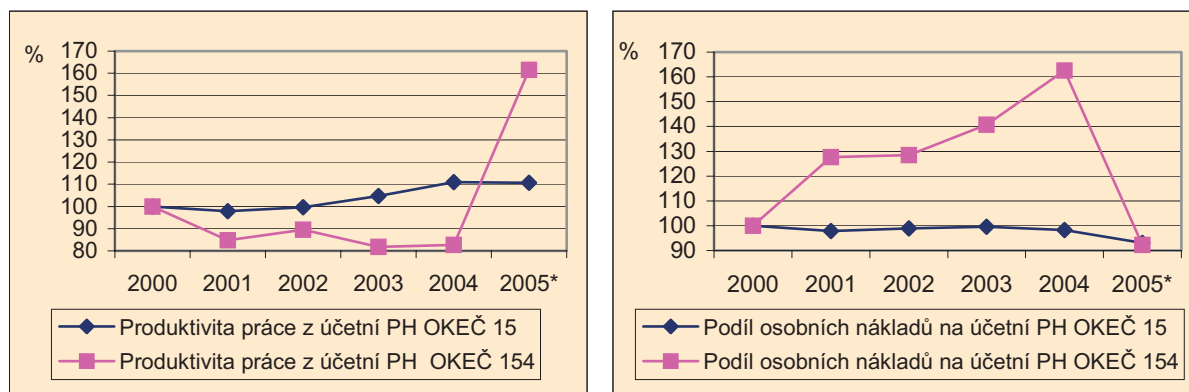
Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 – 2005

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.4	0,410	0,523	0,526	0,576	0,666	0,378

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Komparace vývoje podílových a poměrových charakteristik v letech 2000 – 2005 u OKEČ 15.4 s vývojem u odvětví OKEČ 15 znázorňuje graf 2. Produktivita práce z účetní přidané hodnoty u OKEČ 15 v posledních pěti letech rostla rychleji než u OKEČ 15.4, avšak v roce 2005 u tohoto oboru nastal strmý růst. Zcela opačně se vyvíjel podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě.

Graf 2 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Saldo zahraničního obchodu s výrobky tukového průmyslu snížilo meziročně zápornou hodnotu (o 28,5 % tj. 1 831,1 mil. Kč) a dosáhlo tak zápornou hodnotu 4 515,6 mil. Kč. Na zmenšení záporného salda měl převažující podíl vývoz (výrazný nárůst o 62,7, tj. o 1 055 mil. Kč) za současného snížení dovozu (o 9,7 %, tj. o 776,2 mil. Kč). Dlouhodobě je zřejmá převaha dovozu nad vývozem, která je zčásti dána závislostí OKEČ 15.4 na dovozu vstupních surovin (tabulka 9).

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 – 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.4	2 185,7	2 418,7	1 696,6	1 560,2	1 682,2	2 737,2
meziroční index	x	110,7	70,1	92,0	107,8	162,7
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.4	6 111,5	7 088,7	7 038,0	7 360,3	8 029,0	7 252,8
meziroční index	x	116,0	99,3	104,6	109,1	90,3
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.4	-3 925,8	-4 670,0	-5 341,4	-5 800,1	-6 346,8	-4 515,6

Údaje k 9.3.2006

Pramen: ČSÚ

MEŘO se z důvodu nedorozumění daňové legislativy od 1. 5. 2005 do 30. 6. 2005 v ČR nepoužívalo. Od 1. 7. 2005 došlo k obnovení dodávek MEŘO na tuzemský trh. Vývoz MEŘO v roce 2005 činil rekordních 115 000 tun a zvýšil se téměř 4x oproti roku 2004, především vlivem jeho vysoké kvality, výhodné ceny řepky olejné a rostoucí ceny motorové nafty. Vývoj zahraničního obchodu u MEŘO v letech 2000 – 2005 je uveden v tabulce 10.

Tabulka 10 – Dovoz a vývoz MEŘO v letech 2000 – 2005

MEŘO	MJ	2001	2002	2003	2004	2005
Dovoz	t	2 862	46	56	-	-
Vývoz	t	3 273	31 380	43 492	30 500*	115 500*

Pramen: SZIF Praha

* odhad SVB Praha

4.2 Tuzemská spotřeba

Tuzemská spotřeba výrobků SKP 15.4 v b. c. se meziročně propadla o 15,3 % a z dlouhodobého pohledu, i přes mírné meziroční výkyvy, nadále klesá. V roce 2005 došlo ve srovnání s rokem 2001, kdy byla spotřeba nejvyšší, k poklesu o 7 361,8 mil. Kč v b. c. (tabulka 11).

Tabulka 11 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.4	21 654,1	22 505,3	19 018,8	16 888,1	17 888,1	15 143,5
meziroční index (b.c.)	x	103,9	84,5	88,8	105,9	84,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	103,9	87,8	78,0	82,6	69,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Objem průměrné spotřeby rostlinných jedlých olejů a tuků (RJTO) je poměrně stabilní a celkově se pohybuje se okolo 25 kg/l obyv./rok. Jedlé rostlinné tuky zahrnují rostlinné a ztužené pokrmové tuky (spotřeba cca. 3,5 kg/l obyv./rok u každého z uvedených druhů tuků) a jedlé oleje, které zajišťují plynulý nárůst spotřeby této kategorie celkem (jejich průměrná spotřeba činí cca 9 kg/l obyv. za rok).

Tabulka 12 – Průměrná spotřeba rostlinných jedlých olejů a tuků (RJTO) v ČR (v kg/l obyv./rok)

(komodita/rok)	2000	2001	2002	2003	2004
JROT	16,3	16,1	16,0	15,7	16,0
Máslo	4,1	4,2	4,5	4,5	4,6
Sádlo	4,7	4,8	4,8	4,7	4,7

Tuzemská spotřeba bionafty je zatím minimální – vyrobilo se 90 tis. tun a spotřebovalo 2 200 tis., přestože současná kapacita pro výrobu MEŘO se pohybuje kolem 200 tis. tun. Pro takovou produkci je třeba zpracovat zhruba 550 tis. tun semen a dalších 200 tis. tun by našlo uplatnění, kdyby se produkce MEŘO zvedla o 100 tis. tun.

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Konkurenceschopnost podniků tukového průmyslu ČR zcela závisí na ceně a množství základních vstupních surovin, a také na úrovni efektivnosti při jejich zpracování. Především kvalita a cena hlavních olejnin a rostlinných olejů, která je určována na světovém trhu, ovlivňuje rozhodování zpracovatelských subjektů.

Cenový vývoj olejnatých semen závisí hlavně na dvou faktorech: na vývoji poptávky v Číně a na vyhlídkách úrody v USA a Jižní Americe. Cenovou úroveň semene řepky olejné v ČR a na trhu v Hamburku uvádí tabulka 13.

Tabulka 13 – Porovnání cenové úrovně semene řepky olejné v ČR a na zahraničních trzích

Marketingový rok	Cena zemědělských výrobců v Kč/t	Dovozní cena v Kč/t	Vývozní cena v Kč/t	Cena na trhu v Hamburku v USD/t	Cena na trhu v Hamburku v Kč/t
2000/01	6 709	10 786	6 398	202	7 795
2001/02	7 316	8 224	7 540	220	8 368
2002/03	6 904	9 774	6 773	285	9 330
2003/04	8 048	8 301	9 970	317	8 948
2004/05	6 128	6 939	6 394	262	6 708
2005/06*	5 950	7 067	6 270	270	6 466

Poznámka: přepočet podle kurzu ČNB – průměr 2002, 2003, 2004, 2005

* Období od 1.7. 2005 do 31. 3. 2006

Pramen: ČSÚ, GRC, Oilseeds. World Markets and Trade

Vůdčí pozici ve výrobě bionafty ve světě má EU hlavně zásluhou Německa, na které připadá téměř polovina produkce. ČR byla v roce 2004 na páté příčce a Slovensko na sedmé. Letos by evropská produkce mohla dosáhnout okolo 4 mil. tun. V ČR se řepka olejná pro produkci paliv pěstuje na zhruba 30 000 hektarech, zatímco pro potravinové využití na přibližně 200 000. Loňské pozastavení a pak zase obnovení dotací pro výrobu MEŘO, resp. bionafty, vedlo k tomu, že většina produkce se vyváží. Podíl bionafty na trhu paliv pro vznětové motory tak klesl během posledních let z 2,3 na 1,4 %. Nicméně se odhaduje, že v roce 2010 by bionafta měla tvořit 6, 19 % spotřeby nafty. Produkční kapacita se v Německu od roku 1995 zvedla přibližně desetkrát a loni dosáhla objemu 1,1 mil tun, letos by měla dosáhnout 1,6 mil. tun, přičemž uplatnění najde vedle řepkového oleje i slunečnicový a živočišné tuky. Francie oproti tomu dosáhla ve stejném období produkce 348 tis. tun, což je mimo jiné způsobeno menším osvobozením od daně (33 eur/m³ proti 47 euro v Německu). Kromě toho musí každé zařízení ve Francii získat certifikaci. Bionafta se ve Francii podporuje také proto, že tamní automobilový park je ze 70 % vybaven diesellovými motory (49 % v Německu).

V ČR je výroba MEŘO značně roztržštěná, většina subjektů, která jeho výrobu zajišťují, má velmi malou výrobní kapacitu. Nevýhodou je větší energetická náročnost výroby a její vyšší nákladovost. Produkci bionafty ve vybraných státech EU zachycuje tabulka 14.

Tabulka 14 - Produkce bionafty ve vybraných státech EU (tis. t)

Země/rok	2002	2003	2004
Německo	450	715	1035
Francie	366	357	348
Itálie	210	273	320
Dánsko	10	41	70
Rakousko	25	32	57
Velká Británie	3	9	9
Španělsko	0	6	13
Švédsko	1	1	1,4
ČR, Slovensko, Litva	x	x	80
Celkem EU	1 065	1 434	1 933,4

Pramen: Euroobserver EBB 2004, H. Součková (VÚZE)

V dalších letech lze očekávat růst objemu výroby českého tukového průmyslu s ohledem na rostoucí produkci světových olejů, jejichž skladba je dána druhem vstupní suroviny (tabulka

15). Přestože celosvětově přední pozice patří olejům sójovým, v ČR vede řepkový olej. Spotřeba olivového oleje roste, ale zatím je ještě stále na nízké úrovni.

Tabulka 15 – Světová produkce hlavních olejnin (mil. t)

Olejnína/rok	2003/04	2004/05*	2005/06**
Řepkové semeno	39,0	45,8	42,1
Slunečnicové semeno	26,3	25,9	27,6
Sójové boby	184,6	213,4	20,4
Celkem	343,6	387,7	394,8

Pramen: ÚZPI

* odhad

** prognóza

6. Shrnutí a perspektivy odvětví

Moderní trend růstu spotřeby rostlinných jedlých olejů v lidské výživě a zvyšující se spotřeba MEŘO jako náhrada fosilních paliv pozitivně působí na stabilizaci a zvýšení konkurenceschopnosti českého tukového průmyslu. Čeští spotřebitelé, přestože kladou důraz především na cenu, se obrací k tradičním značkám, a to je výhodou pro tuzemský tukový průmysl.

Podle současné prognózy se bude dále zvyšovat světová spotřeba rostlinných olejů a tuků (během roku 2005/06 o 3 – 4 %, tabulka 16).

Tabulka 16 – Predikce světové produkce a spotřeby olejnin a odvozených produktů (mil. t)

	2003/04	2004/05*	2005/06**
Olejnin celkem - produkce	344	388	395
Oleje a tuky - produkce	131	141	145
Oleje a tuky – spotřeba (užití)	131	139	144

Pramen: ÚZPI

* odhad

** predikce

Stále větší podíl v celkové poptávce po olejích bude zaujímat poptávka po olejích pro nepotravinářské užití, konkrétně pro výrobu bionafty. V celém světě, především pak v EU a v poslední době také v USA, roste produkce bionafty z olejnatých semen. Podnětem je politika stimulace produkce a spotřeby biopaliv. Očekává se, že až 45 % produkce řepkového oleje v této sezoně, se využije pro nepotravinářské účely.

Cílem „Návrhu Dlouhodobé strategie využití biopaliv v ČR“³, je nepotravinářské využití podstatné části produkce semene řepky olejné od tuzemských pěstitelů pro výrobu MEŘO. Výrobní kapacity na výrobu MEŘO by měly být schopny vyrábět MEŘO dle požadovaných kvalitativních parametrů (tj. ČSN EN 14214) a na základě připravovaných projektů je možno očekávat, že celková kapacita výroby MEŘO by se do roku 2010 mohla zvýšit o dalších 60 až 100 tis. tun. Celkový potenciál výroby MEŘO by do budoucna měl být nejméně 250 tis. tun v roce 2007 (tabulka 17).

³ „Návrh Dlouhodobé strategie využití biopaliv v ČR“ vychází ze Směrnice EP a Rady 2003/30/ES, o podpoře používání biopaliv nebo jiných obnovitelných paliv v dopravě.

Tabulka 17 – Plánované kapacity MEŘO v ČR v roce 2005 – 2010

	Údaj	MJ	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Možnosti výroby MEŘO	Výroba MEŘO ve stávajících výrobních kapacitách	tis. t	190,1	191,1	192,1	193,1	194,1	195,1
	Výroba MEŘO v nových výrobních kapacitách	tis. t	0,0	0,0	60,0	70,0	80,0	90,0
	Výroba MEŘO celkem	tis. t	190,1	191,1	252,1	263,1	274,1	285,1

Pramen: MZe

Jednou z dalších cest zvyšování konkurenceschopnosti českého tukového průmyslu je i snižování výrobních nákladů a spotřeby energií, především pak při výrobě MEŘO. Podstatnou roli má také v tomto oboru kvalita. Některé potravinářské výrobky tukového průmyslu získaly ocenění KLASA.

Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny OKEČ 15.5

I. Charakteristika oboru

Obor 15.5 – Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny zahrnuje následující výrobní skupiny:

15.51 – zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů,

15.52 - výroba mražených smetanových krémů a zmrzliny.

V mlékárenských provozech je vyráběn široký sortiment mlékárenských výrobků, z nichž některé jsou ve výživě obtížně nahraditelné. Mlékárenský průmysl nakoupil v roce 2005 od českých výrobců 2 476,3 mil. litrů mléka. V porovnání s rokem 2004 poklesl v roce 2005 nákup mléka o 0,8 %. Nákup mléka v ČR činil zhruba 1,9 % podíl z celkového množství mléka nakoupeného v rámci EU 25.

SVS ČR schválila a registrovala pro obchodování v rámci EU 156 mlékárenských provozů z ČR. V oboru bylo na základě statistických údajů ČSÚ v roce 2005 zařazeno 65 podnikatelských subjektů (s 20 a více zaměstnanci) zabývajících se zpracováním mléka a výrobou mlékárenských výrobků. V tabulce I jsou uvedeny na základě dostupných údajů z ČSÚ podnikatelské subjekty podle počtu zaměstnanců v roce 2005 (nejde o pořadí TOP).

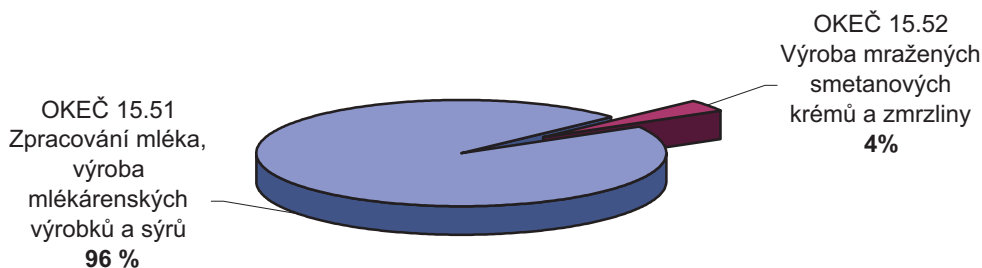
Tabulka I - Přehled největších firem mlékárenského průmyslu podle počtu pracovníků v roce 2005

Firma	OKEČ
MADETA a. s., Č. BUDĚJOVICE	15.51
OLMA, a. s., OLOMOUC	15.51
DANONE, a. s., BENEŠOV	15.51
POVLTAVSKÉ MLÉK.a. s. SEDLČANY	15.51
NOWACO OPAVA s. r. o. PRAHA	15.52
TPK, s. r. o., HODONÍN	15.51
PRIBINA, s. r. o., PŘIBYSLAV	15.51
MLÉKÁRNA KUNÍN a. s. KUNÍN.	15.51
KRKONOŠSKÉ SÝRÁRNY a. s., JIČÍN	15.51

Pramen: ČSÚ

Podíl výrobních skupin na tržbách za VV a S uvádí graf I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2005

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor OKEČ 15.5 v rámci odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů se objemem tržeb za prodej vlastních V a S v roce 2005 podílel 15,9 % (15,0 % v roce 2004), účetní přidanou hodnotou 7,9 % (7,6 % v roce 2004) a počtem zaměstnanců 9,1 % (a též 9,1 % v roce 2004).

OKEČ 15.5 nejen svými produkty určenými pro výživu lidí, což je jeho základní poslání, ale i svou ekonomickou dimenzí patří k hlavním potravinářským oborům.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

I když v roce 2005 se průměrná nákupní cena mléka meziročně zvýšila zhruba o 2,7 %, ceny mlékárenského průmyslu se nevyvíjely v souladu s cenami zemědělských výrobců. U nosných konzumních výrobků se výrazně snížily CPV např. u konzumního trvanlivého mléka, másla, konzumního tvarohu, eidamské cihly. Ceny ostatních výrobků stagnovaly, nebo došlo u části výrobků k mírnému zvýšení. Výsledek vývoje cen v letech 2000 - 2005 ukazuje následující tabulka 2.

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.5	105,2	99,8	101,9	105,2	96,9

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

V roce 2005 došlo ke zvýšení tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. v porovnání s rokem 2004 o 6,9 % (tabulka 3). Tento vývoj byl ovlivněn skladbou výroby mlékárenských výrobků a dále nárůstem tuzemské spotřeby a exportu oproti roku 2004. U tržeb za prodej vlastních V a S ve s. c. v roce 2005 došlo též k nárůstu, ale i za celé období let 2000 – 2004 (o 7,8 %).

Výše uvedený vývoj se projevil na tvorbě účetní přidané hodnoty, která oproti roku 2004 v roce 2005 vzrostla o 11,3 % (tabulka 4). Pokud jde o počet pracovníků v oboru, došlo v roce 2005 k dalšímu snížení o 3,1 %, což představuje od roku 2000 snížení o 15,4 % (tabulka 5).

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	37 900,6	39 508,8	39 106,0	37 544,0	41 417,4	44 286,5
meziroční index (b.c.)	x	104,2	99,0	96,0	110,3	106,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	104,2	103,2	99,1	109,3	116,8
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	37 900,6	37 980,6	37 628,2	36 313,7	38 178,0	40 874,0
meziroční index (s.c.)	x	100,2	99,1	96,5	105,1	107,1
kumulovaný index (s.c.)	100,0	100,2	99,3	95,8	100,7	107,8

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	5 058,6	4 989,3	3 988,4	3 414,7	4 875,4	5 425,5
meziroční index (b.c.)	x	98,6	79,9	85,6	142,8	111,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	98,6	78,8	67,5	96,4	107,3
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	5 058,6	5 561,8	2 193,6	1 168,8	2 267,4	2 889,2
meziroční index (s.c.)	x	109,9	39,4	53,3	194,0	127,4
kumulovaný index (s.c.)	100,0	109,9	43,4	23,1	44,8	57,1

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2005

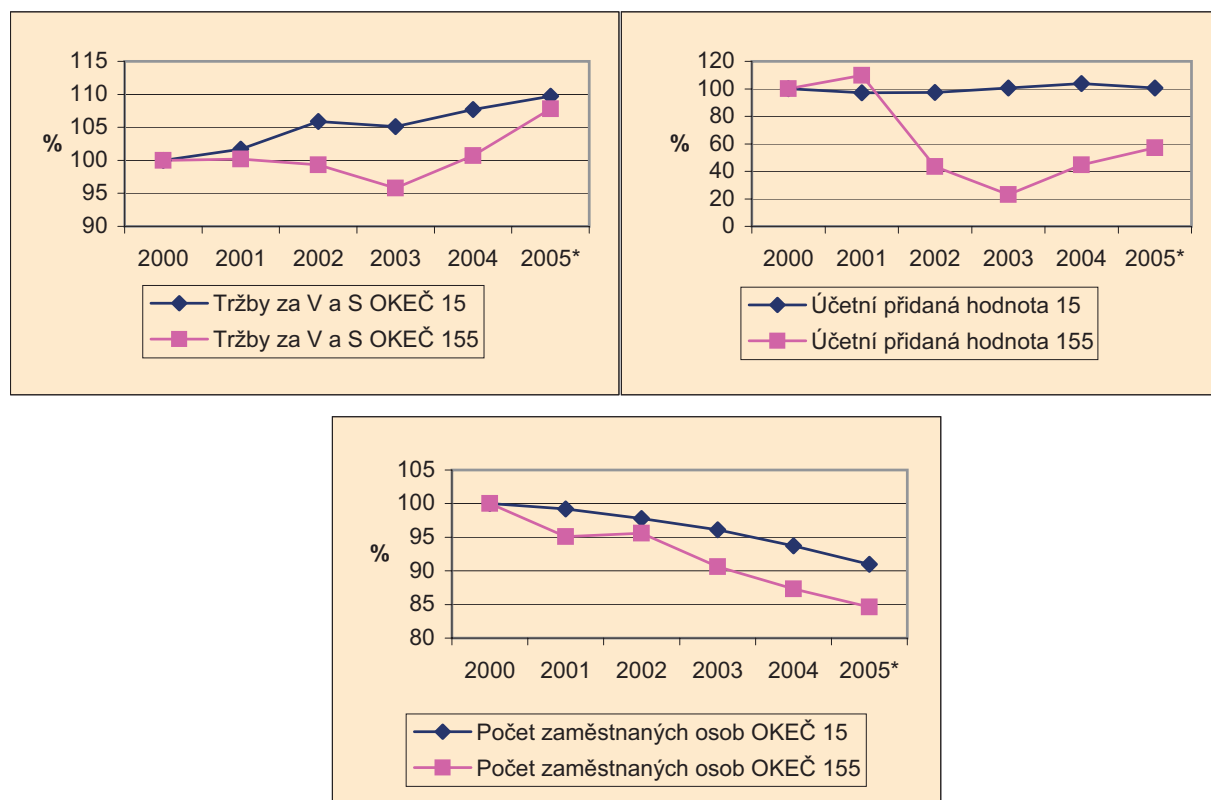
osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	14 121	13 427	13 506	12 797	12 324	11 946
meziroční index (b.c.)	x	95,1	100,6	94,8	96,3	96,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	95,1	95,6	90,6	87,3	84,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik ve s. c. v letech 2000 až 2005 a vývoj zaměstnanosti za toto období u oboru zpracování mléka, výroby mlékárenských výrobků a zmrzliny v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 ukazuje následující graf 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V roce 2005 došlo u hodnoceného oboru k nárůstu nákladů celkem o 2,1 % oproti roku 2004 (tabulka 6). Mírně vyšší nárůst byl vykázán u osobních nákladů, a to o 2,8 % (tabulka 7).

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	48 416,2	48 071,8	50 259,0	45 479,1	54 519,4	55 690,1
meziroční index (b.c.)	x	99,3	104,5	90,5	119,9	102,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	99,3	103,8	93,9	112,6	115,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	2 677,7	2 784,5	3 001,8	2 958,8	3 124,0	3 210,5
meziroční index (b.c.)	x	104,0	107,8	98,6	105,6	102,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	104,0	112,1	110,5	116,7	119,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

V roce 2005 obor OKEČ 15.5 zaznamenal zvýšení produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. o 14,8 % na 454,2 mil. Kč. V roce 2005 byl zaznamenán pokles podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě oproti minulému období (tabulka 9).

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(tis. Kč/zaměstnanec) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	358,2	371,6	295,3	266,8	395,6	454,2
meziroční index (b.c.)	x	103,7	79,5	90,3	148,3	114,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	103,7	82,4	74,5	110,4	126,8
(tis. Kč/zaměstnanec) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	358,2	414,2	162,4	91,3	184,0	241,8
meziroční index (s.c.)	x	115,6	39,2	56,2	201,5	131,4
kumulovaný index (s.c.)	100,0	115,6	45,3	25,5	51,4	67,5

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2005

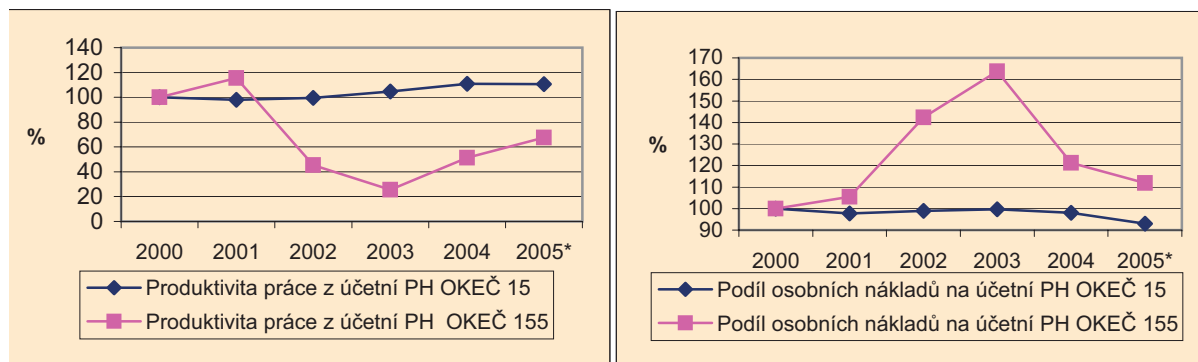
-	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.5	0,529	0,558	0,753	0,866	0,641	0,592

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2005 v tomto oboru v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 ukazuje graf 3.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

V sortimentní skladbě vývozu a dovozu pokračoval trend započatý v roce 2004. Pozitivní tendencí byl pokles vývozu výrobků s nízkou přidanou hodnotou (sušená mléka, máslo), částečně v důsledku snížení částky vyčleněné na podporu vývozu mlékárenských výrobků a z části zapracováním tuku do jiných výrobků.

Méně příznivým vývojem je růst vývozu především u položek, které mají rovněž spíše nižší míru přidané hodnoty, tj. u konzumních mlék a smetan a syrového mléka, zatímco vývozy výrobků s vyšší přidanou hodnotou, tj. přírodních sýrů, stagnovaly.

Meziroční růst dovozů byl nejvyšší u přírodních sýrů a másla. V roce 2005 bylo dovezeno 36,2 tis. t přírodních sýrů, což je zhruba 38,0 % jejich tuzemské produkce a více než dvojnásobné množství ve srovnání s rokem 2004. Největší objem sýrů byl dovezen z Německa, Polska a Slovenska.

Kromě změn v objemu zahraničního obchodu došlo po vstupu do EU ke značným změnám v druhové skladbě. Na straně vývozu se zvýšil export syrového mléka – mléčné suroviny a konzumních mlék do EU 10 i EU 15, při růstu exportu smetan a šlehaček zejména do Německa a Itálie a na druhé straně poklesl export sušených mlék a másla. Na straně dovozů nejvýrazněji vzrostl od roku 2004 import přírodních sýrů z Německa, Polska a Slovenska, kdy podíl těchto zemí na celkovém dovozu činil 37 %

Přesto si tento obor zachoval kladné saldo (tabulka 10), které má v rámci celého odvětví OKEČ 15 ještě s výrobou nápojů.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 – 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.5	6 731,8	7 800,7	5 407,2	5 952,1	8 068,3	9 802,8
meziroční index	x	115,9	69,3	110,1	135,6	121,5
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.5	2 736,8	3 135,5	3 655,4	4 167,3	5 531,1	7 161,5
meziroční index	x	114,6	116,6	114,0	132,7	129,5
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.5	3 995,0	4 665,2	1 751,8	1 784,8	2 537,2	2 641,3

Údaje k 9.3.2006
Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnějším exportním partnerem pro ČR v roce 2005 se stalo Slovensko (s 23,0 % podílem na celkové hodnotě vyvezených mlékářských výrobků), dále následuje Německo se 17 % podílem a Itálie s 9 % podílem. Nejdůležitější dovozní zemí se v roce 2005 stalo Německo (s 34,0 % z celkové hodnoty dovezených mlékářských výrobků) a dále Polsko (s 28,0 %) a Slovensko (s 23,0 %).

4.2 Tuzemská spotřeba

V sortimentní skladbě tuzemské produkce došlo v roce 2005 ve srovnání s předchozím rokem k poklesu výroby sušených mlék, másla a přírodních sýrů. Růst výroby se projevil u smetan, jogurtů a ostatních zakysaných výrobků. Rostoucí trend domácí spotřeby mléka a mlékářských výrobků byl zachován.

V důsledku zvýšené nabídky zahraničních produktů na tuzemském trhu byla domácí spotřeba ve větší míře než v předchozích letech, kryta výrobky z dovozu.

Tuzemská spotřeba výrobků SKP 15.5 v hodnotovém vyjádření v b. c. vykazovala v roce 2005 zvýšení o 7,3 % oproti roku 2004 (tabulka 11). Kumulovaný index 2004 - 2000 v b. c. činil u výrobků SKP 15.5 pouze 87,0 %.

Tabulka 11 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.5	38 043,4	32 330,9	32 016,8	30 942,5	30 855,6	33 109,6
meziroční index (b.c.)	x	85,0	99,0	96,6	99,7	107,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	85,0	84,2	81,3	81,1	87,0

* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Pro porovnání v roce 2005 byla průměrná cena průmyslových výrobců másla v Německu 2,77 Euro/kg, Goudy (48%) 2,83 Euro/kg. V ČR u eidamu 3,13 Euro/kg a másla 2,99 Euro/kg.

Porovnání produkce sýrů, sušeného mléka a másla ve vybraných zemích EU 25 v roce 2005 uvádí tabulka 12.

Tabulka 12 – Celková produkce ve vybraných státech EU v roce 2005

Země	Sušené plnotučné mléko (tis. t)	Sušené odstředěné mléko (tis. t)	Sýry (tis. t)	Máslo (tis. t)
Belgie	80,3	71,7	59,6	38,6
Česká republika	16,8	32,4	118,3	42,3
Dánsko	93,4	15,3	355,6	44,4
Francie	193,4	273,8	1 672,8	414,8
Nizozemsko	107,4	57,3	654,9	100,0
Německo	153,7	273,8	1 928,6	450,0
Polsko	53,8	140,0	515,4	170,2
Portugalsko	8,8	7,0	58,1	26,6
Rakousko	2,5	7,2	144,0	30,3
Slovensko	6,6	5,7	38,8	8,4
Španělsko	5,6	7,7	136,6	58,0
V. Británie	52,4	68,8	405,4	130,5

Pramen: ZMR, EUROSTAT

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj nákupu mléka a jeho zpracování na výrobky v roce 2005 probíhalo v podmínkách unijního trhu. Objem nakupovaného mléka se meziročně mírně snížil, došlo k výraznému zvýšení jeho průměrné realizační ceny, kterou se nepodařilo vůči řetězcům promítnout do cen finálních výrobků. Negativní tlak na ekonomiku mlékárenského průmyslu byl umocňován narůstajícím dovozem často levnějších konkurenčních výrobků, zejména sýrů.

Spotřeba mléka v hmotném vyjádření na obyvatele v posledních letech roste. V roce 2005 se zvedla oproti roku 2004 na základě odhadů o 3,6 % na 238,2 kg/obyv./rok (tabulka 13). Přesto se v ČR stále konzumuje méně mléka a mléčných výrobků, než je obvyklé v ostatních státech EU, kde je spotřeba na obyvatele zhruba o třetinu vyšší. Zvyšující se spotřeba v posledních letech roste díky rozšiřování sortimentu, jakosti i lepším obalům mléčných výrobků.

Tabulka 13 - Spotřeba potravin v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	2003	2004	2005*
Mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka bez másla	223,4	230,0	238,2
Máslo	4,5	4,6	4,7

Poz.: *) odhad VÚZE, MZe

Pramen: Spotřeba potravin v roce 2004, 2005, ČSÚ

Možnost zvýšení výkonnosti tohoto oboru je již omezena, neboť spotřeba, která v 90. letech byla nízká se opět zvýšila, vysoký je i import. Změny mohou nastávat pouze v sortimentu výrobků (mírný růst produkce čerstvých konzumních výrobků a pokles výroby másla). Při restrukturalizaci tohoto oboru cestou koncentrace výroby a uzavírání některých neperspektivních kapacit bude docházet k uvolňování pracovních sil a růstu produktivity práce.

V následné tabulce 14 je uvedena výroba mlékárenských výrobků v roce 2005 na základě resortní statistiky MZe.

Tabulka 14 - Výroba mlékárenských výrobků v roce 2005

Výrobek	Měr. jedn.	Výroba 2004	Výroba 2005	index 2005/2004
Mléko konzumní	tis. l	503 131,0	572 721,6	113,8
Konzumní smetany vč. kysaných	tis. l	49 793,4	53 760,6	108,0
Jogurty celkem	t	91 870,5	100 996,5	109,9
Konzumní tvarohy	t	34 367,6	29 444,1	85,7
Máslo	t	59 351,5	54 104,1	91,2
Sýry přírodní	t	98 143,7	95 252,7	97,1
Sýry tavené	t	19 913,1	19 990,3	100,4
SOM	t	32 832,4	33 464,0	101,9
SPM	t	20 328,0	17 564,2	86,4

Pramen: Rezortní statistika MZe

V roce 2005 pokračoval program podpory spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků, zaměřený na upevnění stravovacích návyků mládeže. Po vstupu ČR do EU je část podpory hrazena z národních zdrojů, část z prostředků EU. Celkem byla v rámci programu vyplacena částka 50 895 tis. Kč, z toho národní podpora činila 30 263 tis. Kč, prostředky z EU 20 632 tis. Kč. Platby byly uskutečněny za období září až prosinec 2004 a leden až červen 2005. V uvedeném období bylo do programu zapojeno 7 zpracovatelů dodávajících podporované mléčné výrobky do škol. K 30. 6. 2005 se programu účastnilo 2 576 škol.

Růst celkové domácí spotřeby, ale i růstu exportu je nutno založit především na zvýšení spotřeby výrobků s vyšší přidanou hodnotou, zejména sýrů. V tomto směru jde zejména o další rozšíření sortimentní nabídky na našem trhu.

Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků OKEČ 15.6

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován jako **15.6 – Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků** a zahrnuje:

15.61 - výrobu mlýnských výrobků,

15.62 – výrobu škrobářenských výrobků.

Agregace oborů OKEČ 15.6 zahrnuje dvě výše uvedené významné potravinářské výroby, a to:

- mletí obilí, které má v ČR dlouhou tradici. Z hlediska vstupů, nadprůměrná sklizeň pšenice v roce 2005 při vysokých zásobách z roku 2004, vyvolala převis nabídky nad poptávkou. Tím byla zajištěna základní surovina pro mlýnskou výrobu (mouky, obilné lehké pokrmy, moučné směsi aj.).
- především produkci škrobu, která využívá jako základní surovinu brambory určené pro výrobu bramborového škrobu a potravinářskou pšenici a dále se jedná o výrobu dalších výrobků (škrobových cukrů a sirupů aj.).

Mezi významné firmy ve výrobě mlýnských výrobků patří UNIMILLS, a. s. Praha, Mlýny J. Voženílek, s. r. o., Předměřice nad Labem, Bratři Zátkové, a. s. Boršov nad Vltavou, PRAGOSOJA, s. r. o. a další firmy se střední a menší výrobní kapacitou. Na produkci mouk se významně podílejí i společnosti PENAM a Delta, zařazené do OKEČ 15.8.

Významnými výrobci bramborového škrobu jsou Lyckeby Amylex, a. s. Horažďovice a Škrobárna na Pelhřimov, a. s., Amylon a. s. Havlíčkův Brod a Krnovská škrobárna, s. r. o. jsou specializovány na výrobu pšeničného škrobu.

2. Pozice odvětví v rámci výroby potravin a nápojů

Obor (agregace) výroby mlýnských a škrobářenských výrobků se v rámci sektoru potravinářského průmyslu podílel v roce 2005 na tržbách za prodej V a S v b. c. 3,5 %, na účetní přidané hodnotě a na počtu zaměstnanců 3,0 %.

Pozice této agregace se v rámci sektoru potravinářského průmyslu ve sledovaném období zásadně nemění, a to v důsledku uskutečňovaných strukturálních a technologických změn uvnitř této agregace, kdy přidělením národní výrobní kvóty v rámci Společné organizace trhu se škrobem v EU je poměrně stabilizována výroba bramborového škrobu, zatímco výroba pšeničného škrobu mírně roste.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Z hodnocení vývoje cenových indexů je patrný pokles tohoto indexu zejména v období 2005/2004, a to na hodnotu 92,3. Vývoj cenových indexů výrobců mlýnských a škrobářenských výrobků je uveden v tabulce I.

Tabulka I - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.6	102,6	97,0	105,8	100,7	92,3

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj tržeb za prodej V a S v b.c. ve sledovaném období 2000 - 2005 v hodnocené agregaci (tabulka 2) vykazuje vzrůstající trend (kumulovaný index v b. c. v období 2005/2000 dosáhl výše 120,0). Za jeden z hlavních důvodů tohoto vývoje je nutné považovat především strukturální změny ve škrobářenském průmyslu a rostoucí domácí spotřebu škrobů a výrobků ze škrobu. Růst produkce zaznamenávají i mlýny.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	8 030,8	8 823,2	7 291,1	8 405,1	10 286,9	9 633,4
meziroční index (b.c.)	x	109,9	82,6	115,3	122,4	93,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,9	90,8	104,7	128,1	120,0
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	8 030,8	8 371,2	7 044,7	8 218,7	9 204,3	9 451,1
meziroční index (s.c.)	x	104,2	84,2	116,7	112,0	102,7
kumulovaný index (s.c.)	100,0	104,2	87,7	102,3	114,6	117,7

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Jak vyplývá z tabulky 3 vzestupný trend vykazuje obor OKEČ 15.6 u účetní přidané hodnoty v b. c. (index 2005/2004 činil 106,7). Tento obor jako celek při restrukturalizaci a technologických změnách zaznamenal v letech 2000 – 2005 pokles počtu zaměstnaných osob a to úroveň 94,5 %. Vývoj tohoto ukazatele je uveden v tab. 4.

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	1 265,6	1 392,1	1 438,4	1 479,2	1 907,7	2 036,4
meziroční index (b.c.)	x	110,0	103,3	102,8	129,0	106,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	110,0	113,7	116,9	150,7	160,9
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	1 265,6	1 329,5	1 332,4	1 415,9	1 603,7	1 406,4
meziroční index (s.c.)	x	105,0	100,2	106,3	113,3	87,7
kumulovaný index (s.c.)	100,0	105,0	105,3	111,9	126,7	111,1

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2005

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	4 425	3 968	3 781	4 285	4 229	3 998
meziroční index (b.c.)	x	89,7	95,3	113,3	98,7	94,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	89,7	85,4	96,8	95,6	90,4

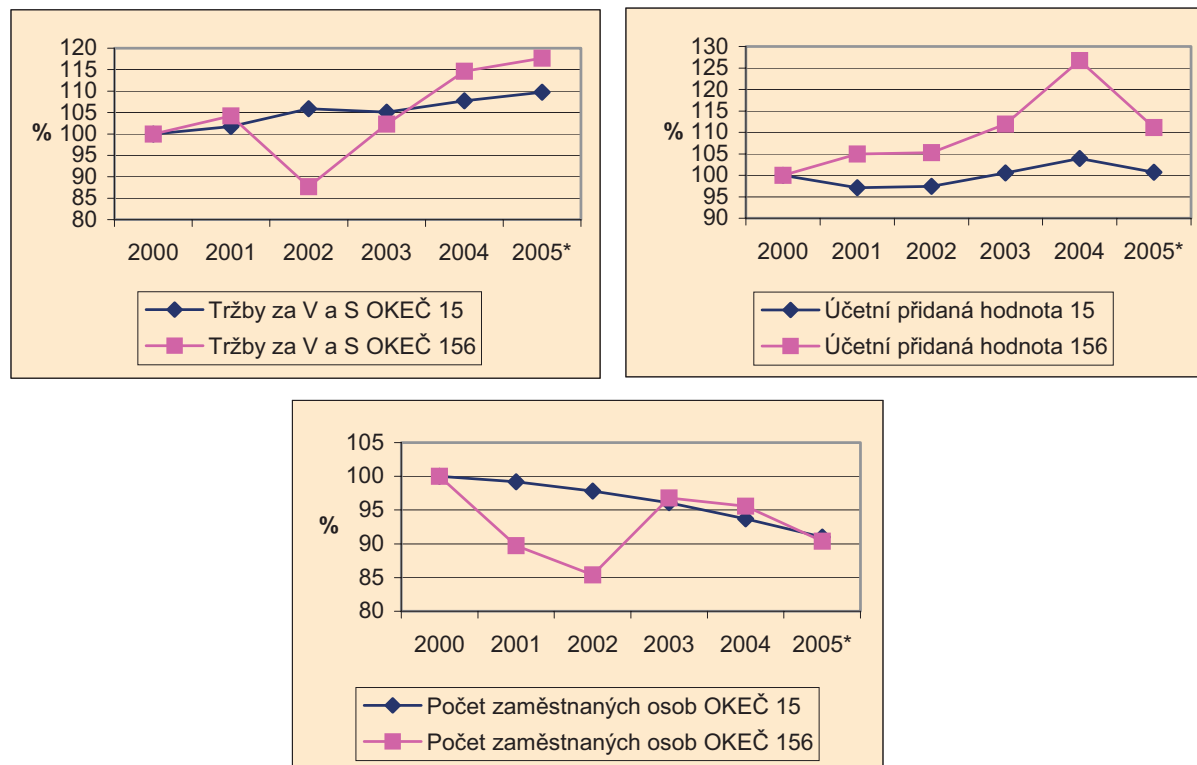
* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Kumulovaný index růstu nákladů celkem v b.c. za období 2005/2000 dokumentuje investice do technologických změn ve výrobě škrobu. Dalším faktorem růstu nákladů oboru OKEČ 15.6 je i vliv cen vstupů do mlýnské výroby (tabulka 5).

Osobní náklady od roku 2000 trvale rostly a kumulovaný index 2005/2000 v b.c. činil 116,4 % (tabulka 6).

Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů ve s. c. v letech 2000 – 2005 u oboru OKEČ 15.6 v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 je zachycen v grafu 1.

Graf 1 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	10 766,9	11 308,2	9 307,2	10 254,5	12 693,6	11 271,1
meziroční index (b.c.)	x	105,0	82,3	110,2	123,8	88,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,0	86,4	95,2	117,9	104,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	846,7	822,9	860,1	960,9	1 041,9	985,7
meziroční index (b.c.)	x	97,2	104,5	111,7	108,4	94,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	97,2	101,6	113,5	123,1	116,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Jak uvádí tabulka 7, produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. u hodnoceného oboru trvale roste.

Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 – 2005 u hodnoceného oboru vykazuje kolísavý trend a v posledních letech spíše pokles osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. .

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	286,0	350,8	380,4	345,2	451,1	509,4
meziroční index (b.c.)	x	122,7	108,4	90,7	130,7	112,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	122,7	133,0	120,7	157,7	178,1
(tis. Kč/zaměstnance) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	286,0	335,1	352,4	330,5	379,2	351,8
meziroční index (s.c.)	x	117,2	105,2	93,8	114,7	92,8
kumulovaný index (s.c.)	100,0	117,2	123,2	115,6	132,6	123,0

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 – 2005

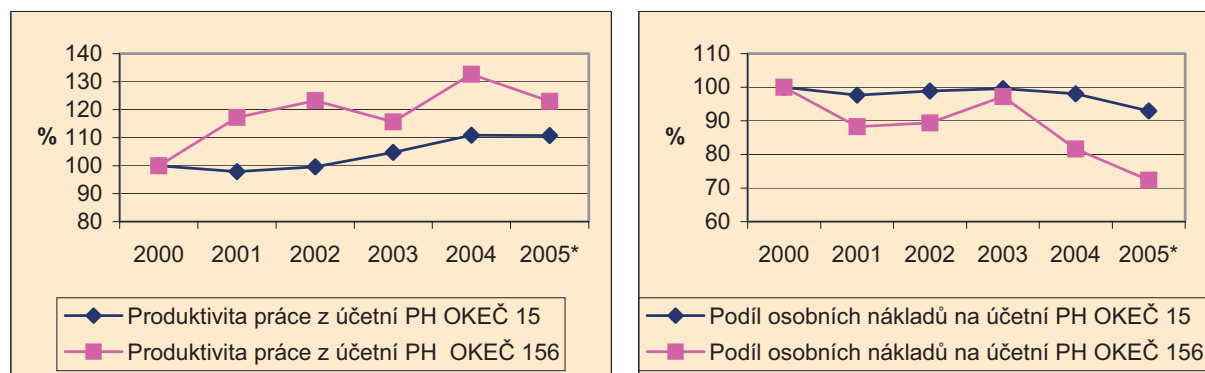
-.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.6	0,669	0,591	0,598	0,650	0,546	0,484

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2005 v tomto oboru v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 ukazuje následující graf 2.

Graf 2 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Saldo zahraničního obchodu tohoto oboru zůstává i nadále záporné. Zvýšil se vývoz výrobků SKP 15.6 (index 2005/2004 činil 118,5). Dovoz výrobků však stále převyšuje vývoz výrobků, což způsobuje pasivní bilanci zahraničního obchodu tohoto oboru (tabulka 9).

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 – 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.6	1 256,5	1 147,1	1 070,8	1 056,2	1 258,9	1 491,6
meziroční index	x	91,3	93,3	98,6	119,2	118,5
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.6	2 244,0	1 998,3	2 175,3	2 084,2	2 773,4	2 909,3
meziroční index	x	89,1	108,9	95,8	133,1	104,9
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.6	-987,5	-851,2	-1 104,5	-1 028,0	-1 514,5	-1 417,7

Údaje k 9.3.2006

Pramen: ČSÚ

4.2 Tuzemská spotřeba

Tabulka 10 dokládá pokles hodnoty tuzemské spotřeby produktů SKP 15.6. Meziroční index 2005/2004 tuzemské spotřeby v b. c. činil 93,7 %. Kumulovaný index 2005/2000 zůstal na úrovni 78,6 %.

Tabulka 10 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.6	12 131,8	10 355,6	10 019,8	9 314,0	10 169,7	9 533,3
meziroční index (b.c.)	x	85,4	96,8	93,0	109,2	93,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	85,4	82,6	76,8	83,8	78,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Určité snížení záporného salda zahraničního obchodu vyvolané růstem vývozu v posledních letech u SKP 15.6, dokumentuje i růst konkurenceschopnosti těchto produktů na zahraničním trhu.

Při zachování systému Společné organizace trhu se škrobem v rámci EU, lze očekávat stabilizaci produkce a případně zvýšení konkurenceschopnosti výroby bramborového škrobu. K vyšší konkurenceschopnosti mlýnů by měla přispět další výrobní koncentrace.

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Vzhledem ke odlišnosti obou hodnocených výrob (statisticky vykazovaných v agregaci výroby mlýnských a škrobářských výrobků), je nutno hodnotit perspektivy obou oborů odděleně.

U výroby mlýnských výrobků bude muset pokračovat proces výrobní koncentrace a propojování kapacit v rámci obilní vertikály.

U škrobářenské výroby bude její rozvoj záviset zejména na vývoji společné organizace trhu se škrobem, kterou určuje EU v rámci své SZP.

Výroba krmiv OKEČ 15.7

I. Charakteristika oboru

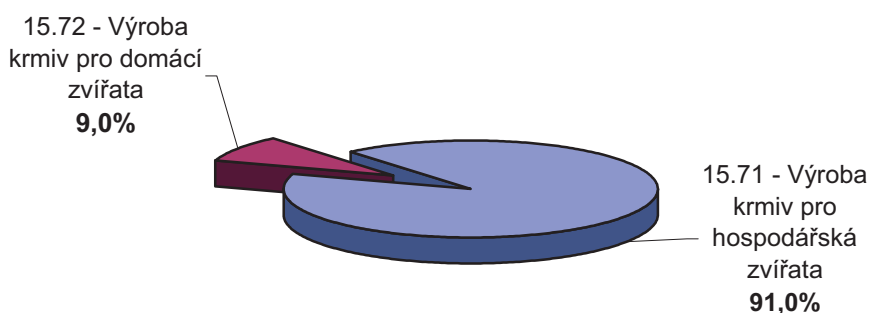
Obor OKEČ 15.7 je definován jako **Výroba krmiv** a zahrnuje:

15.71 – výrobu krmiv pro hospodářská zvířata,

15.72 – výrobu krmiv pro domácí zvířata.

V úvodu charakteristiky oboru je uveden v grafu I podíl výše uvedených výrob na tržbách vlastních výrobků a služeb v roce 2005.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2005

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ

Celkový objem výroby průmyslových krmných směsí (KS) v ČR v roce 2005 podle expertních odhadů byl 3,15 mil. t. včetně KS (krmiv) pro domácí zvířata. V porovnání s rokem 2004 došlo, pokud se týká KS pro hospodářská zvířata k poklesu z 3 040 tis. t na 2 869,0 tis. t a nárůstu u výroby KS (krmiv) pro domácí zvířata ze 103,2 tis. t na 283,2 tis. t.

Na základě Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1831/2003, kterým se stanovují požadavky na hygienu krmiv s účinností od 1. 1. 2006, je stanoven požadavek na registraci nebo schválení všech krmivářských provozů, včetně prvovýrobců krmiv, kteří jsou činní v jakékoli z fází produkce, zpracování, skladování, dopravy nebo distribuce krmiv. V následné tabulce I je stav podnikatelských subjektů k 31. 12. uvedeného roku 2004 – 2005.

Tabulka I – Počet registrovaných subjektů vyrábějících nebo uvádějících do oběhu krmiva k 31. 12.

Provozovatelé krmivářských podniků	2004	2005
Výrobci	461	468
Dovozci	267	240
Dodavatelé	70	92
Distributoři	47	50
Provozovatelé mobilních výroben	30	31
Evidované výrobní provozy (výroba krmiv pro potřebu vlast. hospodářství)	387	406

Pramen: ÚKZÚZ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Výroba hotových krmiv pro hospodářská zvířata má specifické postavení v rámci potravinářského průmyslu. Používané suroviny do krmiv po jejich zpracování se stávají základním vstupem pro živočišnou výrobu a následně i pro zpracovatelskou část potravinového řetězce.

Obor OKEČ 15.7 výroba krmiv se v rámci odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů v roce 2005 podílel na tržbách za prodej VV a S v b. c. 6,3 %, počtem zaměstnanců 5,0 % a na účetní přidané hodnotě 6,3 %.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vývoj cenového indexu výrobků SKP 15.7 ukazuje tabulka 2.V porovnání s rokem 2004, dochází v roce 2005 k poklesu cenového indexu. Jedním z důvodů propadu cen bylo výrazné snížení cen obilovin a nemalý vliv měl i výhodný dovoz těchto výrobků v roce 2005.

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.7	104,2	88,7	106,8	94,9	87,6

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

V roce 2005 pokračoval pokles objemu tržeb za prodej vlastní V a S o 11,1 % (tabulka 3). Naproti tomu došlo ke zvýšení účetní přidané hodnoty oproti roku 2004 o 5,4 % (tabulka 4). U počtu zaměstnaných osob dochází v tomto oboru k mírnému poklesu každý rok. Oproti roku 2004 činil v roce 2005 pokles o 3,7 %. Oproti roku 2000 poklesl počet zaměstnanců oboru v roce 2005 o 17,7 % (tabulka 5).

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	18 404,3	22 869,5	20 862,9	19 565,5	19 652,6	17 471,6
meziroční index (b.c.)	x	124,3	91,2	93,8	100,4	88,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	124,3	113,4	106,3	106,8	94,9
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	18 404,3	20 319,3	19 573,6	19 470,5	18 208,5	18 052,4
meziroční index (s.c.)	x	110,4	96,3	99,5	93,5	99,1
kumulovaný index (s.c.)	100,0	110,4	106,4	105,8	98,9	98,1

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	3 934,4	4 314,5	4 288,4	4 129,0	4 096,0	4 316,5
meziroční index (b.c.)	x	109,7	99,4	96,3	99,2	105,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,7	109,0	104,9	104,1	109,7
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	3 934,4	2 910,2	3 511,7	4 316,9	4 072,4	4 229,1
meziroční index (s.c.)	x	74,0	120,7	122,9	94,3	103,8
kumulovaný index (s.c.)	100,0	74,0	89,3	109,7	103,5	107,5

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2005

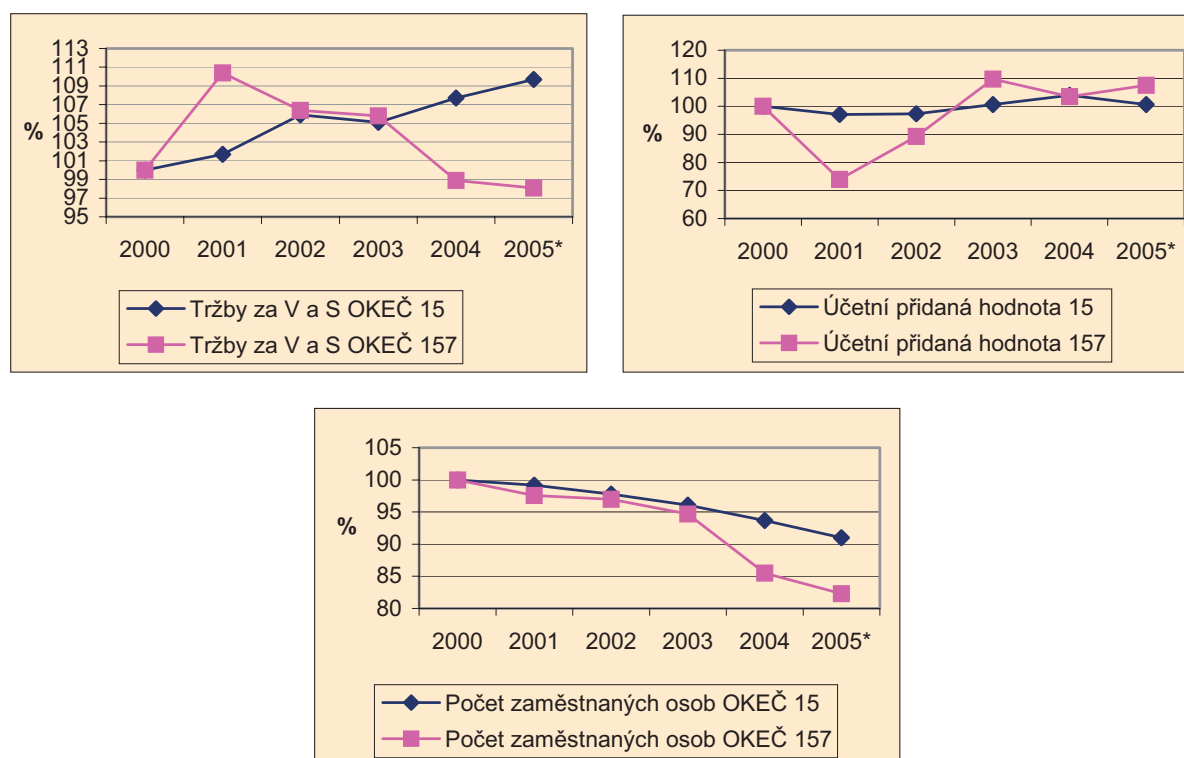
osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	8 003	7 809	7 764	7 581	6 840	6 588
meziroční index (b.c.)	x	97,6	99,4	97,6	90,2	96,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	97,6	97,0	94,7	85,5	82,3

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik ve s.c. od roku 2000 - 2005 a vývoj zaměstnanosti za období 2000 – 2005 u oboru výroby krmiv v porovnání s celým odvětvím (OKEČ 15) ukazuje graf 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

I přes nárůst cen PHM, energie a investic na realizaci závazných předpisů ES dochází v oboru výroby krmiv v roce 2005 k poklesu nákladů celkem o 20,7 % (tabulka 6).

Příčinou byl pokles cen obilovin nejvýznamnější suroviny pro krmné směsi představují přibližně 65 % krmných surovin po extrémní sklizni v roce 2004.

Pokud jde o vývoj podílu osobních nákladů (tabulka 7) i zde došlo k poklesu o 7,1 % oproti roku 2004. Na snížení osobních nákladů oboru se podílel pokles pracovníků o 3,7 % a jen mírný nárůst průměrných měsíčních mezd. Ve srovnání s rokem 2004 se průměrná měsíční nominální mzda v oboru výroby krmiv v roce 2005 zvýšila zhruba o 4,5 %.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	33 752,9	39 472,6	36 860,8	35 040,9	39 815,7	31 591,1
meziroční index (b.c.)	x	116,9	93,4	95,1	113,6	79,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	116,9	109,2	103,8	118,0	93,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	1 819,3	1 960,1	2 096,7	2 099,7	2 016,7	1 872,6
meziroční index (b.c.)	x	107,7	107,0	100,1	96,0	92,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	107,7	115,2	115,4	110,9	102,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z přidané hodnoty v oboru má od roku 2000 výrazný růstový trend. V roce 2005 dosáhla produktivita práce v b. c. hodnoty vyšší než je průměr celého odvětví výroby potravin a nápojů (522,1 tis. Kč/zaměstnance) tabulka 8. Vliv na tento ukazatel má pokles zaměstnaných osob v roce 2005 oproti roku 2004. V tabulce 9 je znatelný pokles podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě od roku 2003.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	491,6	552,5	552,3	544,6	598,8	655,2
meziroční index (b.c.)	x	112,4	100,0	98,6	110,0	109,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	112,4	112,3	110,8	121,8	133,3
(tis. Kč/zaměstnance) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	491,6	372,7	452,3	569,4	595,4	641,9
meziroční index (s.c.)	x	75,8	121,4	125,9	104,6	107,8
kumulovaný index (s.c.)	100,0	75,8	92,0	115,8	121,1	130,6

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

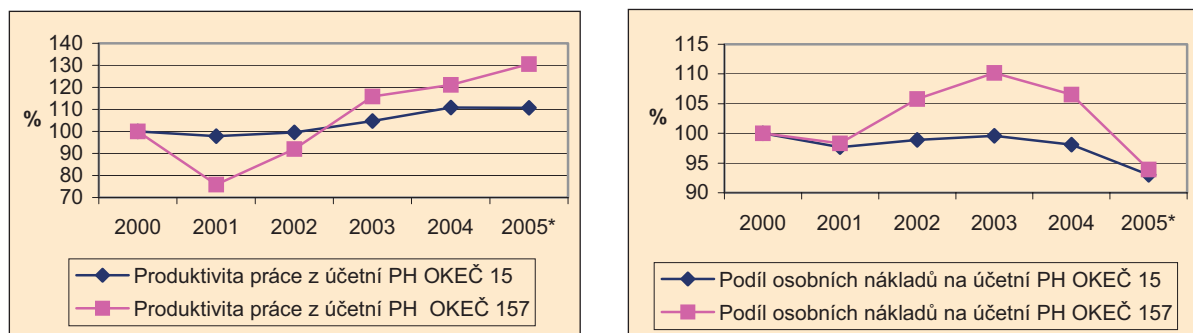
Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2005

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.7	0,462	0,454	0,489	0,509	0,492	0,434

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2005 v tomto oboru v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 ukazuje následující graf 3.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

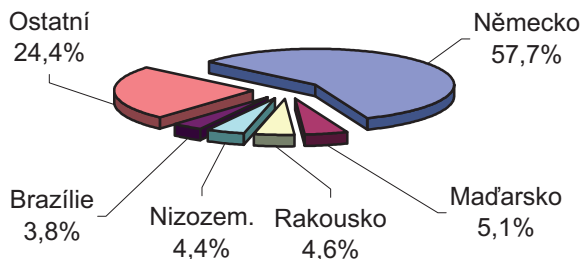
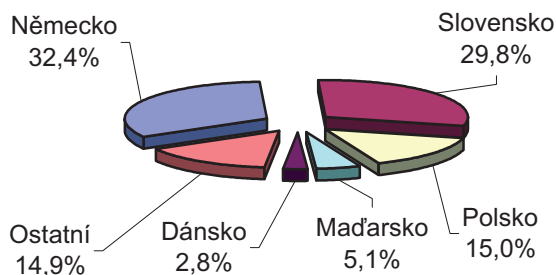
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

K nejvýznamnějším dovozcům krmných surovin a KS do ČR v roce 2005 na základě předběžných údajů celní statistiky ČSÚ (podle statistické hodnoty) patřilo především Německo s 57,7 %, Maďarsko s 5,1 %, Rakousko s 4,6 %, Nizozemsko s 4,4 % a Brazílie s 3,8 %.

Uvedené státy se podílely na celkovém dovozu krmných surovin a KS do ČR více než 75 %. Celkový dovoz se uskutečnil zhruba za 7,1 mld. Kč a vývoz za 2,8 mld. Kč. Teritoriální struktura dovozu a vývozu je znázorněna v grafech 4 a 5.

Graf 4 - Teritoriální struktura dovozu krmných surovin a KS v roce 2005**Graf 5 - Teritoriální struktura vývozu krmných surovin a KS v roce 2005**

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.7	511,2	854,1	819,0	829,4	1 161,6	1 709,3
meziroční index	x	167,1	95,9	101,3	140,1	147,2
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.7	1 991,8	2 234,7	2 327,1	2 291,2	3 083,3	3 072,6
meziroční index	x	112,2	104,1	98,5	134,6	99,7
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.7	-1 480,6	-1 380,6	-1 508,1	-1 461,8	-1 921,7	-1 363,3

Údaje k 9.3.2006

Pramen: ČSÚ

4.2 Tuzemská spotřeba

Pokračující snižování tuzemské spotřeby od roku 2000 pokračovalo i v roce 2005 a to o 12,9 %. Jedním z vlivů je pokračující mírný pokles stavu skotu a prasat v důsledku konkurence na jednotném trhu EU.

Tabulka 11 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.7	21 382,7	20 181,3	17 588,4	15 692,4	18 281,9	15 926,1
meziroční index (b.c.)	x	94,4	87,2	89,2	116,5	87,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	94,4	82,3	73,4	85,5	74,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Na základě odhadu Evropského sdružení výrobců krmiv (FEFAC) v roce 2005 poklesla celková výroba krmných směsí v EU 25 proti roku 2004 o 1,3 % (tabulka 12). Na celkovém poklesu výroby průmyslových krmiv EU 25 se podílely KS pro skot (2,9 %), pro prasata (0,7 %) a pro drůbež (0,8 %). Vývoj celkové výroby krmných směsí v zemích EU v letech 2003 – 2005 je uveden v tabulce 12.

Tabulka 12 – Celková výroba krmných směsí v EU 25 (tis. t)

Země	2003	2004	2005	Index 2005/04
Belgie	6 150	6 347	6 226	98,1
Dánsko	5 562	5 630	5 660	100,5
Finsko	1 399	1 415	1 429	101,0
Francie	22 609	22 320	21 530	96,5
Irsko	3 740	3 589	3 523	98,2
Itálie	13 464	13 983	14 075	100,7
Německo	20 009	20 158	19 830	98,4
Nizozemsko	12 846	13 050	13 400	102,7
Portugalsko	3 780	3 800	3 730	98,2
Rakousko	1 124	1 136	1 130	99,5
Španělsko	19 425	19 210	18 900	98,4
Švédsko	2 324	2 241	2 155	96,2
V. Británie	13 847	14 084	13 490	95,8
Česká republika	3 259	3 144	3 150	100,2
Estonsko	206	227	242	106,6
Kypr	234	220	220	100,0
Litva	244	284	321	113,0
Lotyšsko	233	239	239	100,0
Maďarsko	5 123	5 145	4 930	95,8
Polsko	5 385	5 487	5 744	104,7
Slovensko	1 279	1 082	995	92,0
Slovinsko	503	501	501	100,0
EU-25 ¹⁾	142 745	143 292	141 420	98,7

Pozn.: 1) mimo Lucemburska, Řecka a Maltu.
Pramen: FEFAC

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Krmivářský průmysl ve výrobě kompletních krmných směsí si udrží i v dalších letech své postavení na tuzemském trhu a výrazně posílí svou pozici na jednotném trhu EU, což ukazuje nárůst vývozu v posledních třech letech (v roce 2005 o 14,5 %). Přesto vývoj krmivářského průmyslu se bude odvíjet od rozměru živočišné výroby českého zemědělství. Lze očekávat, že dojde k mírnému poklesu stavů v chovu skotu i prasat v důsledku ostré konkurence na jednotném trhu a v důsledku konkurenceschopnosti tuzemské výroby.

Ve firmách vyrábějících krmiva jsou již zavedeny ISO normy a jsou respektovány ekologické podmínky, tzn. systematický přístup k identifikaci a posuzování rizik na všech stupních výroby krmiv, doplňkových látek nebo premixů, včetně jejich kontroly a určení kritických bodů (HACCP) a tak předcházení, identifikaci a vyhodnocování rizika ohrožení zdraví zvířat, s možností ohrožení celého potravinového řetězce včetně spotřebitele. Hlavním cílem uvedených pravidel hygieny krmiv je zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele s ohledem na bezpečnost potravin.

Výroba ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je **obor** definován **15.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků** a zahrnuje specializované výroby:

15.81 - výroba pekárenských výrobků a cukrářských výrobků,

15.82 – výroba trvanlivých pekárenských výrobků,

15.83 – výroba cukru (přírodního),

15.84 – výroba kakaa, čokolády a cukrovinek,

15.85 – výroba těstovin,

15.86 – výroba čaje a kávy,

15.87 – výroba a aromatických výtažků,

15.88 – výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,

15.89 – výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

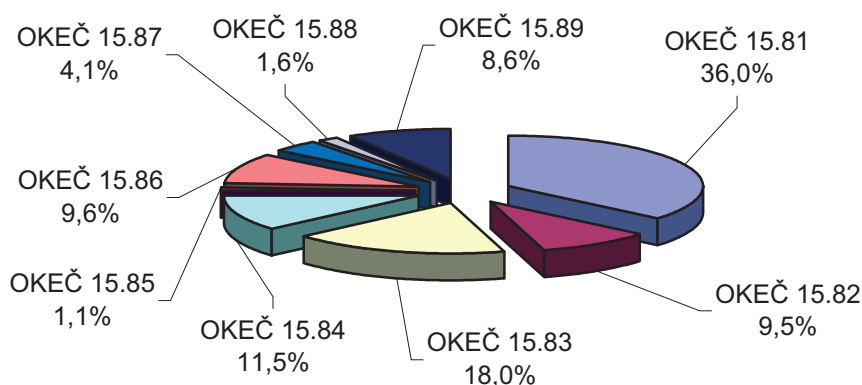
V rámci skupiny výrob ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8 je největším segmentem výroba pekárenských a cukrářských výrobků, která představuje zhruba 36% podíl na tržbách v rámci této skupiny oborů. Rozhodující pozice oboru výrobců pečiva a cukrářských výrobků vyplývá z charakteru produkce, která je určena především k denní spotřebě.

Výroba cukru byla v ČR do 30. 6. 2006 regulována Společnou organizací trhů s cukrem (SOT), která platí v EU a řídí se nařízením Rady č. 1260/2001. Od hospodářského roku 2006/07 nabude účinnosti reforma SOT s cukrem v EU a tedy i v ČR.

K největším podnikům skupiny oborů OKEČ 15.8 patří: PENAM, a. s. Brno, Nestlé Česko, s. r. o. Praha, Delta pekárny, a. s. Brno, Opavia LU, a. s. Praha, Vitana, a. s. Byšice, Cukrovary TTD, a. s. Dobruška, EASTERN SUGAR ČR, a. s. Němčice a řada dalších významných firem.

Podíl jednotlivých oborů (měřeno tržbami) v roce 2005 ukazuje graf I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2005

Pozn.: údaje v běžných cenách,
Pramen: ČSÚ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Výroba této skupiny oborů zaujímá i nadále v rámci sektoru potravinářského průmyslu, stejně jako v letech předchozích, největší procentický podíl v rámci všech sledovaných produkčních ukazatelů. Tato agregace potravinářských oborů se podílela v roce 2005 na tržbách za prodej

vlastních výrobků a služeb v b.c. 25,2 %, což představuje pouze mírný nárůst ve srovnání s rokem 2004 a na účetní přidané hodnotě v b.c. 31,5 %, což je pokles v porovnání s rokem 2004. Nadále vzrůstá podíl agregace výrob ostatních potravinářských výrobků na celkovém počtu pracovníků sektoru, a s podílem 44,8 % a zůstává tak nejvýznamnější výrobní skupinou. V roce 2005 vzrostl podíl pracovníků této skupiny výrob o 2 p.b. ve srovnání s rokem 2004.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vývoj cenových indexů ostatních potravinářských výrobků je uveden v tabulce 1 a vykazuje poměrně kolísavý trend. Nejvyšší vzestup cen nastal v roce 2003 (index 2003/2002 činil 107,3). Naproti tomu došlo u SKP 15.8 v roce 2005 v porovnání s rokem 2004, ke značnému poklesu cen, což souvisí s poklesem cen obilovin a v menší míře i cukrové řepy.

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 – 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.8	102,1	99,0	107,3	104,9	96,9

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj tržeb za prodej V a S v b. c. ve sledovaném období 2000 – 2005 v celé agregaci oborů vykazuje mírně vzrůstající, i když kolísající meziroční trend. Ve srovnání s rokem 2000 vzrostly tržby za prodej V a S v b. c. v roce 2005 o 24,3 %. Údaje o objemu tržeb ve výše zmíněných letech uvádí tabulka 2.

Ve vývoji účetní přidané hodnoty v b. c. došlo v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 k poklesu o 3,5 % (tabulka 3). Vysoké hodnoty dosáhl kumulovaný index tohoto ukazatele 2005/2000, a to 133,5. Růst u tohoto ukazatele odpovídá úrovni dosažené za odvětví celkem.

Z tabulky 4, která uvádí počet zaměstnaných osob vyplývá nárůst počtu pracovníků v OKEČ 15.8 v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 o 33 osob a mírný nárůst byl zaznamenán u tohoto ukazatele za celé hodnocené období 2000 – 2005. Jde o jedinou výrobu v rámci odvětví OKEČ 15, kde byl zaznamenán růst zaměstnanosti.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	56 589,9	57 829,9	61 757,3	60 509,5	68 542,7	70 369,4
meziroční index (b.c.)	x	102,2	106,8	98,0	113,3	102,7
Kumulovaný index (b.c.)	100,0	102,2	109,1	106,9	121,1	124,3
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	56 589,9	55 554,9	59 691,6	58 387,2	61 890,7	64 134,6
meziroční index (s.c.)	x	98,2	107,4	97,8	106,0	103,6
Kumulovaný index (s.c.)	100,0	98,2	105,5	103,2	109,4	113,3

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	16 159,2	18 253,3	18 767,8	19 066,8	22 366,6	21 575,9
meziroční index (b.c.)	x	113,0	102,8	101,6	117,3	96,5
Kumulovaný index (b.c.)	100,0	113,0	116,1	118,0	138,4	133,5
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	16 159,2	16 955,2	16 719,0	16 766,1	17 481,6	15 069,3
meziroční index (s.c.)	x	104,9	98,6	100,3	104,3	86,2
Kumulovaný index (s.c.)	100,0	104,9	103,5	103,8	108,2	93,3

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

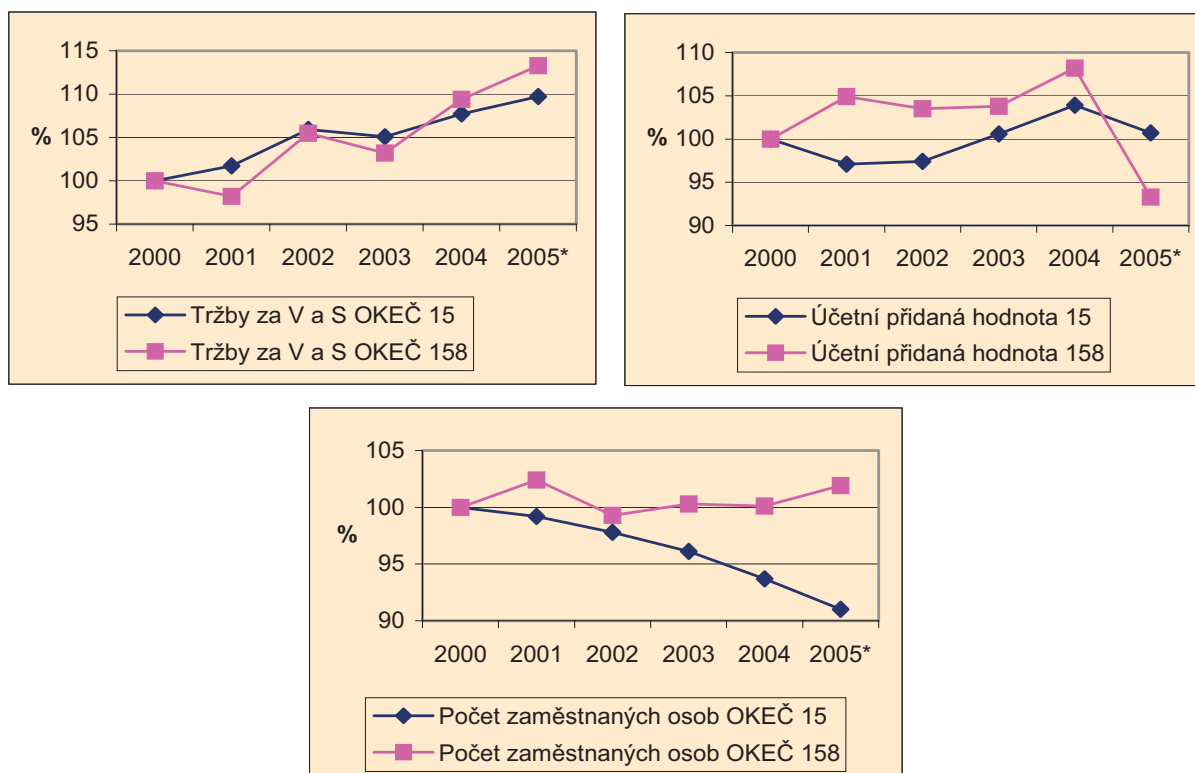
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2005

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	57 755	59 158	57 354	57 942	57 840	58 873
meziroční index (b.c.)	x	102,4	97,0	101,0	99,8	101,8
Kumulovaný index (b.c.)	100,0	102,4	99,3	100,3	100,1	101,9

* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů ve s. c. v letech 2000 – 2005 u oboru OKEČ 15.8 v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 je zachycen v grafu 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Jak uvádí tabulka 5, nejvyšší nárůst nákladů celkem byl u OKEČ 15.8 zaznamenán v roce vstupu

do EU, tj. 2004, v porovnání s rokem 2003. Za celé hodnocené období 2000 – 2005 náklady celkem absolutně vzrostly až v roce 2005. Výrazný vzestup za hodnocené období byl zaznamenán u osobních nákladů, které uvádí tabulka 6.

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	89 107,0	76 188,8	81 384,5	77 025,1	87 225,8	90 475,7
meziroční index (b.c.)	x	85,5	106,8	94,6	113,2	103,7
Kumulovaný index (b.c.)	100,0	85,5	91,3	86,4	97,9	101,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	9 620,3	10 288,3	10 946,5	11 291,3	12 513,1	13 071,4
meziroční index (b.c.)	x	106,9	106,4	103,1	110,8	104,5
Kumulovaný index (b.c.)	100,0	106,9	113,8	117,4	130,1	135,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v letech 2000 - 2005 u OKEČ 15.8, jak uvádí tabulka 7, výrazně vzrostla (kumulovaný index za sledované období činí 131,0). Tento vývoj je odrazem růstu účetní přidané hodnoty v předchozích letech, zvýšení technologické úrovně a vybavení výrobních provozů a s tím spojeného poklesu počtu zaměstnanců v tomto odvětví. Rostoucí podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. v letech 2000 – 2005 ukazuje tabulka 8.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 – 2005

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	279,8	308,6	327,2	329,1	386,7	366,5
meziroční index (b.c.)	x	110,3	106,0	100,6	117,5	94,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	110,3	116,9	117,6	138,2	131,0
(tis. Kč/zaměstnance) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	279,8	286,6	291,5	289,4	302,2	256,0
meziroční index (s.c.)	x	102,4	101,7	99,3	104,4	84,7
kumulovaný index (s.c.)	100,0	102,4	104,2	103,4	108,0	91,5

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 – 2005

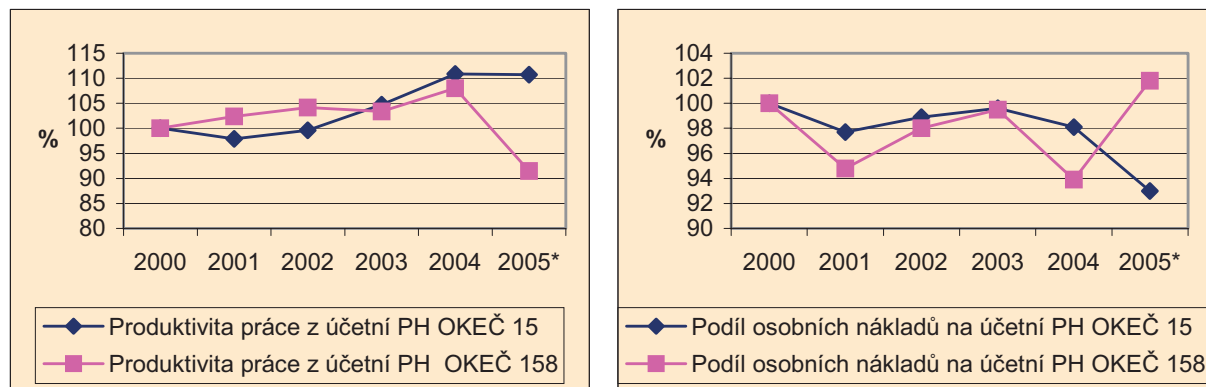
-.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.8	0,595	0,564	0,583	0,592	0,559	0,606

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2005 v tomto oboru v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 ukazuje následující graf 3.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Pro vývoj zahraničního obchodu SKP 15.8 je charakteristický výrazný meziroční nárůst vývozu v roce 2004 (o 32,9 %), kdy došlo ke vstupu ČR do EU. Meziroční index vývozu v posledním období, tj. 2005/2004 u těchto výrobků činil 110,2 %. I přes narůstající podíl vývozu výrobků tohoto oboru zůstává celkové saldo zahraničního oboru záporné.

Bližší údaje jsou uvedeny v tabulce 9, z nichž je zřejmé, že posledních letech roste značně i dovoz u hodnocené skupiny výrobků.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.8	10 001,6	12 467,4	12 657,7	15 026,5	19 973,3	22 013,8
Meziroční index	x	124,7	101,5	118,7	132,9	110,2
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.8	15 767,5	16 835,5	16 101,4	17 955,1	21 183,6	23 913,3
Meziroční index	x	106,8	95,6	111,5	118,0	112,9
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.8	-5 765,9	-4 368,1	-3 443,7	-2 928,6	-1 210,3	-1 899,5

Údaje k 9.3.2006

Pramen: ČSÚ

4.2 Tuzemská spotřeba

Jak uvádí tabulka 10, tuzemská spotřeba výrobků SKP 15.8 v letech 2000-2005 klesla. Většinou jde o výrobky na bázi obilovin a cukru. Tento pokles spotřeby odpovídá dlouhodobému trendu u těchto produktů.

Tabulka 10 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.8	59 404,2	49 845,0	51 948,0	51 055,3	50 135,5	52 191,7
meziroční index (b.c.)	x	83,9	104,2	98,3	98,2	104,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	83,9	87,4	85,9	84,4	87,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Z analyzované skupiny výrob se jeví z hlediska konkurenceschopnosti pozitivně cukrovinkářská výroba a na tuzemském trhu pekařské a cukrářské výrobky a část sortimentu hotových jídel.

Pro konkurenceschopnost v cukrovarnictví byly v posledním období vytvořeny dobré podmínky, když výnos polarizačního cukru z hektaru v roce 2005 dosáhl hodnoty 10,15 t/ha. Výtěžek bílého cukru ze řepy byl v poslední kampani (2005/2006) 16,28 % a výnos bílého cukru z hektaru dosáhl hodnoty 8,8 t/ha. Jde o výsledky srovnatelné s průměrem zemí EU.

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Slibná perspektiva se jeví pro cukrovinkářskou výrobu, která je prezentována širokým sortimentem značkových výrobků.

V cukrovarnickém průmyslu bylo v poslední kampani v provozu všech 11 cukrovarů. Výroba cukru bude i nadále dána národní kvótou a v dalších letech poroste využití cukrové řepy pro výrobu biolihu.

Pekárenská a cukrářská výroba má perspektivu při udržení širší podnikatelské báze, a to jak velkých, tak i středních a malých firem, které nacházejí uplatnění ve venkovském prostoru.

Výroby nápojů OKEČ 15.9

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ 15 obor 15.9 – Výroba nápojů zahrnuje následující výrobní skupiny:

15.91 – výroba destilovaných alkoholických nápojů,

15.92 – výroba etylalkoholu kvašením,

15.93 – výroba hroznového vína,

15.94 – výroba ovocného vína,

15.95 – výroba jiných nededilovaných kvasných nápojů,

15.96 – výroba piva,

15.97 – výroba sladu,

15.98 – stáčení minerální a pitné vody do lahví a výroba nealkoholických nápojů.

Pivovarnictví

Na trhu v roce 2005 působilo podle VÚPS 54 pivovarů a 38 restauračních minipivovarů s celkovým výstavem 19 069 451 hl. Největší část trhu pokrývají pivovary vlastněné zahraničními majiteli – Plzeňský Prazdroj, Radegast, Velké Popovice, Pivovary Staropramen, Krušovice. Největší skupinou je Plzeňský Prazdroj, která sdružuje pivovary Plzeňský Prazdroj, Nošovice a Velké Popovice s podílem na celkovém výstavu 44,2 %. Za ní následují Pivovary Staropramen s 12,8 %. Dále jsou v podílu na celkovém výstavu celostátně významné pivovary Budějovický Budvar (5,72 %) a Krušovice (4,57 %).

Sladařství

V roce 2005 bylo v ČR 38 činných sladoven z nichž je 21 pivovarských sladoven a 17 komerčních sladoven. Celkem sladovny v roce 2005 vyrobily 516 tis. tun sladu, což představuje nárůst o 0,9 % oproti roku 2004. Největším producentem komerčních sladoven byla v roce 2005 sladovna Sufflet ČR a z pivovarských sladoven Plzeňský Prazdroj.

Výroba lihovin

Pokud jde o výrobu lihovin tuzemští producenti se orientují spíše na vlastní výrobu a doplňkově distribuci zahraničních značek. Buď jsou specializováni na jeden tržní druh např. Jan Becher, Rudolf Jelínek, nebo usilují svým sortimentem výrobků o univerzální působení napříč trhem např. Stock Plzeň, Palírna u Zeleného stromu a další.

Vinařství

V ČR se ročně konzumuje zhruba 1,7 mil. hl vína. Spotřeba vína činí zhruba kolem 17 l/obyt./rok. Touto spotřebou ČR zůstává za mnoha zeměmi. U konzumentů vína v ČR dochází v posledních letech ke změně co do kvality konzumovaných vín. Vstupem do EU si čeští vinaři udrželi podíl na trhu a díky odbourání celních bariér se podařilo vyvézt více vína, než v minulých letech. Největší vinařskou obcí jsou v České republice Velké Bílovice, které hospodaří na 4 % registrované plochy vinic. Výroba vín je v České republice zaměřena na vína jakostní a na vína s přívlastkem. Stolní vína se v tuzemsku vyrábějí již minimálně.

Mezi největší tuzemské výrobce vína patří skupina Bohemia Sekt Českomoravská vinařská a. s., ke které patří závod ve Starém Plzenci a společnosti Víno Mikulov, Révovín Velké Bílovice s německou společností Henkell&Söhnlein a Znovín Znojmo.

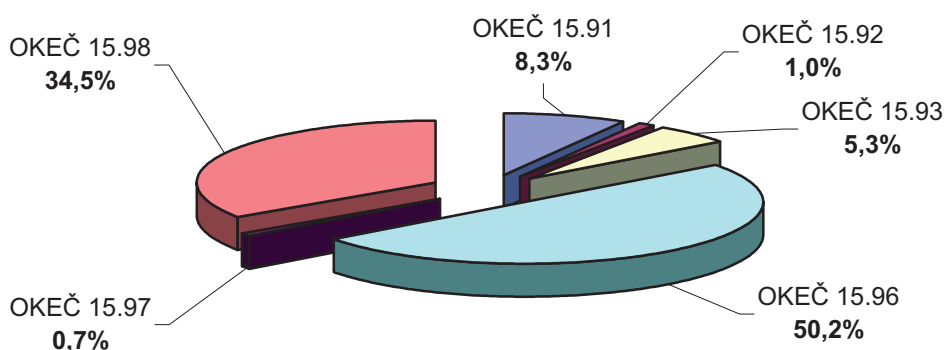
Výroba minerálních vod a nealkoholických nápojů

Na základě údajů ČSÚ v roce 2005 bylo vyrobeno v ČR zhruba 25 146 tis. hl. (podniky s počtem 20 a více zaměstnanci). K největším výrobcům nealkoholických nápojů patří Coca-Cola, Beverages ČR s. r. o., GENERAL BOTTLERS ČR s. r. o., Kofola, a. s., Krnov a Karlovarské minerální vody, a. s.

Dominantní pozici na českém trhu minerálních vod v roce 2005 si nadále udržovali Karlovarské minerální vody a. s. se značkami Mattoni a Magnézia a dále Poděbradka, a. s., Hanácká kyselka, s. r. o. a Marienbad Waters, a. s.

Podíl jednotlivých výrobních skupin na tržbách za prodej VV a S v rámci agregace 15.9 je uveden v následujícím grafu I.

Graf I – Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2005

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

2. Pozice odboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Podíl skupiny nápojářských oborů v rámci výroby potravin a nápojů dosáhl v roce 2005 u tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. výše 20,2 %. Vysoký je především podíl účetní přidané hodnoty v rámci potravinářského sektoru, který dosáhl v roce 2005 výše 29,5 %. Podíl agregace nápojářských oborů na počtu zaměstnanců v odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů v roce 2005 činil 12,7 %.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Při narůstající konkurenci v tomto oboru byl zaznamenán v roce 2005 nárůst cen průmyslových výrobců u SKP 15.9 o 1,5 %. Nárůst cen průmyslových výrobců na základě údajů ČSÚ byl v roce 2005 u piva u vína, minerálních vod a nealkoholických nápojů ceny mírně klesly. Vývoj cenového indexu u výrobků SKP 15.9 v letech 2000 - 2005 ukazuje tabulka I.

Tabulka I - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2005

(%)	meziroční index				
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04
SKP 15.9	103,6	103,5	101,5	104,1	101,5

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Tržby za prodej vlastních V a S v roce 2005 zaznamenaly jen mírný nárůst o 0,9 % (tabulka 2). Od roku 2001 dochází v tomto oboru k výraznému nárůstu účetní přidané hodnoty, v roce 2005 byl zaznamenán nárůst oproti roku 2000 o 47,4 %, přesto meziroční nárůst byl jen o 9,2 % (tabulka 3). Současně dochází ke snižování počtu zaměstnaných osob v roce 2005 oproti roku 2004 o dalších 9,5 % (tabulka 4).

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	47 937,4	52 450,4	53 864,9	56 030,1	55 816,3	56 344,4
meziroční index (b.c.)	x	109,4	102,7	104,0	99,6	100,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,4	112,4	116,9	116,4	117,5
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	47 937,4	49 830,8	50 079,7	51 299,4	49 763,6	49 050,7
meziroční index (s.c.)	x	103,9	100,5	102,4	97,0	98,6
kumulovaný index (s.c.)	100,0	103,9	104,5	107,0	103,8	102,3

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	13 702,9	14 427,5	16 927,2	18 516,5	18 499,1	20 196,7
meziroční index (b.c.)	x	105,3	117,3	109,4	99,9	109,2
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,3	123,5	135,1	135,0	147,4
(mil. Kč) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	13 702,9	12 723,4	13 465,5	14 231,3	14 273,2	13 630,3
meziroční index (s.c.)	x	92,9	105,8	105,7	100,3	95,5
kumulovaný index (s.c.)	100,0	92,9	98,3	103,9	104,2	99,5

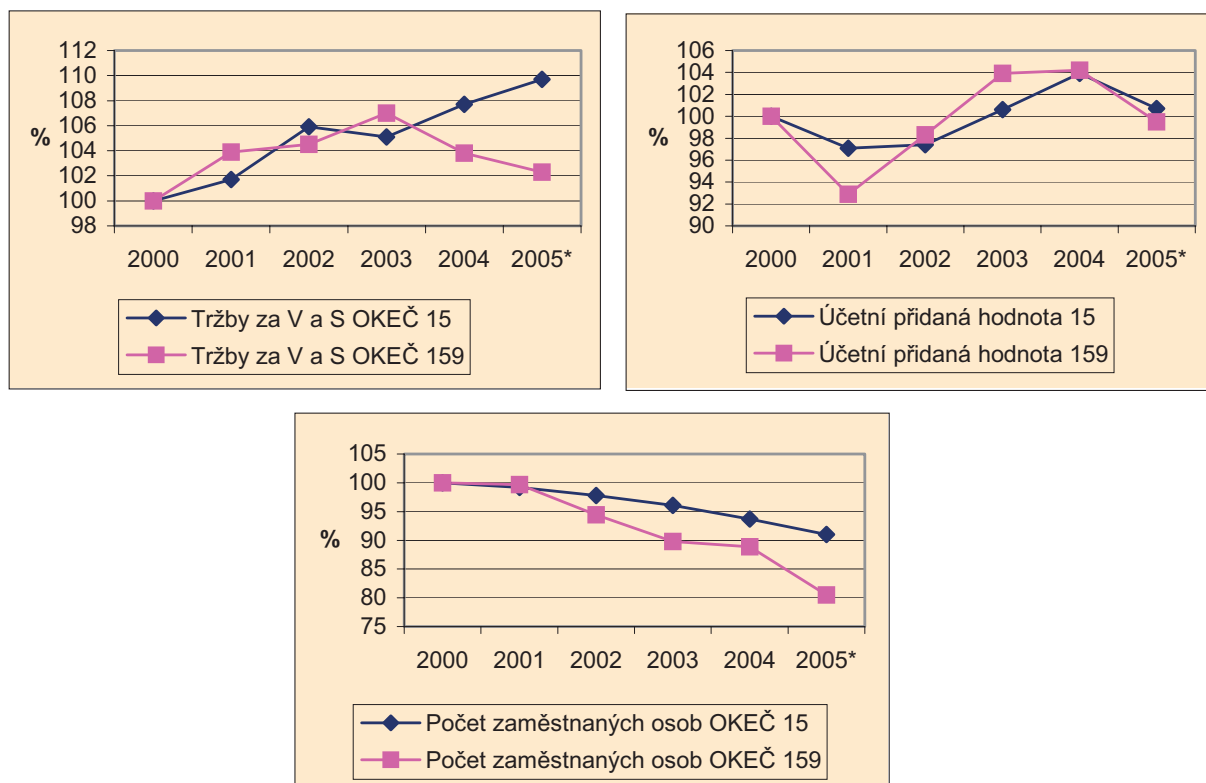
* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2005

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	20 744	20 682	19 577	18 621	18 444	16 693
meziroční index (b.c.)	x	99,7	94,7	95,1	99,0	90,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	99,7	94,4	89,8	88,9	80,5

* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik skupiny OKEČ 15.9 v letech 2000 - 2005 v porovnání s odvětvím výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) ve s. c. je zachycen v grafu 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2005

* předběžná hodnota, stálé ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

S nárůstem tržeb za prodej vlastních V a S v roce 2005 došlo k mírnému nárůstu nákladů celkem u OKEČ 15.9 v roce 2005 oproti roku 2004 o 1,8 % (tabulka 5). Na růstu osobních nákladů o 0,4 % (tabulka 6) se podílel i růst průměrných mezd, kdy oproti roku 2004 činil podle údajů ČSÚ nárůst průměrné nominální mzdy v oboru v roce 2005 o 3,8 % tj. na 22 511 Kč (u podniků s 20 a více zaměstnanci).

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	67 962,0	72 294,7	64 651,8	64 408,0	62 012,4	63 135,0
meziroční index (b.c.)	x	106,4	89,4	99,6	96,3	101,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	106,4	95,1	94,8	91,2	92,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	5 303,6	5 682,0	5 792,8	5 992,1	6 401,0	6 428,6
meziroční index (b.c.)	x	107,1	102,0	103,4	106,8	100,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	107,1	109,2	113,0	120,7	121,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty u OKEČ 15.9 činila v roce 2005 na zaměstnance 1 209,9 tis. Kč (tabulka 7), což je nejvyšší hodnota z celého sektoru výroby potravinářských výrobků a nápojů, kde průměr činil byl 522,1 tis. Kč na zaměstnance. Stoupající trend jasně naznačuje pokračování příznivého trendu i v následujících letech. V tabulce 8 je uveden podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě, u kterého došlo v roce 2005 k poklesu na 0,318 tis. Kč na zaměstnance (v b. c.).

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. a ve s.c. v letech 2000 - 2005

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	660,6	697,6	864,6	994,4	1 003,0	1 209,9
meziroční index (b.c.)	x	105,6	123,9	115,0	100,9	120,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,6	130,9	150,5	151,8	183,2
(tis. Kč/zaměstnance) s.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	660,6	615,2	687,8	764,3	773,9	816,5
meziroční index (s.c.)	x	93,1	111,8	111,1	101,3	105,5
kumulovaný index (s.c.)	100,0	93,1	104,1	115,7	117,2	123,6

* předběžná hodnota, stále ceny roku 2000

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2005

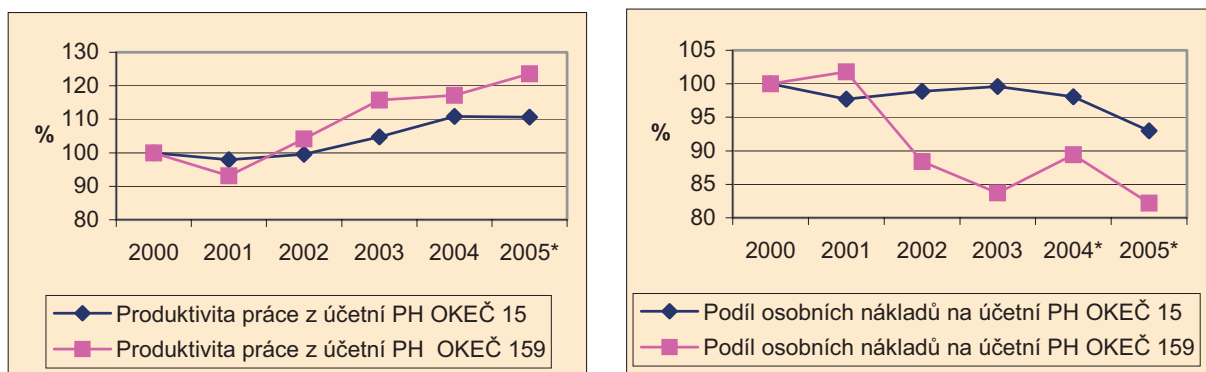
-	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
OKEČ 15.9	0,387	0,394	0,342	0,324	0,346	0,318

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2005 v této skupině výrob v porovnání s vývojem za celé odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů ukazuje graf 3.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2005

Pozn.: produktivita práce z účetní PH ve s.c. roku 2000, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

V roce 2005 na základě informace VÚPS, a. s. se celkem vyvezlo 3 099 tis hl piva, tj. zhruba o 17,5 % více než v roce 2004. Největšími vývozci piva jsou společnosti Plzeňský Prazdroj, a. s. (společnost SAB Miler), Pivovary Staropramen, a. s. (společnost Interbrew) a Budějovický Budvar, n. p. Podíl na celkovém exportu uvedených pivovarů v roce 2005 byl zhruba 60 %.

V roce 2005 bylo v ČR exportováno zhruba 215 tis. tun sladu, což představuje pokles oproti roku 2004 o zhruba 21 %. Největšími exportéry sladu jsou sladovny Soufflet ČR. Vývoz směřoval do Polska (47,1 %), Ruska (14,0 %), Německa, Rakouska a dalších zemí.

Dovoz vína do ČR v roce 2005 činil 1 154,7 tis. hl. meziročně vzrostl o 7 %. Trh byl obohacen o výběr vín z celého světa, přesto čeští vinaři si svůj podíl na trhu udrželi. K hlavním dovozcům vína v roce 2005 patřila Itálie a dále to bylo Maďarsko, Rakousko, Španělsko, Slovensko a Francie. Za rok 2005 bylo z ČR vyvezeno celkem 33 tis. hl vína. Vyváželo se téměř výhradně víno sudové. V porovnání s rokem 2004 byl v roce 2005 vývoz vína o 31 % nižší a tvořil necelá 3 % dovezeného objemu vína.

Vývoj zahraničního obchodu u výrobků SKP 15.9 v b. c. v letech 2000 – 2005 uvádí tabulka 9.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2005

Vývoz celkem (mil.Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.9	6 953,3	7 146,7	7 400,5	7 415,6	8 782,7	8 917,2
meziroční index	x	102,8	103,6	100,2	118,4	101,5
Dovoz celkem (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.9	3 542,4	3 972,8	4 108,1	4 806,6	6 697,9	7 179,1
meziroční index	x	112,1	103,4	117,0	139,3	107,2
Saldo (mil. Kč)						
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SKP 15.9	3 410,9	3 173,9	3 292,4	2 609,0	2 084,8	1 738,1

Údaje k 9.3.2006
Pramen: ČSÚ

4.2 Tuzemská spotřeba

V tabulce 10 je uveden na základě propočtů MPO nárůst tuzemské spotřeby výrobků SKP 15.9 o 1,9 %. Vzhledem k tomu, že jde o předběžnou hodnotu lze očekávat, že evidovaný údaj bude ve skutečnosti vyšší.

Tabulka 10 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
SKP 15.9	52 422,0	41 289,6	40 744,0	43 882,8	44 773,0	45 622,4
meziroční index (b.c.)	x	78,8	98,7	107,7	102,0	101,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	78,8	77,7	83,7	85,4	87,0

* předběžná hodnota
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

V tabulce 11 je uveden vývoj vybraných ukazatelů pivovarského průmyslu ČR. Pro porovnání se státy EU jsou v následujících tabulkách 12 až 14 uvedeny vybrané údaje o státech EU.

Tabulka 11 - Vývoj vybraných ukazatelů pivovarského průmyslu ČR

Rok	Výstav piva (tis. hl)	Počet činných pivovarů	Průměrný výstav 1 pivovaru (tis. hl)	Spotřeba piva (l/obyv./rok)
2000	17 924	57	314	159,0
2001	17 881	56	319	156,0
2002	18 178	54	337	158,8
2003	18 548	54	350	160,9
2004	18 753	53	354	157,9
2005	19 069	53	360	156,5

Pozn.: údaje se liší od údajů uváděných ČSÚ
Pramen: VÚPS a. s., ČSPS

Tabulka 12 - Počet pivovarů ve vybraných státech Evropy

Země	Počet pivovarů v roce 2002	Počet pivovarů v roce 2003	Počet pivovarů v roce 2004	Poznámky
Belgie	118	115	115	
Dánsko	12	14	42	Včetně 16 minipivovar. a 13 pubpivovar.
Finsko	30	30	15	
Francie	13	16	14	+120 minipivovarů
Irsko	7	7	7	
Itálie	16	16	17	+100 až 150 minipivovarů
Lucemburk	4	4	-	
Nizozemsko	16	15	14	+43 minipivovarů
Německo	1 279	1 268	1 274	
Portugalsko	8	7	7	
Rakousko	63	62	61	
Řecko	7	7	-	
Španělsko	22	21	-	
Švédsko ¹⁾	22	22	13	
V. Británie	63	61	60	+450 minipivovarů

Pramen: The Brewers of Europe

Tabulky 15 a 16 uvádějí údaje o spotřebě a výrobě nealkoholických nápojů.

Tabulka 13 - Celková produkce piva ve vybraných státech EU v roce 2003 (tis. hl)

Země	2001	2002	2003	2004
Belgie	15 039	15 696	15 650	17 409
Dánsko	7 233	8 534	8 352	8 550
Finsko	4 631	4 726	4 464	4 617
Francie	18 866	18 117	18 132	16 801
Irsko	8 712	8 113	8 315	5 206
Itálie	12 782	12 592	13 672	13 170
Nizozemsko	25 232	24 898	25 124	23 828
Německo	108 500	108 336	105 300	106 190
Portugalsko	6 554	7 129	7 350	7 436
Rakousko	8 588	8 731	8 891	8 670
Řecko	4 454	4 550	4 080	3 952
Španělsko	27 702	27 860	30 671	31 453
Švédsko	4 449	4 376	4 192	3 788
V. Británie	56 802	56 672	58 014	57 459
Celkem	309 544	310 330	312 207	308 529

Pramen: The Brewers of Europe, Canadean

Tabulka 14 - Spotřeba piva na osobu a rok ve vybraných státech EU (litrů)

Země	2001	2002	2003	2004
Belgie	98,0	96,0	96,0	93,0
Dánsko	98,6	96,7	96,2	90,1
Finsko	80,2	81,0	80,2	84,0
Francie	35,9	34,7	35,5	33,4
Irsko	125,0	124,8	118,0	108,0
Itálie	28,9	28,2	30,1	29,6
Lucemburk	100,9	98,5	106,6	-
Nizozemsko	80,5	79,2	78,7	77,9
Německo	122,4	121,5	117,7	115,8
Portugalsko	61,3	58,6	-	61,7
Rakousko	107,0	109,3	110,6	108,6
Řecko	39,0	39,0	39,0	-
Španělsko	75,7	73,4	78,3	-
Švédsko	55,4	55,9	55,4	51,5
V. Británie	99,0	100,6	101,5	100,8

Pramen: The Brewers of Europe

Tabulka 15 - Evropské země s největší spotřebou nealkoholických nápojů (litrů/obyv./rok)

Země	2000	2001	2002	2003	2004
Německo	246,1	250,5	270,3	283,7	285,5
Švýcarsko	234,7	256,0	256,0	262,8	256,4
Belgie	262,3	257,7	256,4	260,4	277,3
Itálie	236,1	250,7	251,0	256,0	268,5
Rakousko	230,0	235,9	251,4	255,1	247,0
Česká republika	235,0	233,6	246,0	251,2	266,9
Španělsko	230,9	243,1	234,9	249,5	274,7
Francie	217,0	229,2	237,0	239,8	232,7
Norsko	220,1	205,8	210,0	211,8	207,8
Irsko	191,3	202,0	204,3	211,1	196,5

Pramen: WILD

Tabulka 16 - Vývoj výroby sycených nealkoholických nápojů v ČR

Rok	Výroba nealko celkem (tis. hl)	Voda, minerální vody, a sodovky bez přísad cukru (tis. hl)	Ostatní nealkoholické nápoje (tis. hl)
2000	21 883	6 801	15 082
2001	22 792	6 776	16 016
2002	24 064	7 640	16 424
2003	24 663	8 467	16 196
2004	24 512	8 188	16 323
2005	25 146	8 130	17 016

Pozn.: podniky s počtem zaměstnanců 20 a více.

Pramen: ČSÚ

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj ukazuje, že se zvyšuje v ČR celkový výstav pivovarů, ale k růstu výroby nedochází díky domácí poptávce, ale spíše rostoucím vývozem piva. Vstup do EU usnadnil vývoz, neboť české pivo má v zahraničí dobrý zvuk. Velké pivovary v ČR jsou již dnes většinou ve vlastnictví významných světových pivovarnických skupin, s nimiž pronikají nejen na evropský, ale i na světové trhy.

Podle předpokladu spotřeba alkoholu bude zřejmě v dalších letech klesat. V roce 2004 bylo zkonsumováno v přepočtu na čistý líh 9,8 l na osobu za rok, v porovnání s rokem 2003 to je o 0,4 litrů méně. Přesto o příčinách poklesu, lze jen spekulovat a lze konstatovat, že spotřeba je nadále vysoká.

Průměrná spotřeba vína v ČR v roce 2004 dosáhla podle údajů ČSÚ 16,5 l/os./rok. Předpokládá se, že domácí výroba kryje přibližně jednu polovinu této spotřeby. Do budoucna se očekává, že spotřeba vína se bude v ČR dále zvyšovat.

Vinařství se vlivem stále rostoucích dovozů levného vína dostává do obtížné situace. Odbyt tuzemské produkce stagnuje. Problémy ve vinařství nejsou pouze ryze české, ale vyskytují se několik let v celé EU. Důvodem je silná konkurence českému i evropskému vinařství od výrobců vína z Jižní Ameriky, Austrálie či jižní Afriky.

Výrobci balených vod a minerálek v roce 2005 museli čelit poklesu prodeje, který byl přičítán špatnému létu. Přesto nebyly poklesy u poptávky tak dramatické. Významnou konkurencí na trhu značkových nealkoholických nápojů zejména v posledních dvou letech se staly levné vody

prodávané pod značkami obchodních řetězců a neméně významnou konkurencí je zlepšení kvality vody ve vodovodní síti domácností, kterou začaly vodárny propagovat. Výrobci se snaží stagnaci a poklesu prodeje čelit hlavně tím, že neustále produkci inovují o nové příchutě nebo vylepšují tvar lahve.

POUŽITÉ ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY POJMŮ

Použité zkratky

b. c.	běžné ceny	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
BAT	Best Available Technique (nejlepší dostupná technika)	ISO	International Standard Organisation - Mezinárodní organizace pro standardizaci
BREF	Průřezové referenční dokumenty o nejlepších dostupných technikách.	OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
CEFTA	Central European Free Trade Agreement - Středoevropská dohoda o volném obchodu (od roku 1998 vč. Bulharska)	PGRLF	Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond
CPA	Statistická klasifikace výrobků dle aktivit v Evropském hospodářském společenství	PH	přidaná hodnota
CPV	ceny průmyslových výrobců	SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
CZV	ceny zemědělských výrobců	s. c.	stálé ceny
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka	SC	spotřebitelské ceny
ČNB	Česká národní banka	SKP	Standardní klasifikace produkce
ČSÚ	Český statistický úřad	SVS	Státní veterinární správa
ES	Evropské společenství	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
EU	Evropská unie	USDA	United State Department of Agriculture (Ministerstvo zemědělství USA)
GŘC	Generální ředitelství cel	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points	VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému OKEČ označen jako D)
MZe	Ministerstvo zemědělství		

Vysvětlivky pojmů

tržby za prodej vlastních V a S (VV a S)	tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům
účetní přidaná hodnota	rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou
počet zaměstnaných osob	zahrnuje aktivní podnikatele a zaměstnance (průměrný evidenční počet)
náklady celkem	časově rozlišené provozní, finanční a mimořádné náklady za sledované období
osobní náklady	zahrnují veškeré požitky zaměstnanců i osob pracujících na základě dohody o provedení práce nebo dohody o činnosti vč. nákladů na zákonné i ostatní sociální pojištění
produktivita práce z účetní přidané hodnoty	podíl účetní přidané hodnoty z výkonů a celkového počtu zaměstnaných osob - přepočteném
podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě	podíl osobních nákladů a účetní přidané hodnoty
vývoz	cena vyvezeného zboží
dovoz	cena dovezeného zboží
obchodní saldo zahraničního obchodu	rozdíl mezi vývozem a dovozem
tuzemská spotřeba výrobků	vyjadřuje celkové množství výrobků spotřebovaných v tuzemsku a je definována jako součet celkové produkce výrobků a celkového dovozu snížený o celkový vývoz výrobků

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

VÚZE

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 80-7084-546-5